

Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise tegevuskava

PÄRNU MAAKONNA TEGEVUSKAVA

TEGEVUSTE¹ PRIORITEETSUS TULENEVALT MAAKONNA ARENGUKAVAST

(põhjendada, miks on maakonna jaoks üks tegevus prioriteetsem kui teine)

Arengustrateegia Pärnumaa 2030+ tegevuskava 2014 - 2020 (mis on üheks tähtsamaks PKT Pärnumaa tegevuskava aluseks) koostamisega tegelesid kõigi läbimurdesuundade töögrupid, kaasatud partnerid erinevatest valdkondadest: ettevõtlus, turism, noorsootöö, sotsiaal, sport, kultuur, kodanikeühendused. Eestvedajateks läbimurdesuundade lõikes olid SA Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus, SA Pärnumaa Turism, Pärnumaa Omavalitsuste Liit ja Pärnu Maavalitsus. Tegevuskava oli tutvumiseks 1 kuu vältel omavalitsustes. Laekunud ettepanekute põhjal viidi sisse täiendused. Koostatud ja koostamisel on valdkondlikud arengukavad: turism, noorsootöö, kultuur, sport ja sotsiaalsoolekanne.

Kõige olulisem on maakonnas ühendusvõimalused ja töökohtade kättesaadavus kohapeal või lähimas keskus. Lisaks külastuskeskkonna arendamine aastaringsete tegevuste pakkumisega, töökohtade säilitamise, parema rakendamise ja uute loomisega, täiendavate erainvesteeringute kaasamise ja maakonna atraktiivsuse tõstmisega.

Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise (PKT) Pärnumaa tegevuskava muutmist vedas Pärnu Maavalitsus (PMV). Koostöös Pärnumaa Omavalitsuste Liiduga (POL) toimusid vastavad nõupidamised Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses (EAS) 02.11.2016 ja 20.02.2017, kus osalesid PMV, POL, EAS-i ja Rahandusministeeriumi esindajad. **Pärnu Maavalitsusele jaanuaris-veebruaris, 2017 esitatud uute projektiideede osas tegi POL üldkogu oma otsuse 22.02.2017 (otsus nr 1-4.1/8), millega tegevuskava täiendati nelja projektiideega. POLi üldkogu otsus esitati Pärnu maavanemale 27.02.2017.a. Maavanem täiendas POL-i üldkogu ettepanekut 06.03.2017: tegevuskavasse lisati veel kaks projektiideed (mis olid saanud esialgse positiivse tagasiside EAS-i ja Rahandusministeeriumiga toimunud eelkonsultatsioonide käigus). Niisiis on kokku PKT Pärnumaa tegevuskava täiendatud kuue projektiideega, esitatuna nii avaliku, kodanikeühenduste kui erasektori poolt. Projektiideede kogumaht (7 325 995.31 eurot)**

¹ Toetust taotletakse järgmistele tegevustele:

- 1) sihtkoha eripära rõhutavate terviklike turismitoodete ja -atraksioonide arendamine ning sihtkoha kui võrgustiku arendamine;
- 2) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde;
- 3) inkubatsiooni- ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine;
- 4) linnakeskuse avaliku ruumi, sealhulgas linnasüdamed ja väljakud, kaasajastamine ettevõtlusele atraktiivsemaks muutmiseks;
- 5) keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste, sealhulgas ühistransport ning jalg- ja jalgrattatee, arendamine.

toetuste osas ulatub peaaegu kahekordse võimaluste mahuni. PKT II taotlusvooru võimalused Pärnu maakonna osas on 3 758 197.24 eurot

PKT Pärnumaa tegevuskava (vastavalt PKT metoodika numeratsioonile) esmane prioriteet on tegevus nr 5, järgnevad võrdse tähtsusega tegevused 1, 2 ja 3. Tegevust 4 ei rakendata.

Me ei näe vastuolu Pärnumaa PKT tegevuskavas esitatu ja arengustrateegia „Pärnumaa 2030+“ uuendatud tegevuskava prioriteetsuste vahel. Oma mõtete kinnituseks kasutame siinkohal võimalust ja tsiteerime siinkohal alljärgnevalt Praxise majanduspoliitika programmijuhti Katrin Pihorit.

„Tööturuseisundi järgi on kõrgeim suhtelise vaesuse määr töötute hulgas, neile järgnevad ettevõtjad ja pensionärid. Kõige väiksem on vaesuse määr palgatöötajate hulgas. Seega, esimene tegur, mis aitab vaesusest pääseda, on töökoht. Et tööd jaguks üle Eesti, peab hea seisma ka selle eest, et ettevõtlus areneks muljalgi kui ainult Tallinnas ja Tartus.

Miinimumpalk vaesusest ei päästa – maalt linna suurde kaubaketti müüjaks käies tuleb lausa peale maksta. Suurem töötasu eeldab aga nii keerukamaid tootmistehnoloogiaid kui ka inimeste nüüdisaegsemaid oskusi. Ka statistika näitab, et kõrgem haridustase vähendab oluliselt vaesusriski.

Kolmanda olulise tegurina tooksime esile **liikumisvõimalused**. Eestis on praegu üsna tavaline olukord, kus inimene elab maal, sest seal on soodne elamispind, autot tal ei ole ja ühissõiduk käib heal juhul korra või kaks päevas. Võimalik oleks **arendada** näiteks **hõreasustust arvestavat ühistransporti**.“

Niisiis, me ei näe siinkohal vastuolu selles, et teadmispõhise tootmise „teenistuses“ olevad ühistranspordi valdkonna kolm projekti on paigutatud kõige prioriteetsematele kohtadele. Tähtis on aspekt, et ühistranspordi projektide puhul on kasusaajateks Pärnumaa kõik kohalikud omavalitsused, sealhulgas isegi POL-i mittekuuluv (kuid Pärnumaa ühistranspordikeskusega liitunud) Kihnu vald.

Pärnumaa PKT tegevuskava pingerea koostamisel oli meie jaoks oluline roll ekspertide grupi arvamusel ja maakondlikul kokkuleppel. Seetõttu järgnevad kõiki maakonna kohalikke omavalitsusi puudutavatele ühistranspordi projektidele nii tööstusalade kui ka turismi valdkonna projektid. Turismi valdkonnas tuleb arvesse võtta Pärnumaa eripära. Teatavasti on Pärnu maakond turismisihtkoht nr 2, peale Tallinna (Harjumaad). Seda kinnitavad ka nt ööbimiste näitajad. Rõhutame, et maakonna turismipotentsiaali kasutamises on veel arenguruumi. Seda kinnitavad ka viimaste aastate positiivsed kasvuprotsendid, mis on erinev suure osa Eesti maakondade turismiarengust. Samas leiame, et hajutatuse – nii tööstuse kui turismi arendamine tagab paremini maakonna ühtlasemat arengut.

Oleme maakonna arengustrateegias selgelt märkinud, et Pärnumaa majanduse edu võti on hajutatud ja teadmispõhine majandus.

Maakonna ühistranspordi ja tööstusalade arendamisel PKT võimalusi silmas pidades oleme konsultant Rivo Noorkõivu (Geomedia) soovitusel aluseks võtnud kõrge kvalifikatsiooniga tööjõu meelitamise 10 võtmetegurit: 1) koha reputatsioon ja selge eristumine identiteedilt; 2) **kriitiline mass aktiivseid tööandjaid**; 3) kriitiline kultuurivalik ja mitmekesine sotsiaalelu; 4) elamispindade atraktiivsus, kodu valik erinevate elustiilide viljelemiseks; 5) **koha kättesaadavus** –

füüsiline ja digitaalne; 6) turvaline, tervislik ja loodussõbralik keskkond; 7) avalike teenuste maailmatasemel kvaliteet; 8) inspireeriv ja avatud sotsiaalne suhtluskeskkond; 9) arengut arutlev, kaasamõtlev ja kreatiivne kogukond ning arendustegevus; 10) personaalsed kontaktid, nn X-faktor.

Tööstusalade arendamise juures on tähtis meie ambitsioon panustada tarkade ja tasuvate töökohtade loomisesse ja hoidmisesse. Pärnumaa on oma tööstusmahult Eestis 5. kohal ja ekspordilt 4. kohal. Märgime siinjuures, et EMTA andmetel oli 2014. aasta andmetel suurim tööhõive töötlevas tööstuses – 6153 töökohta (25% töökohadest). Töötlevas tööstuses oli keskmine palk 822 eurot, mis on kõrgem kui maakonna keskmine palk 2014. aastal: 729 eurot. Toome siinkohal välja ka samad näitajad meie maakonnakeskuse – Pärnu linna kohta: 3633 töökohta keskmise palgaga 839 eurot, linna keskmine 745 eurot. Maakonnas oli suurim keskmine palk mäetööstuses (1277 eurot), mille all Pärnumaa puhul saab käsitleda ehitusmaterjalide ja turba tootmist. Maksu- ja Tolliameti andmed sel teemal leiab aadressil: <http://www.emta.ee/index.php?id=36837>. Viimaste andmete (2016. aasta) järgi ulatus Eesti keskmine brutopalk 1146, Pärnumaa keskmine aga 925 euron.

Täpsemalt vt maakonna arengustrateegia „Pärnumaa 2030+“ analüüsiosa selle peatükis Lisa 2. Pärnumaa arengueeldused: <http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia+P%C3%A4rnumaa+2030%2B.pdf/2dc76e92-31b4-4d6e-b9d9-c8ed0e82fd3f>

Pärnumaa PKT tegevuskava on kantud põhimõttest, et lõhe Tallinna ja muu Eesti vahel ei süveneks enam, vaid oleks võimalik need „vedurid“ mis aitaksid negatiivseid trende mahendada.

Lõpetuseks, väljavõttes TÜ regionaalplaneerimise dotsendi Garri Raagmaa koostatud ekspertarvamusest Piirkonna konkurentsivõime tugevdamise (PKT) investeringute meetme Pärnu maakonna tegevuskava pingerea koostamisest: „Hindamisprotsess oli sisuline (komisjonis (mis moodustati erinevate valdkondade ekspertidest) kasutati avatud diskussiooni, mis andis hea ülevaate taotlejate motiivides ja võimetest) ja lubas hoolimata väga tihedast ajagraafikust panna kokku põhjendatava pingerea. Pingerida on vastavuses Pärnumaa arengustrateegias kokku lepitud prioriteetidele. Pingerea esikümme vastab igati nii Euroopa Regionaalarengu Fondi kui ka PKT meetme, so. töökohtade loomisele ja liikuvuse parandamisele, üldeesmärkidele. Esmaseks peeti Pärnu töökohtade kättesaadavaks tegemine ja külaliste vastuvõtu ja liikuvustingimuste parandamine. Teiseks, suunati vahendid Loode-Pärnu ja Sauga tootmisalade laiendamisele ning Pärnumaa ettevõtlusinkubaatorile. Kolmandaks, lisati kõrgetel kohtadel pingeritta ka kaugemate keskuste Väandra tehnoпарк, Kilingi-Nõmme inkubatsiooni- ja tootearenduskeskus ja Tõstamaa mõisa külastus-, käsitöö-, koolitus- ja turismikeskus, kui reaalsed projektid, millega saaks parandada kohalike ettevõtete tegevustingimusi ja võimet luua uusi töökohti. Neljandaks, otsustati vähendada juba toimivate ja arvestava külastajate vooga turismiobjektide (Lottemaa, Jõulumäe) kitsakohti ja toetati täiendavate atraktsioonide soetamist.“

Tabel. PKT Pärnumaa tegevuskava prioriteetide seotus arengustrateegiaga „Pärnumaa 2030+“: II taotlusvoor

Jrk nr	Projekti nimetus	Numeratsioon „Pärnumaa 2030+“ järgi	Tekst numeratsiooni järel - „Pärnumaa 2030+“ järgi (Märkus: Kaudsema seose, st mitteotsesõnalise märke korral on seos <i>kursiivis</i>)
1	Ühistranspordi terminalide võrgustik Pärnumaal	4.2.1.2.	Pärnumaal ühtsele piletisüsteemile, reaalajas infosüsteemile (piletiseadmed, elektroonsed infotablood, peatuste ja busside turvakaamerad) üleminek
2	Sauga tehnoпарк	1.3.1.5.	Pärnu lähiümbruse (linnapiirkonna) tootmisalade (ühis)turundus ja arendamine: Audru, Sauga, Paikuse ja Uulu Tahkuranna vallas ning Sindi linnas
3	Jõulumäe teenindus- ja curlingumaja rajamine	3.1.4.3.	Jõulumäe tervisespordikeskuse edasiarendamine
4	Läänemere kunstisadam	2.2.1.14. / 3.6.2.2.	Läänemere Kunstisadama rajamine Pärnusse jõe äärde / Kõrgetasemelise kujutava kunsti ja arhitektuurielamuste pakkumise võimaluste arendamine: Pärnu linnagalerii, Pärnu Uue kunsti muuseum, Läänemere Kunstisadam jne
5	Lottemaa teemapargi väliatraksioonid	2.2.1.5.	Lottemaa teemapargi arendamine ja Lottemaa-teemalise eelinfo pakkumine maakonna piiride läheduses (peatuspunktid koos Lotte-teemalise mänguväljakute jm lahendustega)
6	Tori „Soomaa värav“	2.5.1.4.	„Soomaa värav“ – kohaliku toidu keskuse rajamine Toris
7	Paikuse Rukkilille tööstusküla	1.3.1.5.	Pärnu lähiümbruse (linnapiirkonna) tootmisalade (ühis)turundus ja arendamine: Audru, Sauga, Paikuse ja Uulu Tahkuranna vallas ning Sindi linnas
8	Pernova Loodusmaja tervikliku turismiatraktsiooni väljaarendamine, külastuskeskuse elavdamine ja koostöövõrgustiku käivitamine	2.4.1.1. / 2.2.1.7.	Pereturismiteodete pakkumise suurendamine / Pärnumaa keskkonnahariduskeskuse, sh planetaariumi arendamine ja keskuse sidumine RMKK tegevustega
9	Valgeranna puhkeala taristu arendamine	2.2.1.15.	Maakonna teiste olulisemate külastusobjektide arendamine ja viidavõrgustiku täiendamine vastavalt klienditeekonnale
10	Tõstamaa käsitöökeskuse väljaarendamine	2.2.1.15.	<i>Maakonna teiste olulisemate külastusobjektide arendamine ja viidavõrgustiku täiendamine vastavalt klienditeekonnale</i>
11	Pärnumaa ettevõtlusinkubaator (PEIN)	1.1.5.	Inkubatsiooniteenuse loomine

12	Põhimaantee nr 4 Tallinn-Pärnu-Ikla ja riigimaantee nr 19342 Reiu tee ristmiku väljaehitamine	1.3.1.5.	Pärnu lähiümbruse (linnapiirkonna) tootmisalade (ühis)turundus ja arendamine: Audru, Sauga, Paikuse ja Uulu Tahkuranna vallas ning Sindi linnas
13	C.R. Jakobsoni Talumuuseumi uus püsiekspositsioon muuseumi elamu-peahoones	2.2.1.8. / 3.6.1.5.	Särghaua külastuskeskuse (eluta looduse õppekeskuse) ja Kurgja talumuuseumi arendamine / C.R. Jakobsoni Kurgja talumuuseumi kui elava muuseumi arendamine
14	Soontagana külastuskeskus	2.2.1.15.	<i>Maakonna teiste olulisemate külastusobjektide arendamine ja viidavõrgustiku täiendamine vastavalt klienditeekonnale</i>
15	Ettevõtluskeskkonna taristu parendamine – Kase tänava ühendamine Ehitajate teega	1.3.1.4. / 4.1.2.2.	Pärnu Ehitajate tee äärse tööstusala arendamine / <i>Kurena-Ehitajate tee (sh nurme sild ja õgvendus), Raeküla (Paide mnt ristmik)-Uulu (mnt nr 6 ristmik) lõikude ehitamine</i>
16	Muuseumraudtee taristu	2.2.1.9.	Lavassaare muuseumraudtee arendamine
17	Automuuseum Halingal	2.2.1.13. / 2.4.1.1.	Tegevuskeskus Eesti linnak rajamine Pärnu-Jaagupisse / <i>Pereturismitoodete pakkumise suurendamine</i>
18	Pärnu rannaalale ligipääsetavuse parendamine ning ettevõtlus infrastruktuuri arendamine	2.1.7.1. / 2.2.1.15.	Kergliiklus-, puhkealade- ja matkateede tähistamine ja muutmine ühtseks terviklikuks võrgustikuks, sh Pärnumaad läbivat EuroVelo marsruuti silmas pidades / <i>Maakonna teiste olulisemate külastusobjektide arendamine ja viidavõrgustiku täiendamine vastavalt klienditeekonnale</i>

Nr pingereas	ARENDAV OBJEKT / TEGEVUSE KOMPLEKS <i>(edaspidi arendatav objekt)</i>	TOETATAVAD TEGEVUSED (tabelisse märkida ainult number: 1 – turism, 2 – tööstusalad, 3 – inkubaatorid ja tootearendused; 4 – linnakeskuse avalik ruum; 5 – ühendused)	ORIENTEERUV MAKSUMUS (kogumaksumus ning toetuse vajaduse maht)	TEGEVUSTE VÄLJUNDINDIKAATORID		
				Turismi, ettevõtluskeskkonna (tööstusalad, inkubaatorid ja tootearendused) ja linnaruumi projektide puhul		Ühendusvõimaluste arenduste puhul
				Arenduse tulemusel loodud töökohtade arv (sh lisandväärtusega töökohtade arv)	Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv ²	Lahendatud toimepiirkondade ühendusvõimaluste kitsaskohtade arv
1	Ühistransporditransporditerminalide võrgustik Pärnumaal	5	636 000 450 000			1
2	Sauga tehnopark	2	2 200 000 480 000	300 (30)	6	
3	Jõulumäe teenindus- ja curlingumaja rajamine	1	423 600 300 050	2	1	

² Mitterahalist abi (otsetõlge inglise keelest: *non-financial aid*) saavate ettevõtete all on mõeldud toetusest nii otseseid kui ka kaudseid kasusaajaid. Tegemist on indikaatoriga, mille väärtus esitatakse Euroopa Komisjonile rakenduskava mitme meetme pealt ühiselt ja seetõttu on oluline ühine Euroopa Komisjoni poolt aktsepteeritud nimetus. Indikaatori „mitterahalist abi saavad ettevõtted“ andmeid kogutakse kahesuguste ettevõtete kohta:

- 1) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse need ettevõtted, kes juba tegutsevad ettevõtlus- ja tööstusalal, turismipiirkonnas või linnakeskuse avalikus ruumis ning saavad kasu toetusega paranenud tingimustest (kasu saavad ettevõtted);
- 2) mitterahalist abi saavateks ettevõteteks loetakse ka need ettevõtted, kel on potentsiaalne huvi pärast toetuse abil tingimuste paranemist asuda ettevõtlus- ja tööstusalale, turismipiirkonda või linnakeskuse avalikku ruumi (potentsiaalselt kasu saavad ettevõtted).

4	Läänemere kunstisadam	1	2 500 000 1 900 000	50 + 200 (7)	250-300	
5	Lottemaa teemapargi väliatraksioonid	1	80 000 67 500	6 + 10	3	
6	Tori „Soomaa värav“	1	300 000 255 000	5 (3)	50	
7	Paikuse Rukkilille tööstusküla	2	320 000 272 000	130 (35)	4	
8	Pernova Loodusmaja tervikliku turismiatraksiooni väljaarendamine, külastuskeskuse elavdamine ja koostöövõrgustiku käivitamine	1	255 294 217 000	2	8	
9	Valgeranna puhkeala taristu arendamine	1	624 000 221 800	50	10	
10	Tõstamaa käsitöökeskuse väljaarendamine	1	800 000 500 000	10 (1)	35	

11	Pärnumaa ettevõtlusinkubaator (PEIN)	3	260 564 199 976.60	30/40/50 (15/20/25)	15/20/25	
12	Põhimaantee nr 4 Tallinn-Pärnu-Ikla ja riigimaantee nr 19342 Reiu tee ristmiku väljaehitamine	2	259 541.58 116 793.71	50 (10)	3	
13	C. R. Jakobsoni Talumuuseumi uus püsiekspositsioon muuseumi elamu-peahoones	1	700 000 595 000	3 (1)	25	
14	Soontagana külastuskeskus	1	600 000 500 000	3 + 5	25	
15	Ettevõtluskeskkonna taristu parendamine – Kase tänava ühendamine Ehitajate teega	2	680 000 578 000	500 (250)	3-8	1
16	Muuseumraudtee taristu	1	50 700 30 000	2+1	1	
17	Automuuseum Halingal	1	402 500 342 125	5	4	1

18	Pärnu rannaalale ligipääsetavuse parendamine ning ettevõtlus infrastruktuuri arendamine	1	353 824 300 750	15 (5)	30	1
PKT I taotlusvoorus toetust saanud projektid						
19	PÜTK e-lahendused: Pärnumaa ühistranspordi ühtne pileti- ja infosüsteem	5	720 000 510 000			1
20	Ühistranspordi keskterminal Pärnu linnas	5	935 000 794 750			1
21	Loode-Pärnu tööstusala laiendamine (II etapi rajamine)	2	2 000 000 1 700 000	100-300	10-20	
22	Turvaliselt Lottemaale – Lottemaa parklast Lottemaale viiva Reieuranna tee rekonstrueerimine (Lottemaa juurdepääsutee)	1	210 181.10 178 653.93	20 + 102		
23	Vändra tehnopark	2	540 100 459 085	10	12-18	

24	Tahkuranna valla Uulu tööstusala tugitaristu kaasajastamine (rekonstrueerimine ja arendamine)	2	822 534.04 699 150	20-50	8	
----	---	---	-----------------------	-------	---	--

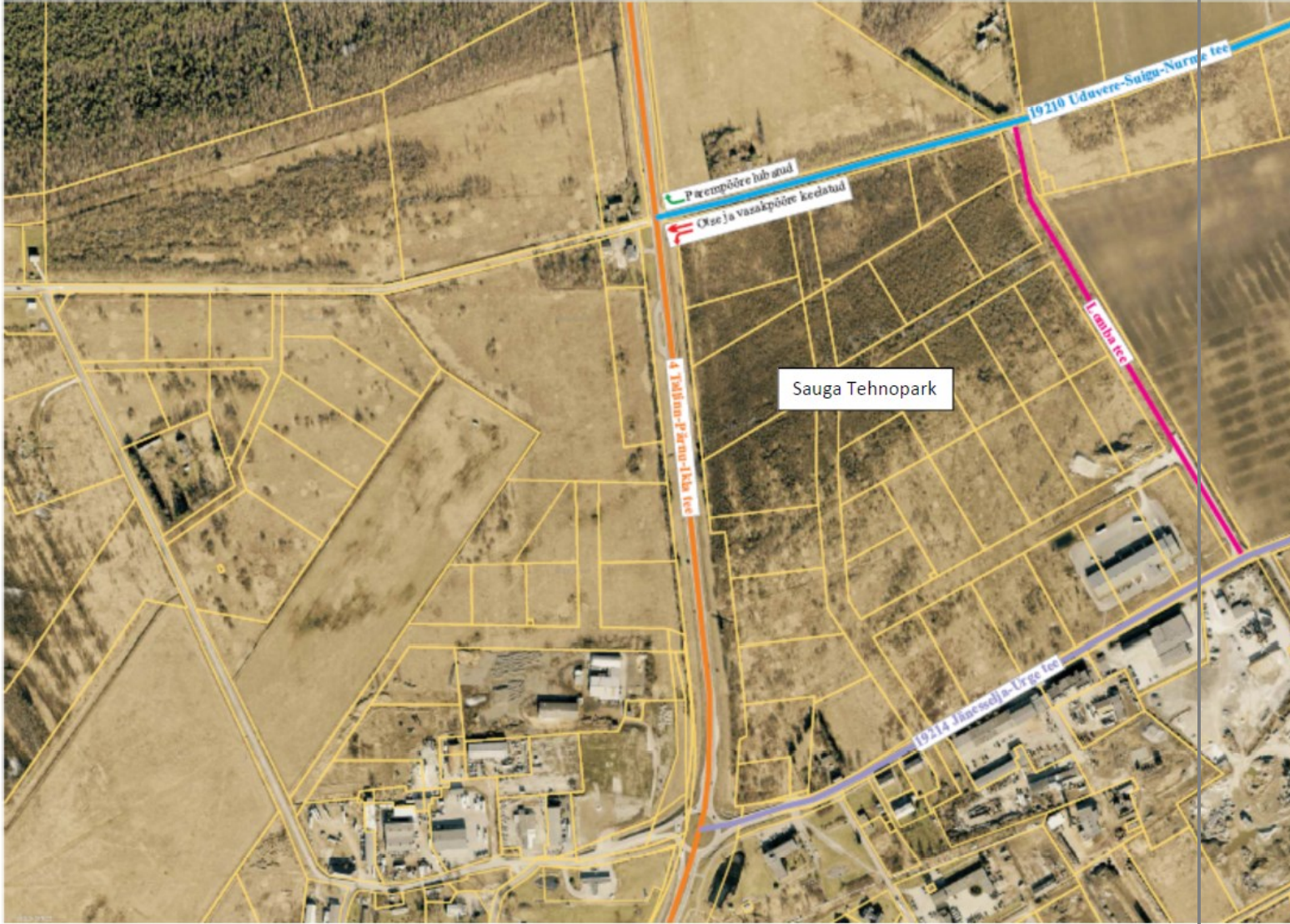
INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
1) ÜHISTRANSPOORDITERMINALIDE VÕRGUSTIK PÄRNUMAAL	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Orienteeruv maksumus kokku 636 000 eurot, sellest toetuse maht 450 000 eurot.</p> <p>Maakonnas asuvad, erivajadustega inimeste vajadusi arvestavad, bussiterminalid suuremates peatustes, 18 tk 400 000 eurot.</p> <p>Bussiterminalide valgustus, 18 tk 40 000 eurot.</p> <p>Jalgrattahoidlad bussiterminalides, 18 tk 90 000 eurot.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju on maakonnaülene. See aitab kaasa Pärnumaal majandusaktiivsuse kasvule. On suunatud parema ligipääsu tagamisele avalikele teenustele ja töökohtadele keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste arendamise kaudu. Jalgrattahoidlad bussipeatustes aitavad kaasa kodu ja bussipeatuse vahelise liikumise korraldamisele. Erivajadustega inimestele luuakse senisest paremad võimalused ühistranspordi kasutamiseks.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Pärnumaa omavalitsusüksused (KOV), Eesti Vabariik (EV), MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus (PÜTK)</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>On loodud teise tasandi Pärnumaa bussiterminalide võrgustik, mis koos esimese tasandi terminali - Pärnu bussijaamaga, moodustavad tervikliku, logistiliselt seotud, visuaalselt äratuntava, hea valgustusega, ühistranspordile võrdset ligipääsu võimaldava süsteemi. Maakonna elanikele, sh ka erivajadustega inimestele, on tagatud mugav juurdepääs ühistranspordile kogu liikumisteede ulatuses kodu ja sõidu sihtpunkti vahel, sealhulgas turvaline jalgrataste hoiuvõimalus.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>KOV ja EV koostöös on loodud PÜTK, mis on võimeline koostöös KOV-dega korraldama projekti elluviimist ning hilisemat haldamist.</p> <p>Pärnumaa kohalikud omavalitsused (KOV) on valmis ka ise panustama. Võimalik on kasutada ka KOV-de poolt PÜTK-i kaudu tsentraliseeritavaid iga-aastaseid ühistranspordi sihtotstarbelisi toetusi ning riiklikku ühistranspordi sihtotstarbelist toetust.</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
2) SAUGA TEHNOPARK	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Taristu rajamine sh ca 2 km tööstusala siseteid, vee- ja kanalisatsioonitorustike rajamine, tööstusala ületavate õhuliinide kaablisse paigaldamine. Kogukulu ca 2,2 mln eurot käibemaksuga. Tööstusala etapiviisilise väljaarendamise korral I etapi maksumus ca 1,1 mln eurot, mis sisaldab endas kahe tee väljaehitamist koos kommunikatsioonidega. Toetuse taotlus on 480 000 eurot.</p> <p>Sauga vald ei ole käibemaksukohuslane, ega saa käibemaksu tagasi. Kõiki oma kulutusi arvestame koos käibemaksuga.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Tööstusalale luuakse esialgsel andmetel ca 200 – 300 töökohta. Arvestades tööstusala asukohta, siis pakub see tööhõivet lisaks Sauga valla elanikele ka Pärnu linna ning teiste valdade inimestele. Tööstusala üks rajatavatest siseteedest saab olema ka oluline kohaliku liikluse jaoks ühendades omavahel Uduvere – Suigu – Nurme tee ja Jännesselja – Urge tee lühendades seeläbi oluliselt Kilksama ja Nurme külade elanike liikumist Pärnu linna pärast Via Baltica rekonstrueerimistöde käigus Uduvere – Suigu – Nurme tee vasakpöörde võimaluse kaotamist.</p> <p>Sauga tehnopargi eelis on asukoht vahetult Via-Baltica maantee ääres. Võrreldes Loode-Pärnu tööstusalaga on krundid suuremad, olles peamiselt ca 0,9 ha suurused. Seni tööstusala vastu huvi tundvad ettevõtted on vajanud suurt territooriumi ja kuna ehitada on võimalik üle mitme krundi, siis on pakutav avar ruum üks eeliseid. Täna tegutsev vooditehas ulatub üle kolme kinnistu ja sama suurt territooriumi kavandab alast huvituv plastitehas. Audru tööstusaladega võrreldes on parem juurdepääs ühistranspordiga ning tööstusala paiknemine Sauga aleviku vahetus läheduses, mis muudab lihtsamaks tööjõu liikumise. Prognoos nõudluse osas kruntidele on positiivne ning tõenäoliselt huvi kasvab koos kommunikatsioonide valmimisega. Hetkel on äraootaval positsioonil ka üks erafirma, kes omab seitset krunti tööstusalal, kuid ei saa arendustegevusega tegeleda, kuna asub ala kõige kaugemas nurgas, kuhu kommunikatsioonid ei ulatu.</p> <p>Töökohtade prognoosi aluseks on võetud täna alal tegutseva ettevõtja töökohtade arvu suhe soetatud kinnistutega ning kavandatava plastitehase prognoos. Mõlema puhul on tegu üle kolme kinnistu ulatava ettevõttega ning töökohtade arv on esimeses 30, teise prognoosi järgi kuni 50. Arendataval alal asub 37 kinnistut (millest PKT etapiga külgneb vahetult 19 kinnistut). Seega on selle näite puhul arvestus 10 töökohta kinnistu kohta tagasihoidlik. Kogu ala prognoosil oleme olnud veelgi tagasihoidlikumad arvestades, et kõik ettevõtted ei pruugi nii palju tööjõudu vajada. Kogu ala kasutuselevõtul prognoosime ca 300 töökohta. Töökohtade iseloom ja palgataset ette prognoosida on keeruline, kuid siin on oluline, et oleks võimalikult palju erineva iseloomuga töid võimaldamaks paremini kokku viia ettevõtjate vajadusi olemasoleva tööjõu võimalustega.</p>

<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Sauga Vallavalitsus ja OY Toppi AB – potentsiaalne investor, kes on huvitatud kolme kinnistu soetamisest. Maa soetushind koos kommunikatsioonide liitumistasudega on ca 128 800 eurot, millega kaetakse osa projekti elluviimiseks vajalikust omaosalusest. Ülejäänud omaosaluse tagab Sauga vald oma eelarvest.</p> <p>Lisaks plaanitakse tehnoarki juurde meelitada tootmisettevõtteid, kelle turud asuvad Euroopas. Sealhulgas üritame olla atraktiivsed just Soome ettevõtetele, kuna asume Lääne-Euroopale lähemal ja logistika on soodsam, kui pole vaja ületada Soome lahte. Samuti on odavam ka tooraine transport, mida tuuakse Euroopast. Projekti järgmised etapid valmivad vastavalt kruntide nõudlusele ning neid finantseeritakse kinnistute müügist saadava tulu arvelt. Lõplik kommunikatsioonide vajadus sõltub ka konkreetsest ettevõttest, kuna üle mitme kinnistu ulatuva tootmishoone korral on vajalik vaid üks juurdepääs ning vee- ja kanalisatsiooni liitumispunkt. Täna kavandatav etapp võimaldab ala ühe osa terviklikult kasutusele võtta ning loob eeldused edasiseks arenguks ning investorite huvi kasvaks.</p> <p><u>Peamine sihtrühm on just suurt ja avarat territooriumi vajavad tootmisettevõtted. Planeeringualal on ka perspektiivne krunt bensiinjamaale. Uute firmade meelitamisel on abiks maakondlik arenduskeskus, isiklikud kontaktid ning ettevõtjate omavaheline infovahetus. Vallal on traditsiooniks korraldada kaks korda aastas valla ettevõtjatele ümarlauda, kus samuti pakutavaid võimalusi tutvustatakse.</u></p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tööstusala sisesed kommunikatsioonid on valminud ning ettevõtjatel on võimalus oma tootmisi sinna rajada. 19 kinnistut saavad omale juurdepääsutee ja kommunikatsioonid. On loodud eeldus ca 300 uue töökoha tekkeks. Paraneb osa Kilksama ja Nurme küla elanike ühendus vallakeskuse ning Pärnu linnaga.</p> <p>Krundisisene kommunikatsioonide väljaehitamine jääb tulevase maaomaniku kohustuseks. Samuti saab olema tema ülesanne mitme krundi ostmise korral lahendada kruntide vaheline liiklemine kruntide siseselt. Tootmishoone(te) rajamine on ettevõtja ülesanne.</p> <p>Sauga Tehnopargi väljaarendamise projektiga luuakse ligipääsud 19 kinnistule kasutamiseks ettevõtluse otstarbel, millest täna on olemas reaalne huvi 15 kinnistu vastu (näiteks järgmiste tööstus- ja logistikaettevõtete poolt nagu FinEst Metallid OÜ, Fennobed OÜ, Tarbus Kinnisvara OÜ, Toppi Plast OY). Arvestades kinnistute arvu (kinnistu keskmine pindala on 1 ha), ulatub kasusaavate ettevõtete arv 19-ni.</p> <p>Joonis. Sauga tehnoarki asukoht (vt järgmist lk):</p>

Sauga Tehnopark

Põrmpõõre hõbegrud
Õitse ja Vasakpõõre keldahud

19213 Sauga-Jõhvi tee

19210 Udvere-Sauga-Narva tee

Lõõtsi tee

19214 Jämselja-Urge tee

**Valmisolek tegevuste
elluviimiseks**

Tööstusala teede ning kommunikatsioonide rajamiseks on koostatud tööprojekt. Plasttooteid valmistav ettevõtte OY Toppi AB kavandab oma Soomes Espoos asuva tootmise laiendamist Sauga Tehnoparki, luues sellega piirkonda etappide kaupa kavandatavalt 50 töökohta. Eelleping kinnistute müügiks on sõlmitud AS Tarbus Kinnisvaraga 7 kinnistu osas.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
3) JÕULUMÄE TEENINDUS- JA CURLINGUMAJA RAJAMINE	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendatava objekti (ehitis 1056 m²) orienteeruv maksumus 423 600 eurot koos käibemaksuga, mis sisaldab ehituse kulud, kommunikatsioonid, külmutusseadmed.</p> <p>Toetuse taotlus 300 050 eurot.</p> <p>Projekti elluviimisel tegevuskulud (hoone kütte-, korrashoiu-, inventari hoolduse jm ekspluatatsioonikulud ning palgakulud) kaetakse Sihtasutuse Jõulumäe Tervisespordikeskus eelarvest objekti rakendamisega seotud tuludest.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arendatava objekti elluviimisel näeme positiivset mõju nii Jõulumäe Tervisespordikeskuse külustuskeskkonna täienemisele kui Pärnu linna ja maakonna atraktiivsuse suurenemisele. Investeeringud aitavad kaasa Pärnumaale iseloomulikul madalhooajal külastajaile täiendavate tegutsemisvõimaluste pakkumisele. Projekti elluviimisel kohaliku turismihooaja pikendamine 6 kuu võrra võimaldab pakkuda lisategevusi aastaringselt ning kõigil majutusasutustel Pärnus ja linna ümbruses ning aitab otseselt kaasa nende jätkusuutlikkusele.</p> <p>Sihtasutus Jõulumäe Tervisespordikeskus on oluline tööandja, olles Maksu- ja Tolliameti andmeil Pärnumaal 8. kohal tööjõumaksude tasumises majutus- ja toitlustusasutustest. Külustuskeskkonna arendamine aitab kaasa töötajate paremaks rakendamiseks aastaringselt (sesoonsuse vähenemine) ja 1 kuni 2 spetsialisti rakendamiseks maakonna keskmise palgatasemega.</p> <p>Projekti elluviimine toetab kohaliku taseme (valla) maksutululu Sihtasutuse Jõulumäe Tervisespordikeskus omatulu käibe suurenemisega.</p> <p>Otsene positiivne mõju on kogu Pärnumaa, ka Eesti elanikkonna, tervise parendamisele ja vaba aja tegevuste mitmekesistamisele, luues kõigile võimalused tegeleda jõukohaselt tervisesportliku tegevusega. Nii näiteks on curling selline jääspordiala, mida saab mängida nii tervise- kui profispordi tasemel. See ala on eluaegne harrastus, mida saavad võrdselt nautida nii pered, naised, mehed, noored kui vanad. Mäng ei nõua suurepärasest füüsilisest vormist ega eelteadmisi, mängijad on lihtsasti instrueeritavad, seega sobib curling ka näiteks turistidele, kes varem alaga kokku puutunud ei ole.</p>

Eeldatav tegevustes osalejate ring	SA Jõulumäe Tervisespordikeskus (EL projektikogemustega meeskond, SA nõukogu), Kultuuriministeerium (SA asutaja), Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Tahkuranna Vallavalitsus, Pärnu Lahe Partnerluskogu (turismivõrgustik – Romantiline Rannatee), SA Pärnumaa Turism.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p><u>Jõulumäe liikumisharrastuse teenindushoone ja curlinguväljakute rajamine ~1000 m² järgmiste tegevuste pakkumisega:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - liikumisharrastuse inventari laenutusruumid (suusavarustus, tõukekelgud, jalgrattad, kõnnikepid, disc-golfi varustus, rullsuusad, rulluisud, kergejõustiku inventar, pisiinventar jne) - suusahoolduse ruumid (hoolduslauad, parafiiniaurude ventilatsioon, hooldusjääkide kogumisvahendid, suuskade- ja keppide hoiustendid, inventari- ja hooldustarvikute riulid) - kuivatus (suusa- ja rulluisusaabastele) - teenindusruumid (hooldusvahendite kasutamine, tehnika videoanalüüs jm.) - küllastajate riietus- ja kogunemisruumid, fuajee - väliinventari hoiuruum; tehnilised ruumid - küllastajate WC-d - personali ruum - kahe rajaga täispikkuses curlinguväljak mitmeotstarbelise kasutusvõimalusega nt suvisel ajal <i>Bavarian curling, Bocce Ball</i> jne - külmutusseadmed curlinguväljaku rajamiseks talvisel ja madalhooajal - seadmete paigaldus ja installeerimine - väljakuinventari ruumid - Curling on jääharrastus, mida saab mängida nii tervise- kui profispordi tasemel. See ala on eluaegne harrastus, mida saavad võrdselt nautida nii pered, naised, mehed, noored kui vanad. Mäng ei nõua suurepärasest füüsilisest vormist ega eelteadmisi, mängijad on lihtsasti instrueeritavad, seega sobib curling ka näiteks turistidele, kes varem alaga kokku puutunud ei ole. - On tuvastatud, et curlingut mängiti Šotimaal juba 1500. aastal. - Curling on ka olümpiaala ning oli esimest korda talimängude kavas 1924. a ja teist korda Naganos 1998. a. <p>Jõulumäel oma töötajate poolt ajutise ehitisena rajatud üherajaline loodusliku külma curlinguväljak ei ole Eestimaa sh Pärnumaa tingimustes stabiilne, mistõttu taotleme Jõulumäe curlingu e. jääkeegli uuele kvaliteeditasandile tõstmist. Näiteks käesoleval hooajal ei ole olnud võimalik curlinguväljakut kasutada külmakraadide puudumise tõttu.</p> <p>Valminud on teenindus- ja curlingumaja. Turismihooaja pikendamine 6 kuu võrra võimaldab pakkuda lisategevusi aastaringselt ka kõigil teistel majutusasutustel Pärnus ja linna ümbruses ning aitab otseselt kaasa nende jätkusuutlikkusele. Külustuskeskkonna arendamine aitab kaasa töötajate paremaks rakendamiseks aastaringselt ja 1 kuni 2 spetsialisti rakendamiseks.</p>

	<p>Kitsaskohtadest likvideeritakse küllastajate spordiinventari laenus-, hooldamis- ja remondivõimaluse küsimused. Mitmekesisistatakse vaba aja tegevusi, Pärnumaa madalhooajal luuakse lisategevusi kogupere curlingu mängu võimalusega. Väljaspool Tallinna ei ole ühtegi taolist väljakut. SA Jõulumäe Tervisespordikeskus teenindus- ja curlingumaja on mitmeotstarbelise ja aastaringse kasutusega.</p> <p>Prognoos tegevuste laiendamisel ja kitsaskohtade likvideerimisel Jõulumäe teenidus- ja curlingumaja valmimisega: küllastajate arvu suurenemine 10%. 2014. aastal oli Jõulumäe Tervisespordikeskus kasutajaid 23 219 inimest 38-st riigist.</p> <p>Majutuse kasutuskordade arv Jõulumäe Tervisespordikeskuses 2014. aastal oli 17 336 ööbimist, mis moodustab Pärnumaa maapiirkonna ööbimiste koguarvust 23 %.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Arendatav objekt Arengustrateegia Pärnumaa 2030+ tegevuskavas 2014-2020: 2. Turismi- ja puhkemajandus <i>Visioon aastaks 2020: Pärnumaa on <u>aastaringne</u> tervise- ja pereturismi sihtkoht number üks (v.a. kolme riigi pealinnad) Baltimaades.</i> 2.2.1.15. Maakonna teiste olulisemate külustusobjektide arendamine. 3.1.4.3. Jõulumäe tervisespordikeskuse edasiarendamine.</p> <p>Arendatav objekt KOV arengukavas: AK 2014-2018 Tegevuskava tabel 1. Luua mitmekülgsed võimalused tervise- ja rahvaspordi harrastamiseks. Jõulumäe arengu toetamine.</p> <p>Arendatava objekti tegevused on SA Jõulumäe Tervisespordikeskus 2012-2020 strateegilises arengukavas.</p> <p>Ettevalmistavatest tegevustest on koostatud detailplaneering, olemas asendiplaan, põhiplaan, eskiisid, joonised, vaated, esialgsed hinnakalkulatsioonid, tellitud Jõulumäe teenindus- ja curlingumaja eelprojekt.</p> <p>Ehitis on olnud korduvalt arutlusel SA Jõulumäe Tervisespordikeskus nõukogu koosolekutel, juhatusele on antud volitused teenindus- ja curlingumaja projektiga edasi tegelemiseks.</p> <p>Projekti omafinantseering ja eksploatatsioonikulud tagatakse SA Jõulumäe Tervisespordikeskus eelarvest asutaja toetusel.</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
4) LÄÄNEMERE KUNSTISADAM	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>1) Projekti kogumaksumus: 2 500 000 eurot, sellest toetuse vajaduse maht: 1 900 000 eurot</p> <p>Läänemere Kunstisadama rajamine on jagatud kahte paralleelsesesse etappi, millest esimese moodustab kaldapealsel asuvalle haljasalale peahoone (Näituste Hall) ehitamine ning sadamakai juurde ankurdatud ujuvalusele Eesti rahvuspaviljoni paigutamine. Käesolev taotlus hõlmab Läänemere Kunstisadama (LK) põhimahurajamist, mille raames valmib Läänemere Kunstisadama peahoone (näitusemaja 1000 m²) ja Eesti rahvuspaviljon (210 m²). Nende objektide ehitamine ja kasutuselevõtt on kavandatud 2018. aastasse.</p> <p>Eesti objektide (Näituste Hall ja rahvuspaviljon ujuvalusel) rajamise orienteeruv hind kokku on ca 2 500 000 eurot. Summa jaguneb üldjoontes järgmiselt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekteerimine ja ettevalmistustööd - 150 000 eurot • Rahvuspaviljon ujuvalusel - 250 000 eurot <p>Näituste Hall - 2 100 000 eurot</p> <p>Üldised kulud (Rahvuspaviljon ujuvalusel & Näitustee Hall) on järgmised: Riigihange Näituste Halli, standardse ujuvpaviljoni ja kaldakindlustuse projekteerimiseks. Ekspertiisid, ehituse hinna määramine, taotluse koostamine. Riigihange ehitaja leidmiseks. Peahoone püstitamise. Rahvuspaviljon ujuvalusel ehitamine.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Pärnu linnasüdamesse, Kontserdimaja ja Pärnu jõe vahelise sadamakai juurde rajatav rahvusvaheline turismimagnet - multifunktsionaalne kultuurikeskus. Läänemere Kunstisadam (LK) on Põhja-Euroopas ainulaadne kogupere turismiobjekt, mis esitab Läänemere riikide kunsti- ja teadussaavutusi, sealhulgas ka traditsioonilist rahvakunsti ja laste ning noorte loomingut. LK ehitatakse rahvusvahelise arhitektuurivõistluse (2013) võidutöö alusel, mille autoriks on Poola arhitektuuribüroo WXCA. Läänemere Kunstisadam koosneb ca 1000 m² suurusest peapaviljonist Pärnu jõe kaldapealsel ja selle vahetus läheduses asuva sadamakai ääres ankurdatud Läänemere-riikide rahvuspaviljonidest. Üheksa riigi ning ühe külalismaa rahvuspaviljonid (á 210 m²) monteeritakse ujuvalustele ja neis saab iga riik eksponeerida oma kultuuri- ja teadussaavutusi teemadel, milles üheskoos on loodavas rahvusvahelises komitees eelnevalt kokku lepitud. Peahoones ehk Näituste Hallis on samal teemal kuraatori poolt koostatud ülevaatenäitus. LK</p>

eesmärk on toetada Läänemere-maade identiteeti, meie piirkonna rahumeelset arengut, hoogustada siinsete rahvaste kultuuri- ja teadussaavutuste eksporti suurde maailma. LK avamine oli kavandatud saja-aastaste riikide (Soome, Leedu, Eesti, Poola, Läti) juubelperioodiks 6. detsember 2017 - 18. november 2018. Kuna ettevalmistustööd on veninud, siis juubeliaastal Läänemere Kunstisadamat täielikult avada veel ei saa, kuid nurgakivi asetada küll. Hea tahtmise korral on siiski võimalik avada Eesti ja Poola paviljonid ning Näituste Hall, mille suhtes on otsused riiklikul tasemel langetatud.

Paralleelselt Eesti ehitusjärguga toimub ka ülejäänud Läänemere riikide (Läti, Leedu, Venemaa, Poola, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome koos autonoomse Ahvenamaaga) rahvuspaviljonide projekteerimine ja ehitamine. Ühe standardse rahvuspaviljoni orienteeruv hind on ca 250 – 300 tuhat eurot. Esimesena teatas oma selgest soovist rajada rahvuspaviljon Pärnusse Poola kultuuriminister Pjotr Glinski Eesti kultuuriministeriumile jaanuaris 2017. Partnerriikide paviljonide ja nende vahel asuva ujuvaluse ehk Foorumi kogumaksumus on ca 2,5 mln eurot. Partnerriikide ujuvpaviljonide ja neid ühendava Foorumi ehitamist rahastatakse partnerriikide (iga riik finantseerib oma paviljoni ehitamist ise) ja Kesk-Läänemere programmi abil. Praeguste plaanide kohaselt on sihiks kõigi Läänemeremaade paviljonide avamine aastal 2020.

Paralleelselt Läänemere Kunstisadama arendamisega toimub partnerite otsimine Kunstisadama sisulise töö korraldamiseks. Oleme kavandanud, et näituste, konverentside jt tegevuste kava hakkab koordineerima rahvusvaheline komitee, kus igal osavõtval riigil on võimalik kaasa rääkida. Näituste valikukomisjonis ja komitee töös osaleb kultuuri- ja teadusvaldkonna ekspertide lai ring – see tagab Kunstisadama sisulise kvaliteedi ja mitmekesisuse. Käesolevaks ajaks oleme juba alustanud sellise komitee loomiseks „maa kuulamist“ meie naaberriikides.

Läänemere Kunstisadama sotsiaalmajanduslik mõju on oluliselt laiem kui vaid Pärnu linna atraktiivsuse tõstmine ühes ajaloolises sadamapaigas:

Loomemajandus on üks Eesti majanduse tugisambaid tulevikus. Läänemere Kunstisadama eesmärk on püüda avada igas meie riigi kodanikus soov ja tahe luua omanäolist, Eestile ainuomast rahvalikku käsitööd, kunsti, arhitektuuri. Eesmärk on motiveerida loovusele meie inimesi juba varases nooruses.

Seda sotsiaalset mõõdet saavutame aga juhul, kui näitustegevus on suunatud laiadele hulkadele, kui eksponeeritakse sotsiaalselt tundlikku kunsti, noorte leidurite loomigut, rahvalikku käsitööd ja muusikat, heatasemelist innovaatilist arhitektuuri, meie regiooni uusimaid teadussaavutusi. Kuna näitusmüükide kaup tuleb Läänemere maades elavatelt loovisikutelt, siis stimuleerib ja motiveerib LK oma rahvusvahelise kõrgtasemega igati ka Pärnumaa ja paljude Eesti inimeste loovust, tõstab läbi rahvusvahelise konkurentsi ka meie kodumaise loomemajanduse taset.

Läänemere Kunstisadam on positiivne mõju loomemajandusele, mille keskmes on kultuuri- ja loomeettevõtted, kes tegutsevad kunstide, kultuuripärandi, teaduse ja tehnoloogia valdkondade ristumispunktiis. Läänemere Kunstisadam tegeleb järgmiste valdkondadega: kunst, arhitektuur, audiovisuaalvaldkond, disain, etenduskunstid, kultuuripärand, muusika, rahvuslik käsitöö, laste ja noorte looming ning teadussaavutused.

Võrreldes tavanäitustega tõstab külastatavust eriti just asjaolu, et eksponaate on Läänemere Kunstisadamast võimalik lisaks vaatamisele ka kaasa osta. Võib öelda, et LK rajamisega luuakse omamoodi rahvusvaheline kultuuriturg, millega püüame taas elustada muistse hansaliikumise olemust – kultuurivahetust läbi kauplemise, vahetamise, kinkimise.

2014. aastal ületas Pärnu turismivoog 900 tuhande piiri. Läänemere kunstisadama avamise järel võivad linn ja maakond loota enam kui miljonit külastust aastas, sest prognoositavad 80-100 000 näitusekülastajat on täiesti realistlik siht (Uue Kunsti Muuseumi 500 m² näitusepinnal asuvaid ekspositsioone külastab aastas ca 25-30 000 inimest, kellest ca 95% saavad väljaspoolt Pärnumaad). Pärast projekti lõppu, näiteks aastal 2021 lisandub seoses Läänemere Kunstisadama rajamisega 120 000 sise- ja välituristi aastas.

Kasusaavate ettevõtete arv on prognoositavalt 250-300 erinevatest valdkondadest (loomemajandus, rahvuslik käsitöö, majutusasutused, turismivaldkonna ettevõtjad, tootlustussektor, erinevate teenuste osutajad, lähikonna kauplused jne), s.o mõju Pärnulinna ja piirkonna ettevõtlusele (turismimajandus, loomemajandussektor eelkõige)

Turismimarsruutide sihtkohana vajab Pärnumaa uusi aastaringseid turismiatraktsioone, sest meil on välja arendatud Tallinna ja Harjumaa järel Eesti suuruselt teine majutusasutuste võrgustik, mis on võimeline spaades ning hotellides majutama ca 5000 ja koos turismitalude ning kodumajutusega ühtekokku ca 10 000 huvirändurit. Kahjuks on siinsetel öömaja-pakkujatel lootust 100%-lisele täitumusele vaid paaril päikeselisel suvekuul, mil peamiseks meelitajaks on soe merevesi Pärnu lahes. Alates septembrist kuni maini on paljud hotellid, motellid, hostelid, turismitalud ja ka tootlustusettevõtted suletud. See olukord on olemasolevale majutusressursile hädaohtlik ja võib lõppeda hästi väljaarendatud võrgustiku kokkuvarisemisega. Samuti on majutusasutuste alakasutus sotsiaalselt negatiivse mõjuga töajuturule - paljud lahkuvad sügise saabudes tööle välismaale. Majutusasutuste käiguhoidmiseks väljaspool suvitushooaega on vaja rahvusvahelise haardega turismiobjekte ja Läänemere Kunstisadam seda on. 2015. aastal Viljandis toimunud rahvusvahelised hansapäevad tõid 18 000 elanikuga linna ca 60 000 külalist. Prognoosime, et hansapäevadele sarnase, ent kordades kauem kestva aastaringse kultuurituru loomisel õnnestub lisada 2020. aastaks planeeritud 960 000 ööbimisele Pärnumaa majutusasutustes veel ca 50 000 majutust ja olemegi ületanud miljoni piiri! (Vastavalt “Pärnumaa turismi ja puhkemajanduse arengukavale 2014-2020” oli Pärnu maakonnas 2012. aastal 710 000 ööbimist, 2014. aastal ületasime juba 900 000 läve).

2014. aastal ületas Pärnu turismivoog 900 tuhande piiri. Läänemere kunstisadama avamise järel võivad linn ja maakond loota enam kui miljonit külastust aastas, sest prognoositavad 80-100 000 näitusekülastajat on täiesti realistlik siht (Uue Kunsti Muuseumi 500 m² näitusepinnal asuvaid ekspositsioone külastab aastas ca 25-30 000 inimest, kellest ca 95% saavad väljaspoolt Pärnumaad). Turismimarsruutide sihtkohana vajab Pärnumaa uusi aastaringseid kogupere-atraktsioone, sest meil on välja arendatud Tallinna ja Harjumaa järel Eesti suuruselt teine majutusasutuste võrgustik, mis on võimeline spaades ning hotellides majutama ca 5000 ja koos turismitalude ning kodumajutusega ühtekokku ca 10 000 huvirändurit. Kahjuks on siinsetel öömaja-pakkujatel lootust 100%-lisele täitumusele vaid paaril päikeselisel suvekuul, mil peamiseks meelitajaks on soe merevesi Pärnu lahes. Alates septembrist kuni maini on paljud hotellid, motellid, hostelid, turismitalud ja ka tootlustusettevõtted suletud. See olukord on olemasolevale majutusressursile hädaohtlik ja võib lõppeda hästi väljaarendatud võrgustiku

kokkuvarisemisega. Samuti on majutusasutuste alakasutus sotsiaalselt negatiivse mõjuga töajourule - paljud lahkuvad sügise saabudes tööle välismaale. Majutusasutuste käigushoidmiseks väljaspool suvitushooaega on vaja rahvusvahelise haardega turismiobjekte ja Läänemere Kunstisadam seda on.

2015. aastal Viljandis toimunud rahvusvahelised hansapäevad tõid 18 000 elanikuga linna ca 60 000 külalist. Prognoosime, et hansapäevadele sarnase, ent kordades kauem kestva aastaringse kultuurituru loomisel õnnestub lisada 2020. aastaks planeeritud 960 000 ööbimisele Pärnumaa majutusasutustes veel ca 50 000 majutust ja olemegi ületanud miljoni piiri! (Vastavalt "Pärnumaa turismi ja puhkemajanduse arengukavale 2014-2020" oli Pärnu maakonnas 2012. aastal 710 000 ööbimist, 2014.aastal ületasime juba 900 000 läve).

LK avamine toob kindlasti kaasa kasvu teenindussfääris, näiteks ca 70-80 tuhande toitlustusteenuse lisandumise näol nii Pärnu linnas kui maakonnas.

Arvestades, et Läänemere Kunstisadamas hakatakse eksponeerima ja vahendama nii rahvakunsti kui ka professionaalsete loojate teoseid, siis annab meie projekt kindlasti tugeva impulsi Eesti loomemajandusele. Nii saavad täiendava väljundi vähemalt kümnekond Pärnumaa käsitööühendust, mainekad arhitektuuribürood ja sajad füüsilisest isikust ettevõtjad loomemajanduse erinevatest valdkondadest (kasusaavate ettevõtete arv prognoositavalt 250-300 erinevatest valdkondadest).

Üleriigiliselt tekib meilt kaudset ekspordituge saavaid ettevõtjaid ja üksikautoreid oluliselt rohkem. Näiteks arhitektuurinäitustel, kunstinäitustel, teadusprojektide väljapanekutel, disainimessidel sõlmitavaid ostu-müügi lepinguid prognoosime igal aastal sadu ja võib-olla isegi tuhandeid.

Teades, et tegemist on rahvusvahelise kultuuri- ja teadusfoorumiga, siis meie visiooni elluviimise sotsiaalmajanduslik mõju ulatub ka väljapoole Eesti piire. Saavad ju oma loomemajanduse toodangut eksponeerida siin ka teiste Läänemere-rahvaste autorid.

Läänemere Kunstisadama rajamisega tekib Pärnusse kauaoodatud põhjus (atraktsioon) linna ka hooajaväliselt külastada. Suurejoonelised näitused, konverentsid, seminarid toovad siia rohkearvulist klientuuri riikidest, mida Pärnu majutusettevõtted on aastaid püüdnud. Hetkel on enim turiste Soomest, kuid kahjuks on see aasta-aastalt langemas, sest vahe hindades väheneb ning elatusasemed lähenevad. Tõenäoliselt järgmised põlvkonnad soomlasi pole enam nii suured Eesti „sõbrad“ ja nende nädalalõpu-reisid viivad mujale. Seepärast on ülioluline leida uusi turge ja huvigruppe, kes täidaksid hotellid-spaad ka madalhooajal. Võimekus külalisi vastu võtta on olemas, on vaja uusi põhjusi leiutada. Üks selline on Läänemere Kunstisadam. LK meelitab siia peatuma kauemaks, kui ainult kohvipausiks läbisõitvaid grupe teel Tallinnast Riiga või vastupidi. Hetkel pole neil keskpäeval peale linnaekskursiooni midagi atraktiivset teha. Läänemere Kunstisadama rajamisega tekib külastuskeskkond, mis väärib vähemalt ühte ööbimist siin, et veeta kultuurisisuline päev ja jätkata alles seejärel oma reisi. Sama oluline on ka siseturismi intensiivistamine, kuna LK kutsub vaatama väljapanekuid kunstnikke, kunstisõpru, käsitööhuvilisi mujalt Eestist. Rahvusvahelised teadussaavutuste väljapanekud aga meelitavad tudengeid ja kooliõpilasi.

Kohapealse kultuurirahva jaoks on LK samuti oluline väärtus. Tekivad kaasaegsed lahendused näituste korraldamiseks, disaini ja moe-, raamatu-, fotokunsti esitlemiseks. Erinevate Läänemere riikide loovisikute

kohtumised loovad sünergiat ja avardavad silmaringi kohalike loomeinimeste seas. Kuna LK on mitmekülgne kultuurikeskus, annab see võimaluse nii algajatele, kes pole veel endale nime teinud kui ka juba tuntud tegijatele. Läänemere-äärsete riikide koostöö ja ühised projektid annavad võimaluse kohalikel loovisikutel enda tutvustamiseks ja tööde müügiks sihtriigis.

Aastaringne kultuurikalender ja läbimõeldud turundusplaan on aluseks edukale toimimisele. Koostöö Läänemere-äärsete riikidega leidmaks kanalid, kuidas jõuda soovitud sihtgruppideni, tagab pideva huviliste saabumise Pärnusse. Läänemere Kunstisadamast saab Pärnu uus pärl kuldse liivaga mereranna kõrval. Võib juba praegu väita, et see toob siia kultuurirahvast erinevatesse maadest, kes muul juhul siia kunagi ei satuks.

Kui Pärnumaal tegutseb ühtekokku ca 4500 ettevõtet, siis vastavalt PEAKi võrgustikule on neist 500 selgelt loomemajanduse valdkonnast. Lisades siia loomerahva Läänemaalt, Saaremaalt ja Hiiumaalt, siis on meie regiooni orienteeruv väikeettevõtete arv loomemajanduses ca 1000. Pärnus on suurimad ja väljapaistvamad tegijad Eesti Arhitektide Liidu Pärnumaa osakond, Kunstnike Maja, Maarja-Magdaleena Gild, Kihnu Kultuuriruumi Kihnu Kaubamaja, Lüster, Vuhti galerii, Tõstamaa Käsitöökeskus jpt. Kui siia juurde arvata üksikettevõtjatena tegutsevad fotograafid, disainerid, moekunstnikud, tekstiilikunstnikud, tarbekunstnikud jne, siis hinnanguliselt ca 3 000 – 4 000 inimest teenivad oma igapäevast leiba loomemajanduses. Nende unikaalse loomingu eksponeerimine ja eksport annab tugeva tõuke mitmete peaaegu hääbunud rahvakunstialade taastamisele ja viljelemisele. Näiteks veel poolsada aastat tagasi kõlksusid Lääne-Eesti mandril ja saartel pea kõigis taludes kangasteljed ning neil kooti väga ilusaid tekke, vaipu, körte. Täna on maaelust vaibakunst peaaegu kadunud, ent edasi elab veel oskus ja soov originaalseks käsitööks, mida saaks väärilise hinna eest turustada. Samas on paljudes riikides see valdkond veel elus (Ladina Ameerika, islamiriigid, aga ka Gotland Rootsis) ja pakub suurt huvi turismitööstusele.

“Lääne-Eesti loome-ettevõtlike uuring 2012”, mille viis läbi Tartu Ülikooli Pärnu kolledž, selgitas välja Saare, Hiiu, Lääne ja Pärnu maakondade loomemajanduse peamiste probleemidena tugistruktuuride puudumise regioonis, raskused klientide leidmisel ja keerukust tellimuste saamisel. Teinegi dokument, “Lääne-Eesti loomemajanduse strateegia 2013-2020”, tunnistab piirkonna suurt loomepotentsiaali ja samas ebapiisavat turundust ning vähest sidet turismimajandusega. Strateegia seab eesmärgiks suurendada regioonis loomemajanduse ettevõtete arvu 10% ja tööhõivet 15%. Neid sihte aitab kindlasti saavutada Läänemere Kunstisadama ja Lääne-Eesti loomemajanduse keskuse tihe koostöö.

Seni puudub Läänemere ääres (ja muidugi ka Eestis) aastaringselt töötav kultuurile pühendunud messikeskus. Meie projekt likvideerib siiani kestnud „augu“. Vajadus sellise rahvusvahelise keskuse järele, kus eksponeeritakse siinsete mereriikide saavutusi, visioone, projekte, meistriteoseid ning kus saab viimaseid ka turustada, on ilmne. Vajadust selle järele kinnitab asjaolu, et nii Eesti kui teiste Läänemere-äärsete loomemajanduse potentsiaal on kordades suurem kui tänased olud võimaldavad. Läänemere Kunstisadamas meistriteoste eksponeerimine võrdub sisuliselt ekspordiga. Niisiis on Läänemere Kunstisadama üks peamisi eesmärke avada meie loome-ettevõtetele uksi rahvusvahelisele turule, pakkuda motivatsioone innovatsiooniks paljudel erinevatel loomealadel.

Taotluse esitaja:

Eeldatav tegevustes

<p>osalejate ring</p>	<p>Sihtasutus Uue Kunsti Muuseum (lisainfo Vaiko Edur, SA Uue Kunsti Muuseum, juhatuse liige; Mark Soosaar, SA Uue Kunsti Muuseum, nõukogu liige ja kuraator)</p> <p>Koostööpartnerid: Pärnu Linnavalitsus – kaasrahastaja Eesti Kultuuriministeerium – kaasrahastaja</p> <p>Eeldatav Läänemere Kunstisadama projektis osalejate riikide hulk on kindlaks määratud - üheksa Läänemere-riiki (Eesti, Läti, Leedu, Venemaa, Poola, Saksamaa, Taani, Rootsi ja Soome koos autonoomse Ahvenamaaga), millele igal aastal lisandub üks vahelduv külalismaa.</p> <p>LK projektis osalevate kodumaiste organisatsioonide ring haarab kõiki Eestis tegutsevaid loomeliite, kutselisi loovisikuid kui ka harrastajate seltse, ühinguid ja organisatsioone.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Projektist oodatavad tulemused ja positiivsed mõjud avalduvad järgnevas:</p> <p>LK rajamine suurendab Pärnu linna ja Pärnumaa atraktiivsust turismi sihtkohana, kuna projekti tulemusel tekib uus rahvusvahelise kaaluga kultuuriturismiobjekt.</p> <p>Investeeringu mõjud turismivoogudele on märkimisväärsed: Pärnu linna ja maakonda toob LK täiendavalt juurde igal aastal ca 100 000 turisti, pikeneb siiani linna külasthanud 90 000 turisti Pärnus viibimise aeg.</p> <p>LK täies mahus väljaarendamine toob kaasa kultuurielu ja loomemajanduse kvaliteedi tõusu nii Eestis kui ka teistes Läänemere piirkonna riikides.</p> <p>Kohaliku ettevõtluse ja tööhõivega seotud eeldatavad väljundid :</p> <p>Läänemere Kunstisadam loob ca 15 aastaringset koosseisulist töökohta, keskmise palgaga 1000 eurot, millest lisandväärtustega prognoositav töökohtade arv 7 (tegevjuht, projektijuht, 2 kuraatorit, 2 pedagoog-giidi, turundusjuht). Hooajalisi töökohti loome perioodiks mai-oktoober 15-20-le inimesele, tipphooajaks perioodil juuni-august täiendavalt veel ca 15 noorele kultuurihuvilisele. Hooajaliste töötajate keskmine palgatase on 600 eurot. Kunstisadama poolt loodavad põhilised ametikohad on järgmised: tegevjuht, projektijuht, IT spetsialist (koduleht, reklaam), 2 kuraatorit, 2 pedagoog-giidi, turundusjuht, 6 klienditeenindajat, 2 töömees-tehnikut, 2 koristajat, raamatupidaja, 12 paviljoni klienditeenindajat, lisaks veel töökohad, mis ära toodud finantsanalüüsis ja ka lisanduvad hooajaajatöölised ja töövõtulepinguga töölised.</p> <p>Kokku luuakse otseseid töökohti: 50 töökohta, sh lisandväärtusega 7. Kaudseid töökohti luuakse prognoositavalt 200, sh 70 Pärnus.</p>

	<p>Prognoosi realiseerumisel (Läänemere Kunstisadamat külastab aastas ca 100 000 turisti) on suurenenud märgatavalt tööhõive Pärnu linna teenindus- ning kaubandussektoris.</p> <p>Projekti elluviimise tulemusel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • On valmis ehitatud rahvusvahelise kaaluga kultuuriturismiobjekt, mis toob Pärnusse täiendavalt 100 000 turisti aastas. • Välja töötatud on Läänemeremaade riikide kultuurivõrgustik. Rajatav objekt on baasiks terviklikule kogupere turismitootele, mis rõhutab nii Pärnu eripära kui avab ka võimaluse võrgustike arendamiseks Läänemere-äärsete riikide ja teiste Euroopa maade vahel.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Kuna kaldakindlustus on vaja tagada sõltumata Läänemere Kunstisadama ehitamisest, on see teema Pärnu linna 2017. aasta lisaeelarve või 2018. aasta põhieelarve küsimus.</p> <p>11. mail 2015 toimus Tallinnas Eesti Kunstnike Liidu, Eesti Arhitektide Liidu, Eesti Käsitöölidu, Eesti Kinoliidu, Eesti Teaduste Akadeemia presidentide kohtumine Vabariigi kultuuriministri Indrek Saare, Pärnu maavanema Kalev Kaljuste ja Pärnu linnapea Romek Kosenkraniusega, kus kinnitati ühishuvi ja vajadust Eesti kultuuri- ja teadussaavutuste ning loomemajanduse toodangu eksporti suurendada ja selle eesmärgi nimel LÄÄNEMERE KUNSTISADAM rajada.</p> <p>15.juunil 2015 lepitati Kultuuriministeriumis kokku, et Pärnu linn ja Kultuuriministerium toetavad Läänemere Kunstisadama rajamise kaasrahastamist võrdselt, kumbki pool ca 7,5%-ga kogumaksumusest. Septembris 2016 kinnitas kultuuriministerium oma seisukohta 300 000 euro suurusest kaasfinantseeringust. Ministerium ja Pärnu linn on kumbki juba eraldanud 65 000 eurot projekterimiseks, sest vaid ehitusprojekti olemasolu eelprojekti staadiumis ja selle alusel välja antud ehitusluba võimaldavad esitada rahastamistaotlust PKT vastavast meetmest EASile. 2017. aasta ja 2018. aasta alguse tegevused finantseeritakse omafinantseeringuga (Pärnu linn, Kultuuriministerium ja Uue Kunsti Muuseum)</p> <p>Veebruaris 2016 toimus projekti arutelu peaminister Taavi Rõivase juures, kus Pärnu linn ja riik otsustasid rahastada LKS eelprojekti koostamist võrdselt, et teha võimalikuks taotlemise esitamine EASile.</p> <p>SA Uue Kunsti Muuseumi kollektiivi kogemused rahvusvahelise kunstikeskuse rajamisel ja majandamisel 25 varasema aasta jooksul kinnitavad professionaalset valmisolekut Läänemere Kunstisadama ehitamiseks, sisustamiseks ja majandamiseks.</p> <p>Lisainfo: Kui 2013. aastal Uue Kunsti Muuseum koos Pärnu linna ja Eesti Arhitektide Liiduga kuulutas välja rahvusvahelise visioonivõistluse kunstiteru rajamiseks, mis analoogiliselt Veneetsia Biennaaliga võib saada</p>

rahvusvaheliseks messipaigaks, siis laekus peagi 78 fantaasiaküllast tööd peamiselt Euroopa Liidust, aga ka Austraaliast, Brasiiliast, Kanadast, Iraanist, Koreast, Jaapanist. Juba võistluse käigus selgus, et arhitektid üle ilma on huvitatud kunstisadama loomisest, kus nad saavad oma projekte süstemaatiliselt eksponeerida ning turustada. Seega eeldame arhitektide rahvusvahelise kogukonna aktiivset kaasalöömist LK näitustel, seminaridel, konverentsidel. Kunstisadamat ootavad nii kunstnikud, filmiloojad, käsitöölised kui ka teadlased. Seda väljendasid Eesti loomeliitude ja Eesti Teaduste Akadeemia juhid 11. mail 2015 Riigikogus peetud kohtumisel Pärnumaa saadikutega. Läänemere Kunstisadama esimeseks näituseks on planeeritud 100. juubelit pidavate riikide (Poola, Soome, Läti, Leedu ja Eesti) esimese elusajandi kultuuri- ja teadussaavutuste eksponeerimine. Edaspidi, kui LK rajamisega ühinevad ka Rootsi, Taani, Saksamaa, Venemaa, siis pakub Läänemere Kunstisadam eksponeerimisvõimalusi kõigile üheksale meie ühise mere riigile pluss autonoomsele Ahvenamaale. Leedu kultuuriministeriumis tehti ettepanek ehitada kümnes ujuvpaviljon külalismaale, mis hakkab aasta-aastalt vahelduma. Läbirääkimistel on kõlanud selles seoses Ukraina, Valgevene, Gruusia kui esimesed potentsiaalsed külalismaad. Huvi on tundnud nii suursaadikud kui ka erinevate loomeliitude liikmed ning juhid. Seega on kunstisadama ekspositsioonides osalejate ring kaugemas tulevikus eeldatavalt laiem kui vaid Läänemere regioon. Oleme kavandanud, et näituste, konverentside jt tegevuste kava hakkab koordineerima rahvusvaheline komitee, kus igal osavõtval riigil on võimalik kaasa rääkida. Käesolevaks ajaks oleme juba alustanud sellise komitee loomiseks „maakuulamist“ meie naaberriikide kultuuri- ja teadusringkondades. Eelpool öeldu puudutab professionaalset kunsti- ja teadustegevust. Mis puutub rahvakunsti ja noorte ning laste loomingusse, siis ka siin on tarvilik vastavate Läänemere-äärsete võrgustike loomine. See on erakordselt mahukas töö, millega peab alustama hiljemalt 2017. aastal. Siis suudame aastaks 2018 rajada piisavalt laia osalejate ringi, mis algab Vändra metsadest ja Liivi lahe saartelt ning ulatub Öresundini ja Neeva suudmeni välja. Hoides näituste maksimaalselt kõrget kunstilist ja sisulist taset loome motivatsiooni loomemajanduse kiiremale arengule meie regioonis ning seeläbi laiendame igal järgneval aastal meie projektis osalejate ringi. Kaugemas perspektiivis ei piiritle Läänemere Kunstisadam ennast ainult Läänemere-äärse kultuuriruumiga. Teiste riikide huvi korral oleme nõus rajama paviljone ujuvalustel juurde, igale riigile, kes selleks vaid soovi avaldab.

Läänemere Kunstisadama rajamise detailne portfoolio nii eesti kui inglise keeles on avatud tutvumiseks kõigile huvilistele Uue Kunsti Muuseumi veebilehel www.mona.ee

Samas on võimalik avaldada arvamust rajatava rahvusvahelise kunstisadama kohta. Riigikantselei koduleheküljel on võimalik avaldada toetust ja arvustada projekti aadressil <https://ev100.ee/et/1%C3%A4%C3%A4nemere-kunstisadam>

Eeltööd

Rahvusvaheline arhitektuurikonkurss, muinsuskaitse eritingimused, detailplaneering, presentatsioonid Läänemere-riikides jne. **Eeltööde maksumus oli ca 50 000 eurot.** Allikad: Kultuurkapital, Pärnu linn, valitsuskomisjon Eesti Vabariik 100, Pärnu Sadam, Uue Kunsti Muuseum. Rahad eraldatud, enamik eeltöid teostatud. Neist tähtsaim on detailplaneeringu kehtestamine Lai 2 kinnistule (oktoobris 2016) ja linnavolikogu otsus (november 2016) eraldada 65

000 eurot LK projekteerimise riigihankeks ja eelprojekti tellimiseks. Kultuuriministeeriumi ja Uue Kunsti Muuseumi vahel on sõlmitud novembris 2016 leping, et ministeerium rahastab omalt poolt eelprojekti koostamist 65 000 euroga.

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega:

LK asub “Arengustrateegia Pärnumaa 2030+”leheküljel 29, sellega saab tutvuda lingilt:

<http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia+P%C3%A4rnumaa+2030%2B.pdf/2dc76e92-31b4-4d6e-b9d9-c8ed0e82fd3f>

Pärnu linna poolt on kavandatud perioodil 2017 – 2018 investeerida projekti 170 000 eurot “Pärnu linna arengukava kuni 2025” leiab aadressilt:

https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4071/0201/6003/Arengukava_uus_sept2016.pdf

Kultuuriministeeriumi ja Pärnu linna vahel toimunud läbirääkimistel otsustati, et kui PKT rahastab projekti 1,9 miljoni euroga, siis investeerib riik 300 000 eurot kaasrahastusena.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
5) LOTTEMAA TEEMAPARGI VÄLIATRAKTSIOONID	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti eeldatav maksumus on 80 000 eurot, millest toetust taotletakse 67 500 eurot. Kõik käesoleva projektiga kaasneva omafinantseeringu katab Lottemaa Teemapark omavahenditest.
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Projekti eesmärgiks on tõsta Lottemaa Teemapargi atraktiivsust ja selle läbi nii uute- kui korduvkülastajate arvu. Projekti raames valmistatakse ja paigaldatakse Lottemaa Teemaparki järgmised uued atraktsioonid:</p> <p><u>Vee-atraktsioon</u> – seda proovides saavad lapsed ise kangide abil vee kulgemist juhtida ja muuta. Leiutise omapäraseks osaks on ka vett pitsiv vihvavari.</p> <p><u>Pallirada</u> - atraktsioon kujutab endast 3 m pikkust ja 2 m kõrgust kolmemõõtmelist agregaati, kus saab jälgida 5 palli keerulist teekonda läbi erinevate mehhanismide (võllid, hammasrattad). Osaluselamuse lisamiseks saavad lapsed ka ise kangi tõmmates pallid liikuma panna.</p> <p><u>Dünamo</u> – atraktsiooni tööpõhimõte on järgmine: kui istuda masinasse ja hakata väntama, siis toimub elektri tootmine (tegemist on ohutuse mõttes madalpinge alalisvooluga) ning vastavad seierid näitavad väntamise kiirust ja toodetud elektri hulka. Lisaks süttib laes olev valgusti ja rakenduvad kõiksugu mehhanismid.</p> <p><u>Leierkast</u> – atraktsioon töötab vänta keerutades, mille tulemusel rakendub kogu mehaanika (hammasrattad, võllid jne) ja visuaalselt jääb mulje nagu häält teeks päris muusikainstrumentid mis paiknevad leierkasti küljes.</p> <p><u>Rannakärud</u> – atraktsioonid on mõeldud kasutamiseks Lottemaa rannas. Ajaloolise välimusega kärudega saab sõita vees ja maal.</p> <p><u>Robotid</u> – atraktsioonid on raadio teel juhitud ja nendega saab ettenähtud platsil ringi liikuda. Lisaks liigutavad nad käsi ja jalgu ning teevad häält.</p> <p>Mõju piirkonna majandustegevuse arengule, ressursside kasutamisele ja tööhõivele</p> <p>Projekti eesmärgiks Lottemaa kui peresõbraliku turismitoote edasiarendamine ja külastuste kvaliteedi tõstmine läbi uute harivate lasteatraktsioonide rajamise teemaparki, Lottemaa turundamise kaudu reisimotivatsiooni tekitamine ning reisijate arvu suurendamine turundamise kaudu reisimotivatsiooni tekitamine ning reisijate arvu suurendamine avaldab sotsiaal-majanduslikku mõju eelkõige läbi turismi ja kohaliku ettevõtluse arengu. Atraktiivse toote pakkumine meelitab Pärnumaale ja Tahkuranna valda rohkem külastajaid ning pikendab olemasolevate külaliste kohalviibimise aega. Kui 2016 hooajal külastas Lottemaad 75 000 külastajat, siis 2017 aastal prognoosime 90 000 – 100 000 külastajat.</p>

Külastajate arvu suurenemine loob nõudluse ka muu turismiteeninduse järele, ajendades eraettevõtjail looma uusi turistidele suunatud tooteid ja teenuseid (majutus, toitlustus, muu teenindus). Uute teenuste pakkumine loob uusi töökohti ja seeläbi suureneb ka valla maksutulu.

Uue objekti turundamine loob kaudes mõttes eeldused sotsiaal-majandusliku elujärje parandamiseks Pärnumaal ning mõjutab positiivselt kogu Eesti sotsiaal-majanduslikku arengut. Selle tulemusel paraneb perspektiivis ka kohalike elanike elukvaliteet ja kohalik infrastruktuur.

Projekti elluviimisega kaasnevad järgmised mõjud Pärnumaa ja Tahkuranna valla sotsiaalmajanduslikule arengule:

- Paraneb piirkonna maine ning kasvab Pärnumaa ja Tahkuranna valla kui sihtkohtade atraktiivsus
- Kasvab piirkonna külastajate arv
- Kasvab piirkonnas ööbijate arv
- Kasvab majutus- ja toitlustusteenuse ning muude turismiga seotud teenuste pakujate arv piirkonnas
- Luuakse uusi töökohti, mis omakorda toob kaasa valla tulubaasi suurenemise

Objekti tuntuse kasv ning saavutatavad külastuseesmärgid aitavad kaasa toote kvaliteedi kasvule, mis omakorda tugevdab elanike identiteeditunnet, mõjudes positiivselt elanike rahulolule oma elukeskkonnaga.

Mõju piirkonna tuntusele

Objekti turundamine aitab kaasa Pärnumaa ja Tahkuranna valla üldise tuntuse kasvatamisele sihtturgudel. Koostöös partneritega (hotelliketid, reisibürood, transpordiettevõtted) tutvustatakse koos sekundaarseid turismiteenuseid. Samuti rõhutatakse objekti paiknemist atraktiivses miljööväärtuslikus looduskeskkonnas, mis omakorda aitab kasvatada Tahkuranna valla kui kvaliteetse sihtkoha mainet ja tuntust.

Mõju Eesti kui reisisihi tuntuse kasvatamisele

Pärnumaa ja eelkõige Pärnu linn on juba täna peale Eesti ka lähiriikides tuntud ja populaarne sihtkoht, ja siia uue atraktiivse külastusobjekti loomine ning selle aktiivne turundamine ei tõsta mitte ainult Lottemaa enda ja Tahkuranna valla tuntust, vaid kogu Eesti prestiiži. Seda sõnumit edastatakse ka järgnevatel aastail toimuvates kampaaniates, mis aitab veenda sihtturu lõpptarbijat Eesti turismitoodete kõrges kvaliteedis ja luua Eesti kui kvaliteetsihtkoha mainet.

Mõju turismiteenuste ekspordi kasvule

Lottemaa kui turismiatraktsioon omab potentsiaali toimida reisimotivaatorina sihtkoha valikul ning mõjutada Eesti kui reisisihi tuntust. Objekti tootekontseptsiooni põhjalik ja läbimõeldud valik ning asjakohased turundustegevused aitavad kaasa turistide arvu suurendamisele sihtturgudelt, mis läbi erinevate primaarsete (muuseumide, atraktsioonide ja kultuuriürituste külastajad) ning sekundaarsete turismiteenuste (transport, majutus, toitlustus) tarbimise kasvatamise aitavad omakorda kasvatada Eesti turismiteenuste ekspordi.

	<p>Mõju väliskülastajate ööbimiste arvule</p> <p>Objekti tõhus ja sihipärane turundamine välisriikides kasvatab Eesti kui reisisihi tuntust ning tekitab reisimotivatsiooni, mis omakorda aitab kaasa väliskülastajate arvu kasvule ning nende kohalviibimise aja pikenemisele ja seega ka ööbimiste arvu kasvule Pärnu maakonnas. Koostöös partneritega tutvustatavad tooted ja teenused ajendavad omakorda pikemalt kohal viibima, kasvatades veelgi välisturistide ööbimiste arvu. Hinnanguliselt pikendavad 30% (18 000 inimest) Lottemaa külastajatest ööbimiste kestust ühe öö võrra ja 20% (12 000 inimest) Lottemaa külastajatest suurendavad ööbimiste arvu Pärnumaal.</p> <p>Projekti otsesed kasusaajad:</p> <p>a) Pärnumaad külastavad välis- ja siseturistid – Külastajatele luuakse võimalus veeta oma puhkust aktiivselt ja samas külastada lisaks Pärnu linnale ka vaatamisväärsusi väljaspool Pärnu linna. Luuakse Pärnumaale oluline lisandväärtus, mis meelitab piirkonda külastajaid.</p> <p>b) Piirkonna elanikud – Pärnumaa elanikel on võimalus ka ise külastada teemaparki, samas pakkuda külla tulnud inimestele huvitavat puhkust. Tänu piirkonnas arenevatele teenustele suureneb töökohtade arv ja valik.</p> <p>Projekti kaudsed kasusaajad:</p> <p>a) Pärnumaa ettevõtjad ja külaseltsid – Kavandatav teemapark toob piirkonda uusi turismigruppe (lastega pered) samas pikeneb ka külastajate piirkonnas viibimise aeg. Need, kes ka varem piirkonda külastasid, puhkavad nüüd paar päeva lisaks, et külastada teemaparki. Külastajate piirkonnas viibimise aja pikenemine ja turistide arvu kasv suurendab tarbitavate turismiteenuste hulka, kasvab turismiettevõtjate ja turismiteenuseid pakkuvate külaseltside käive.</p> <p>b) Pärnumaa kohalikud omavalitsused (sh Tahkuranna vald ja Pärnu linn) – mitmekesisemad turismiteenused toovad piirkonda rohkem külastajaid. Seeläbi areneb piirkonnas ettevõtetus, luuakse juurde uusi töökohti ja suureneb omavalitsuste tulubaas. Samuti tõstavad mitmekesised turismiteenused piirkonna mainet turismisihtkohana.</p> <p>c) Eesti riik – välisturistide seas kasvab Eesti kui reisisihi tuntus ja populaarsus.</p> <p>LOTTEMAA PEAMISED SIHTGRUPID</p> <p>Lottemaa olulisimaks sihtgrupiks on perega reisijad</p> <p>Lottemaa uute atraktsioonide lisandumine pikendab külastusaja pikkust, kuid eelkõige pidev teemapargi atraktsioonide uuendamine loob eelduse korduvkülastuste kasvule.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Lottemaa Teemapark OÜ – atraktsioonide tellija</p> <p>Eesti Joonisfilm OÜ – uute atraktsioonide visuaalide väljatöötamine</p> <p>Heini Pillikoda OÜ – võimalik atraktsioonide valmistaja</p> <p>IN Consulting OÜ – projektimaterjalide ettevalmistamine, hilisem aruandluse korraldamine.</p> <p>Samuti kaasatakse projekti tegevustesse vastavalt tegevuste iseloomule ja vajadusele kunstnikke, arhitekte, atraktsioonimeistreid jne.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja</p>	<p>Projekti tulemusena on loodud:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 6 uut otsest töökohta - uued tegelaskujud/atraktsioonide juhendajad, täpsemad tegelaskujud täpsustuvad uue

<p>oodatav tulemus</p>	<p>hooaja programmi väljatöötamisega</p> <ul style="list-style-type: none"> • 10 kaudset töökohta -4 Lottemaa teemapargis toitlustust (2T Cathering OÜ) ja kaubandust (Lotte Kaubandus OÜ) korraldavas ettevõttes ja 6 piirkonna teistes ettevõtetes (majutus, transport, toitlustus) • 3 mitterahalist abi saavat ettevõtjat: taksoteenuse osutaja, jalgrattarendi teenust osutav ettevõtja, fotostendi ja fotograaferimisteenust osutav ettevõtja. <p>Lisaks töökohtade kasvule:</p> <ul style="list-style-type: none"> • suurendatud on piirkonna turismitulu • pikenenud on piirkonnas viibivate külastajate kohalolekuaeg • tõstetud on Eesti kui reisisihi atraktiivsust perega reisivate turistide jaoks <p>Projekti tulemusena on valmistatud ja paigaldatud järgmised atraktsioonid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vee-atraktsioon • Pallirada • Dünamo • Leierkast • Rannakärud • Robotid
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Tänaseks on avatud Lottemaa teemapark koos 11 ehitise ja üle 100 rajatise ja atraktsiooniga. 2015. aasta kevadel avasime LEADER toetuse abiga Lottemaa avalikul rannaalal mänguväljaku (kõigile piletivaba) ning uue hooaja alguseks valmivad mitmed uued atraktsioonid ning valmib uus programm.</p> <p>Tänaseks on valminud film „Lotte ja kuukivi saladus“ ning valmistatakse ette uut täispikka joonisfilmi. Samas on valminud Lotte aabits. Uute teemade lisandumisega ja uute teemade tekkimisel, on meie eesmärk pidevalt hoida Lottemaa teemapargi tegevused värskena, rajame uusi atraktsioone ning toome sisse uusi tegelaskujusid.</p> <p>Lottemaa teemapargi eeltööna on valminud teostatavus-tasuvusanalüüs, valminud on Lottemaa teine detailplaneering, millega saime loa Lottemaa avaliku rannaala rajamiseks ning vastavalt uutele tegevustele tellime vastavad projektid ning analüüsid, hoidmaks Lottemaa Teemapargi tegevusi alati uudsenä.</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT ³	
6) TORI „SOOMAA VÄRAV“	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti toetuse summa 255 000 eurot. Kogu projekti maksumus planeeritavalt 300 000 eurot, millest: 1. Tori mõisa tall-kliiniku (ehitusregistri kood 103047365) nr 4 väljaehitamine ja sisustamine külastuskeskuseks 297 000 eurot; 2. Temaatiliste materjalide trükkimine, suunaviitade valmistamine, infotahvlite tellimine ja paigaldamine 3 000 eurot.
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	Projekti käigus sisustatakse ajaloolise Tori hobusekasvatuse tall-kliinik atraktiivseks külastuskeskuseks. Külastuskeskuse tegevus se mahub turismiinfo edastamine, toitlustamine, kohaliku toidu ja käsitöö müük ning lisanduvad eriuuringute, töötubade jms korraldamine. Avatud saab olema taluturg ja korraldatakse talulaatasid. Külastuskeskus saab olema avatud planeeritult suvel (juuni-august) kõikidel nädalapäevadel, ülejäänud aegadel vähemalt viiel päeval nädalas (sh üks nädalavahetuse päev). Tegelik vajadus selgub nõudluse ja külastatavuse käigus. Projekti eesmärkide täitumisega saab Torist piirkondliku turismikeskuse ja Soomaa värava ning hobukultuuri ja –majanduse kompetentsikeskus, mille tulemusel suureneb turismiettevõtjate arv piirkonnas ning töökohtade arv. Projekti käivitumisel paraneb külaliste juurdevool nii Tori valla kui ka arvestatavalt kogu piirkonna ettevõtetesse. Paraneb oluliselt tööhõive võimalused ja suureneb piirkonna ettevõtete tulubaas uuteks investeeringuteks. Piirkonna atraktiivsuse tõusuga naasevad piirkonda tagasi siit lahkunud inimesed, kuna lisaks paranevale tööhõivele muutub atraktiivsemaks ka kodukant, mille üle tuntakse uhkust. Tulevikuvisionis on Tori piirkonna arendamise eeliseks kaunis Pärnu jõeäärne looduskeskkond, milline kutsub siia nii loodust avastavaid turiste kui ka elamuehitusest huvitatuid, et rajada oma kodu hästi toimivasse ja atraktiivsesse piirkonda. Uute elanike juurdevool loob head eeldused uute ettevõtlusalade juurutamiseks piirkonnas ja seeläbi tööhõive parandamisele. Võimaluste paremaks teenindamiseks on vajalik kriitiliselt üle vaadata Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava, et luua võimalused täiendavalt tekkiva reovee kanaliseerimiseks ja ka külastajate tarbimisharjumuste paremaks teenindamiseks. Soomaa värava planeerimisel lähtutakse kogu piirkonna vajadustest ja võimalustest, et üheskoos tagada piirkonna tõrgeteta toimimine. Tori kui Soomaa värava väljaarendamine ja turundamine on oluline koostöös Pärnu linna, ümbruskonna omavalitsuste ja kolmanda sektoriga, sh MTÜ-ga Rohelise Jõemaa Koostöökogu, SA-ga Pärnumaa Turism, Soomaa Looduskeskuse (Keskkonnaamet), Riigimetsa Majandamise Keskuse ja loodava Tori Hobumajanduskeskusega.

³ Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<ul style="list-style-type: none"> • Turismisektori külastajate arv kasvab investeringu tulemusena märgatavalt (ca 4% aastas) põhjusel, et täna puuduvad viidad ja teavitatus ning samuti ei ole ühtset külastuskeskust, mille kaudu õnnestuks läbi viia turundustegevust piirkonnale ja Soomaa rahvusparkile. Külastuskeskuse sünniga paranevad turundamise võimalused ja laiem informatsioon tagab suurema külastatavuse just Läänemere- ja Soomaa loodusturistide osas ning aitaks kaasa turismitoodete aastaringse arendamisega. • Maakondlik mõju: uue külastajatele suunatud atraktiivse objekti loomine, mis mõjutab eelkõige Pärnumaa 3 sihtkohta, aga samuti ka terve maakonna (sh Pärnu linn) atraktiivsust külastajatele aastaringset ja aitab ellu viia maakondliku Turismi Arengukavas püstitatud eesmärgid. Selles AK-s toodud kasvueesmärgid toetuvad omakorda Riiklikule Turismiarengukavale ja seal meie piirkonnale püstitatud kasvueesmärkidele. Tõuseb Lääne-Euroopast eelkõige loodus- ja kultuurihuviga külastajate arv tänu kohapealse külastusinfrastruktuuri arendamisele, mis täidab oluliselt praegu eksisteerivat lünka – kus saada infot juba kohale jõudes. See omakorda toob kaasa mõju nii majutusarvu kasvule ja uute teenuste turule tulekuks. • Tori „Soomaa värav“ – turismiinfopunkti ja kohaliku toidu keskuse rajamine Torisse seob ühtseks tervikuks piirkondliku turismimajanduse (Soomaa rahvuspark), piirkondlikku hobukasvatuse ajalugu käsitleva Tori Muuseumi ja loodava Tori Hobumajanduskeskuse, loob täiendavaid töökohti ja tagab piirkonna tuntuse turistide seas aastaringset.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Arendusprojekti eestvedajaks on Tori Vallavalitsus.</p> <p>Võimalikud partnerid projekti elluviimisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rohelise Jõemaa Koostöökogu • Sindi linn • Paikuse Vallavalitsus • Väandra Vallavalitsus • Väandra Alevivalitsus • Tootsi Vallavalitsus • Soomaa Looduskeskus (Riigimetsa Majandamise Keskus) • Muinsuskaitse Amet • Eesti Sõjameeste Mälestuskirik • Tori valla ja piirkonna, samuti kogu maakonna turismiettevõtjad • Tori Hobusekasvatus (loodav Tori Hobumajanduskeskus) • SA Pärnumaa Turism

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁴</p>	<p>Tori mõisa tallis on avatud Tori külastuskeskus „Soomaa värav“ . Täidetud on järgmised tulemused :</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Talli hoone on renoveeritud kaasaegseks külastuskeskuseks mis on avatud külastajatele; ➤ Avatud on kohaliku toidu keskus kohvikuna, toimib taluturg ja traditsiooniks on talulaatade korraldamine; ➤ Külastuskeskusesse on paigaldatud infotahvlid Tori piirkonna ajaloo ja hoonete kohta samuti Soomaa rahvusparki turismitoodete kohta tagamaks nende aastaringsuse; ➤ Loodud on vähemalt 5 lisatöökohta ➤ Mitterahalist abi reklaami ja informatsiooni edastamise teel saavad vähemalt 50 turismiga tegelevat ettevõtjat; ➤ Külastajate arv piirkonnas on suurenenud vähemalt 4% ja turismitoodete nõudlus on muutunud aastaringseks.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁵</p>	<p>Tegevusi toetab kehtestatud Tori aleviku keskuse detailplaneering, mille projekteerimiseks ja väljaehitamiseks ning kergliiklusteede võrgustiku ehitamiseks on valla investeeringute tegevuskavas (2017-2028) kavandatud kokku 3 749 000 eurot.</p> <p>Tori Vallavalitsus on sõlminud lepingu Tori aleviku vasakkalda ÜVK projekteerimiseks, samal aastal kavandatakse välja kuulutada Tori aleviku bussijaama ala ning jalgte ehitusprojekteerimise hange. Ehitustöödega on planeeritud alustada 2018 aastal. Lisaks ettevalmistustöödele on Tori vald valmis panustama projekti maksimaalse tulemuse saavutamiseks täiendavalt vastavalt tekkivatele vajadustele ja võimalustele. Samuti jäävad külastuskeskuse ülalpidamiskulud katmiseks Tori valla eelarvest (hinnanguliselt 35 000 eurot aastas). Külastuskeskuse tegevuskulud on planeeritud Tori valla eelarvestrateegia 2017-2021 põhitegevuse kuludesse.</p> <p>Tori aleviku keskuse detailplaneering: http://www.torivald.ee/kehtestatud-detailplaneeringud/ Tori valla arengukava 2017-2028: http://www.torivald.ee/documents/108873/14051301/Tori+valla+arengukava+2017-2028</p> <p><i>Kavandatavad projekteerimis- ja ehitustööd Tori aleviku keskuse detailplaneeringu elluviimiseks:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Bussijaama ala ning jalgte ehitamine kuni Tori Rahvamajani; 3. Parkla ja kõnniteede väljaehitamine kõrtsihoone ja sotsiaalmaja vahelisele alale koos veevõtu- ja puhastamisvõimaluse loomisega; 4. Haljasalale jalgteede ja mänguväljaku rajamine koos linnaehituslike väikevormide paigaldamise ning tänavavalgustuse lahendamise; 5. Kalmistu tee pikenduse väljaehitamine; 6. Biolagunevate jäätmete kogumiskoha väljaehitamine.

⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega

Pärnumaa arengustrateegia 2030+ tegevuskavas 2014 – 2020 käsitletakse Pärnumaa olulisemaid arendustegevusi, mille valiku aluseks on nende maakondlik või ka ühe kohaliku omavalitsuse piire ületav mõju. Arendustegevuste valikul arvestati valdkondlikes maakondlikes arengukavades, kohalike omavalitsuste arengukavades ja erinevates valdkondlikes töögruppides esitatud ideid ning tegevuste ettepanekuid, mis toetavad strateegias kirjeldatud visiooni ja arengueesmärkide saavutamist. Arendustegevuste prioriteetidid tulenevad läbimurdesuundadest, millel on suurim mõju soovitud arengueesmärkide saavutamiseks.

Turismi- ja puhkemajanduse visioon aastaks 2020: Pärnumaa on aastaringne tervise- ja pereturismi sihtkoht number üks (v.a. kolme riigi pealinnad) Baltimaades. alapunktis turism ja puhkemajandus.

Turismi ja puhkemajanduse valdkonnas taotletakse toetust sihtkoha eripära rõhutavate terviklikke turismitoodete ja – atraktsioonide arendamise ning sihtkoha kui võrgustiku arendamise projektideks.

Maapiirkondi arvestav kohaliku toidu tähtsuse tõstmine (sh turismitootes) on üks prioriteete põhjusel, et kohalikul toorainel põhinev ja kohalike traditsioonide järgi valmistatud toit lisab (sh turismitootetele) lisandväärtust ja tugevdab piirkonna mainet ning aitab hoida ja luua uusi töökohti eriti maapiirkondades.

Dokumendis „Pärnumaa turismi- ja puhkemajanduse arengukava 2014- 2020“ on välja toodud ühe fookusvaldkonnana: (punkt 4) **Sihtkohtade atraktiivsus on kasvanud (läbi arendus- ja turundustegevuse).**

Mõõdikud:

- Maakonna olulisemate turismiobjektide külastajate arv on kasvanud (vt piirkonna mõõdikud). Külastajate arvu ja rahvuste teada saamiseks kasutatakse kõikjal ühtset meetodit.
- Suurenenud on ööbimiste arv piirkondades (vt ööbimiste eesmärk
- Tagatud on Soomaa rahvuspargi turismitoodete aastaringsus

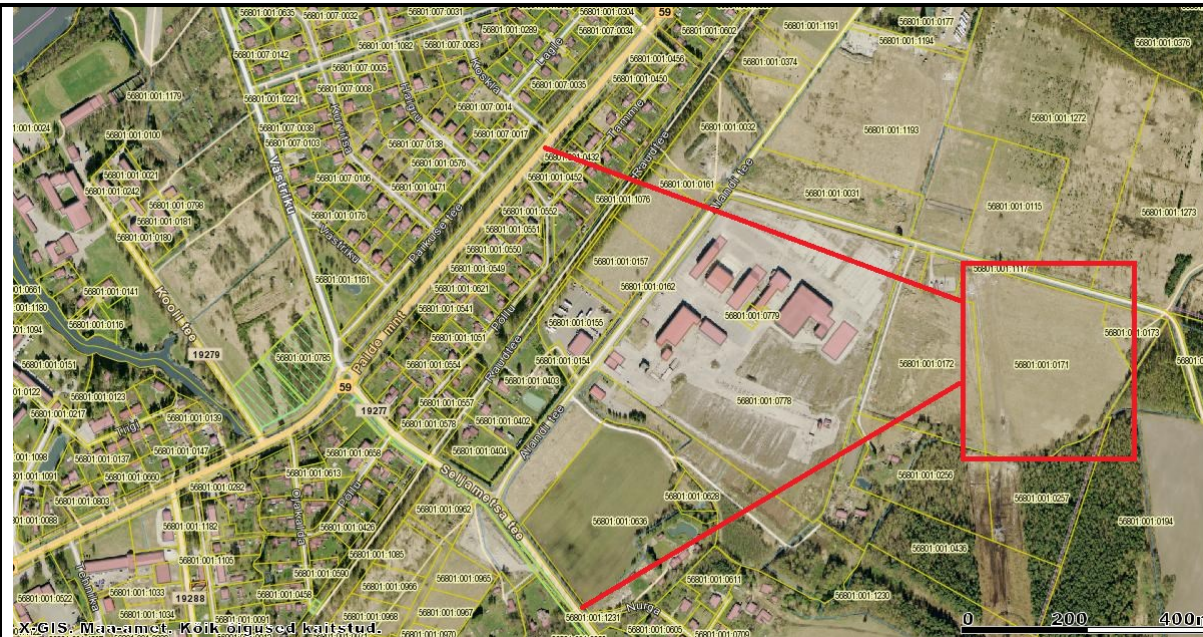
Arengustrateegia „Pärnumaa2030+“: <http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia>

Tori külastuskeskuse „Soomaa Värav“ rajamine on olnud turismivaldkonna eesmärgiks juba eelmises arengukavas, täna kehtivas Tori valla arengukavas 2017-2028 <http://www.torivald.ee/arengukavad> on nimetatud teemat käsitletud turismi valdkonnas punktis 8.1 (lk 84) ning samuti on lülitatud Tori valla 2017-2028 investeringute tegevuskavasse mis ühtib Tori valla 2017-2021 eelarvestrateegiaga kuhu on planeeritud külastuskeskuse investeringuteks 2017. aastal 143 750 eurot (koos toetusega) ja 2018. aastal 143 750 eurot (koos toetusega). <http://www.torivald.ee/eelarve>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT⁶	
7) PAIKUSE VALLA RUKKILILLE TÖÖSTUSKÜLA	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Tootmis-/ettevõtlusalala rajamiseks on vaja välja ehitada infrastruktuurid ja kommunikatsioonide võrk kogumaksumusega 320 000 eurot, sealhulgas 85% ehk 272 000 eurot toetus ja 15% ehk 48 000 eurot omaosalus:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine Raudtee tänavalt Rukkilille neljale kinnistule 800 m ulatuses maksumusega 140 000 eurot (sealhulgas 85% ehk 119 000 eurot toetus ja 15% ehk 21 000 eurot omaosalus). - tuletõrje veehoidlate rajamine 4 x 50 m³ – 30 000 eurot, sealhulgas 85% ehk 25 500 eurot toetus ja 15% ehk 4500 eurot omaosalus; - Rukkilille ettevõtlusalade teede väljaehitamine koos valgustusega – 90 000 eurot, sealhulgas 85% ehk 76 500 eurot toetus ja 15% ehk 13500 eurot omaosalus; - madalpinge alajaama paigaldamine neljale kinnistule liitumiseks 3x63A (hilisema võimalusega 3x400A) ja lisaks pumpla+tänavavalgustus 3x20A 70 000 eurot, sealhulgas 85% ehk 51 000 eurot toetus ja 15% ehk 9000 eurot omaosalus. <p>Edaspidised teede- ja tänavavalgustuse hoolduskulud kaetakse valla eelarvest. Vee- ja kanalisatsioonivõrgu hooldust teostab ja teenuseid osutab vee ettevõtja AS Pärnu Vesi, kes katab antud kulud teenuste müügist saada tulu arvelt. Kogu projekti juhtimist ja korraldamist teostab vallavalitsus ja vajalikud täiendavad tegevused ostetakse vastavalt spetsialistidelt ning koostööpartneritelt.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Paikuse valla omandis on äri ja tootmismaana 5,8 ha suurune Rukkilille kinnistu. Detailplaneeringuga jaotatakse antud ala neljaks tootmisalaks uutele alustavatele ja tootmist laiendavate ettevõtete tarbeks kuna piirkonnas ei ole vabu kinnistuid tootmisele ja ettevõtlusele. Antud ala tagab ettevõtluse laiendamise ja uute töökohtade teket. Antud maa Paikuse alevis ja on lähedal, (ca 700 m), Paide mnt ja Seljametsa teedele, mis loovad hea infrastruktuurse juurdepääsu. Kuna 75% elanikonnast elab alevis ja Pärnu – Paikuse –Sindi linna vahel on tihe bussiliini võrk tagab see ettevõtjatele hea tööjõu ligipääsu.</p>

⁶Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

Ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu loomine olemasolevate ja uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde.
 Projekti elluviimise mõju:

- Annab võimaluse uute ettevõtete tuleku piirkonda ja olemas olevate ettevõtete tootmise laiendamise vajaduse. Ettevõtjatega tänaste läbirääkimiste põhjal uute töökohtade juurde loomise viie aasta jooksul 80 töökohta , millele täiendavate ettevõtete juurde lisandumisega tekiks lisaks veel 50 uut töökohta.
- Samuti keskkonna seisundi parandamine tsentraalsete kommunikatsioonide abil.
- Parema läbivuse ja juurdepääsu tagamine rasketranspordile ettevõtlusaladele.
- Ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate ja uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde ettevõtluse arengu jätkusuutlikkuse tagamiseks. 2016. a. Baltic Forest OÜ käivitas endise Stora Enso saeveski 40 töökohaga ja tehnoloogiliselt annaks samuti Rukkilille loodav tööstusala teedevõrgu väljaarendamine paremad tehnoloogilised võimalused tänastele ettevõtetele.
- Ühe töötaja keskmise brutopalgatase meks on keskmiselt kavandatud 1000-1300 eurot kuus, (Pärnumaa keskmine brutotöötasu oli 2015. a. 860 eurot ja Paikusel 967 eurot/kuus).

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Paikuse vald, metalli ja materjalide ümbertöötlemise ning logistikateenuste ja puidutöötlemisega tegelevad ettevõtjad.

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus⁷</p>	<p>Projekti elluviimise tulemusel:</p> <p>1) Vajalike juurdepääsuteede rekonstrueerimine ja rajamine koos tänavavalgustusega. Kokku on kavas rekonstrueerida teid 1081 m ulatuses, millest Aiandi tee moodustab 381 m, Aiandi-Seljametsa tee 414 m (hetkel on tegemist kruusakattega teedega laiustega 5,4-5,6 m. Teede olukord on rasketranspordi jaoks sobimatu) ja Rukkilille kinnistule kruntidele ligipääsuks vajalik osa 286 m (Aiandi-Seljametsa teest kuni tuletõrje veevõtukohani. Hetkel seal tee puudub).</p> <p>2) Tänavavalgustuse rajamine rekonstrueeritavate teede äärde, millele lisandub 150 m pikkune osa Seljametsa teest (nii on kogu tee tööstuskülani valgustatud). Kokku on liini pikkuseks 1278 jooksvat meetrit (42 valgustuspunkti vahekaugusega 30 m, mida juhitakse veebipõhise GSM-sidega kaughaldus süsteemi kaudu). Valgustusliin on projekteeritud Paikuse-Tammuru maantee ääres Aiandi ja Seljametsa teedele kuni Rukkilille kinnistu sisetee lõpuni.</p> <p>3) Vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine teede alla kogupikkuses 2100 m. Kinnistu veega ühendamiseks on projekteeritud veeühendustorustik alates Aiandi põik tänaval olevast olemasolevast veetorustikust – piki Aiandi teed, Aiandi-Seljametsa teed, Rukkilille kinnistule projekteeritud juurdepääsutee alla. Rukkilille kinnistu ühendamiseks ühiskanalisatsiooniga on projekteeritud kanalisatsioonitorustik – isevoolne torustik Rukkilille kinnistule juurdepääsutee alla, survekanalisatsioonitorustik Rukkilille kinnistule ning piki Aiandi-Seljametsa ja Aiandi teed, voolurahustikaev Aiandi teel, isevoolne ühendustorustik ühendusega olemasolevasse kanalisatsioonitorustikku Aiandi põik tänaval.</p> <p>4) Tuletõrje veevarustuse rajamine Rukkilille kinnistule (4-sektsiooniline pool-maa-alune tuletõrjevee veemahuti 200 m³).</p> <p>5) Rukkilille planeeritud kinnistud on varustatud 3x63A elektriliitumisega, mida saab tootmise laiendamise võimsuse vajadusel laiendada 3x400A.</p> <p>Ettevõtlust ja tootmist teenindavad struktuurid on välja ehitatud ja neljal kinnistu töötavad ettevõtted, kes loovad 80 uut töökohta 5 aasta jooksul.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks⁸</p>	<p>Paikuse vald on ostnud Rukkilille kinnistu valla vahenditega erasektori käest ja määranud üldplaneeringuga seal maa sihtotstarbeks tootmis- ning ärimaa eesmärgiga arendada ettevõtlust. Valminud on antud ala detailplaneering ja kommunikatsioonide ning infrastruktuuride ehituslikud projektid. Läbi on viidud antud maa-ala geoloogilised uuringud, mis kinnitavad maa sobilikkust ettevõtlus- ja ärimaana kasutusele võtmiseks. Paikuse vald korraldab Rukkilille tööstusküla projekti juhtimist ja vajaliku teabe hankimist oma vahenditega ning tagab 15% ulatuses kaasrahastamise antud ala väljaehitamiseks ettevõtluse/tootmise tarbeks.</p> <p>Täna taotleb kaks ettevõtet antud nelja kinnistut (MKM Infra OÜ ja Baltic Forest OÜ) oma tootmise laiendamiseks. Vald peab otse läbirääkimisi eelpool nimetatud ettevõtjatega ettevõtlusalala kasutamise tingimuste osas. Samas käib vallal koostöö Pärnumaa Ettevõtluse Arendamisekeskusega leidmaks veel täiendavaid investoreid, kes looks veelgi suurema arvuga atraktiivseid ja teadmismahukaid töökohti Paikuse valla Rukkilille kinnistu väljaehitamiseks.</p> <p>Seotus valdkondlike arengustrateegiatega</p>

⁷ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

⁸ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

Rõhutamaks majanduskasvu olulisust maakonna arengu praegusel etapil on viimase nelja aasta kogemused näidanud, et maakonna kestliku sotsiaalmajandusliku arengu tagamiseks on praegu kõige tähtsam keskenduda tasuvate ja atraktiivsete töökohtade loomisele... Esimese läbimurdesuunaks on endiselt teadmiste põhine tootmine ..., neljandaks on tehniline taristu...(lk7 Arengustrateegia Pärnumaa 2030+). Suurim eelmise lähiaastate tegevuskava õppetund seisneb tõdemuses, et vaatamata suurtele edusammudele elukeskkonna parendamisel ei piisa ainult sellest kui maakonnas ei ole küllaldast valiku ega hulka normaalset äraelamist pakutavaid töökohti, (lk9 Arengustrateegia Pärnumaa 2030+). Pärnumaa on tasakaalustatult arenev maakond, mis loob võimalused väärikaks euroopalikuks eluks maakonna igas paigas (lk15 Arengustrateegia Pärnumaa 2030+). Majandusarengu eesmärgiks on kõrget lisandväärtust loovad , ekspordipotentsiaali suurendavad ja elanike heaolu tagavad töökohad. Pärnumaa majandus on mitmekülgne ja lähtub kohalikest arengueeldustest, (lk17 Arengustrateegia Pärnumaa 2030+). Tegevussuund 1.3.1 Ettevõtluseks vajaliku taristu ja efektiivsete logistiliste lahenduste loomine. Tegevussuund 1.3.1.5. Pärnu lähiümbruse (linnapiirkonna) tootmisalade (ühis) turundus ja arendamine (lk27 Arengustrateegia Pärnumaa 2030+).

Paikuse valla arengukava 2015-2024

Lk.30 – Koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega ja teiste ettevõtluse tugistruktuuridega ettevõtjate nõustamine, ettevõtluskeskkonna sihipärane turundamine ja soodsa keskkonna kujundamine sotsiaalselt vastutus vastutustundliku ja keskkonnasõbraliku ettevõtluse tarvis.

-Tööstusalade arendamine ja uute töökohtade loomiseks jõupingutused koostöös ettevõtjate ja kinnisvaraarendajatega.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT											
8) PERNOVA LOODUSMAJA TERVIKLIKU TURISMIATRAKTSIOONI VÄLJAARENDAMINE, KÜLASTUSKESKUSE ELAVDAMINE JA KOOSTÖÖVÕRGUSTIKU KÄIVITAMINE											
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS											
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Kogumaksumus 255 294 eurot koos km-ga, sh toetuse summa 217 000 eurot ja omafinantseering 38 294 eurot.</p> <p>sh</p> <table> <tr> <td>Atraktsioonide väljatöötamine</td> <td>10 000</td> </tr> <tr> <td>Interaktiivsed ekspositsioonid, seadmed ja tarkvarad</td> <td>225 294</td> </tr> <tr> <td>Programmide tootmine</td> <td>15 000</td> </tr> <tr> <td>Koolitus</td> <td>3 000</td> </tr> <tr> <td>Turundus</td> <td>2 000</td> </tr> </table>	Atraktsioonide väljatöötamine	10 000	Interaktiivsed ekspositsioonid, seadmed ja tarkvarad	225 294	Programmide tootmine	15 000	Koolitus	3 000	Turundus	2 000
Atraktsioonide väljatöötamine	10 000										
Interaktiivsed ekspositsioonid, seadmed ja tarkvarad	225 294										
Programmide tootmine	15 000										
Koolitus	3 000										
Turundus	2 000										
Arendatava objekti sotsmajanduslik mõju	<p>Probleemi kirjeldus</p> <p>Pärnumaa turismiarengu kitsaskohaks külastatavuse ebastabiilsus kuude lõikes. Pärnut külastatavatele peredele ei ole piisavalt erinevate tegevuste pakkumisi siseruumides, mis on oluline eriti madalhooajal ja suvel halbade ilmastikuolude korral. Näiteks andis see eriti tunda käesoleval aastal mai kuni juuli kuu, ööbimiste arv võrreldes 2013. aastaga langes 40 602 võrra, mis on vähem 14% võrra. Ainuüksi majutusteenuselt jäi laekumata seetõttu 1,4 mln eurot. Pärnumaa on turismisihtkoht nr 2 Eestis ja turismisektor üks olulisemaid töandjaid.</p> <p>Projekti eesmärk</p> <p>Arendada Pernova Loodusmajja uus, Eestis ainulaadne vaba aja veetmise turismiatraktsioon, mis ei sõltu ilmast ega hooajast.</p> <p>Loodusmaja turismiatraktsiooni väljaarendamine võimaldab:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pakkuda peredele ainulaadset turismiatraktsiooni - Luua 2 uut töökohta - Käivitada koostöövõrgustik Loodusmaja ja ettevõtjate vahel - Kasvatada külastajate arvu ja suurendada piirkonna turismiettevõtjate tulu <p>Hetkeseis</p> <p>2013. a. valminud Pärnumaa Keskkonnahariduskeskuse ümara kuju ja mätaskatusega Euroopas ainulaadne hoone on arhitektuuriline vaatamisväärsus. Unikaalseks muudab kogu keskuse kompleksus, kus ainulaadse konstruktsiooniga planetaariumikuppel, tähetorn, botaanikaiaia avamaa- ja kasvuhooneekspositsioon, akvaariumid siinsete kalaliikidega. Külastajaile pakutakse tutvumiseks Pärnumaa temaatilist püsiekspositsiooni ja erinevaid keskkonnahariduslikke tegevusi. Loodusmaja tegelik potentsiaal on aga rakendamata, puudu jääb atraktiivsusest.</p>										

	<p>Looduskeskuses asuv planetaarium on eriti õnnestunud valik, kuivõrd loodus algabki kosmosest. Enamasti on planetaariumid iseseisvad asutused või kuuluvad teaduskeskuste (AHHAA, Energia Avastuskeskus), kaubanduskeskuste (Narva Astri), lõbustusparkide (Särkkaniemi Soomes Tampere lähedal) ja teiste turismiobjektide juurde.</p> <p>Esimesel tegutsemiseaastal 2014 külastas Keskkonnahariduskeskust (uue nimega Pernova Loodusmaja) 10 840 inimest, neist 6 205 olid külastajad väljastpoolt Pärnumaa haridusasutusi erinevatest riikidest ja Eesti maakondadest.</p> <p>Loodusmaja tegevuste kontseptsioon on selle kavandamisest alates planeeritud kolme suunaga: 1) külustuskeskus loodushuvilistele turistidele Eestist ja välisriikidest, 2) huvikool, 3) õppebaas formaalharidusele Seos arengukavadega</p> <p>Eesti turismi arengukava 2014-2020. Pereturismi arendamine.</p> <p>Eestil on võimalus pakkuda alternatiivi Soome, Läti ja Loode-Venemaa pereturistidele suunatud turismitoodete osas, mis tekitaksid iseseisvat Eestisse reisimise motivatsiooni. Selleks on vaja välja arendada pereturistide vajadustest lähtuvad eristuvad pereturismitooted ja -teenused koos toetava turismitaristuga, mis pakuvad huvitavaid tegevusi erinevates vanuserühmades lastele ja noorukitele.</p> <p>Kajastatud iseseisva turismiobjektina Arengustrateegias Pärnumaa 2030+ tegevuskavas aastani 2020.</p> <p>Tegevused</p> <p>Pernova Loodusmaja tervikliku turismiatraktsiooni väljaarendamine toetub olemasolevale Pärnumaa temaatilisele püsiekspositsiooni elavdamisele ja täiendamisele pakkudes nii meelelahutust kui teadmisi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Külastaja enda osalemisega virtuaal-reaalsetel kosmoselendudel planetaariumi tähistaevas - 360 kraadi kaameraga toodetud spetsiaalset loodusfilmidega tutvumine suurendamaks klientide külustuselamust - Võimalusega uurida loodust ja tehnosüsteeme mikro- ja makrotasandil - Seigelda interaktiivses ruumis looma pilgu läbi metsaradadel - Teha päikese- ja tähistaeva vaatlusi ja avastusi - Surfata ja avastada interaktiivsetes seinatahvlites pakutavat
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Pernova Loodusmaja on juba alustatud koostööd: SA Pärnumaa Turism, Pärnumaa Omavalitsuste Liit, Tartu Ülikooli Pärnu kolledž Teaduskeskus AHHA SPA Tervise Paradiis, Wasa Hotell & Taastusravi, Strand SPA ja Konverentsihotell, teised majutusasutused.</p>

Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Tulemus</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Valminud on uus Eestis ainulaadne pereturismi atraktsioon 2. Lisandunud 2 uut töökohta 3. Käivitunud koostöövõrgustik Pernova Loodusmaja ning ettevõtjate vahel. 4. Suurenenud on piirkonna majutus- ja toitlustusettevõtjate tulu, kasvanud on ettevõtlusaktiivsus. 5. Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv (8): majutus-, toitlustusasutused, loodusturismi ettevõtjad jm rekreatsiooni valdkonnas töötavad ettevõtted <p>Väljund</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Soetatud interaktiivsed ekspositsioonid ja seadmed 2. Soetatud programmide tootmise vahendid 3. Soetatud ja toodetud vähemalt 5 külastusprogrammi 4. Valminud turundusmaterjalid 5. Personal on koolitatud
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<ul style="list-style-type: none"> - Valminud on ainulaadne hoone koos püsiekspositsiooniga - Olemas on erialane kompetents põnevaks esitluseks - Omaosalus tasutakse Pärnumaa omavalitsuste katusorganisatsiooni - Pärnumaa Omavalitsuste Liidu eelarvest. - Koostatud on Pärnumaa Keskkonnahariduskeskuse teostatavus- ja tasuvusanalüüs. - Loodud on PERNOVA bränd

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
9) VALGERANNA PUHKEALA TARISTU ARENDAMINE	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Projekti maht on 624 000 eurot ning sellest toetuse summa 221 800 eurot.</p> <p>Investeeringuobjekti kogumaksumus on 624 000 eurot</p> <p>Märkus: Pärnu Maavalitsuse ettepanek indikatiivse toetussumma osas on 221 800 eurot.</p> <p>Investeeringu planeeritud tegevused on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - 2,5 km vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine - 3 kanalisatsiooni ülepumpla ehitamine
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Valgeranna puhkeala taristul tegutsevad ettevõtted on suure arengupotsensiaaliga ning toimivad hetkel lokaalsetel vee- ja kanalisatsioonisüsteemidel. Ettevõtluse arendamise ja uute töökohtade loomiseks piirkonnas on aga vajalik otseselt toimivaid vee- ja kanalisatsioonilahendusi. Kuna Valgeranna taristu arendamisel lähtutakse eesmärgist parandada kohalikku ettevõtluskeskkonda ning huvilistele võimaluste pakkumist uute ettevõtete rajamiseks perspektiivsesse asukohta on vajalik teha muudatusi infrastruktuuris. Arvestades puhkeala tänaste ja perspektiivsete vee- ja kanalisatsiooni tarbijate vajadustega, ei ole võimalik kanaliseerimist lahendada enam lokaalsete lahendustega ning ainsaks alternatiiviks on olemasolevate hoonete ja tulevikus lisanduvate puhkemajade ning hotelli kanaliseerimine Pärnu linna puhastusseadmetele. Hotellikompleksi rajamisel erainvestori poolt olemas. Valgeranna puhkeala taristu arendusprojekti eesmärgiks on ettevõtluse arendamine ja uute töökohtade loomine piirkonnas. Selle projekti puhul ei saa rääkida objekti arendamisega tekkivast otsesest rahalisest tulust, kuivõrd enamik tekkivast mõjust on just piirkonna elanikke ja turismipotentsiaali üldiselt toetav mõju. Kuna Valgeranna taristu arendamisel lähtutakse eesmärgist parandada kohalikku ettevõtluskeskkonda, on Valgeranna puhkeala arengupotentsiaal väga suurel määral seotud ettevõtlusega kaasneva majandusliku ja sotsiaalse arenguga. Sotsiaalmajanduslike mõjude tekke aluseks on eeskätt kohaliku omavalitsuse initsiatiivil teostatavad investeeringud, mis toetavad kohalikku ja piirkondliku turismi ning ettevõtluse arengut. Investeeringud Valgeranna taristus loovad eeldused uute töökohtade tekkeks ning turismiteenuste mitmekesistamiseks, uute turismitoodete pakkumiseks. Uusi töökohti luuakse Valgeranna taristu arendamisega ca. 50 ning puhkeala taristu väljaarendamine loob võimalusi erasektori investeeringute kaasamiseks piirkonna arendamisel. Audru vald ei soovi arendada majutuskohti jms. vaid soovib ehitada tugitaristu ettevõtluse ja majutusega tegelevatele ettevõtetele ja valla poolt ehitatava ja hallatava rannateeninduskompleksi jaoks. Rannahoone rajab ja hakkab haldama Audru vald, tugitaristu valmimisel on konkreetne huvi hotellikompleksi rajamisel erainvestori poolt olemas. Arvestades puhkeala tänaste ja perspektiivsete vee- ja kanalisatsiooni tarbijate vajadustega, ei ole võimalik kanaliseerimist</p>

	<p>lahendada lokaalsete lahendustega ning ainsaks alternatiiviks on olemasolevate hoonete ja perspektiivsete puhkemajade ning hotelli kanaliseerimine Pärnu linna puhastusseadmetele. Projektiga seotult kitsaskohti ei ole. Ettevõtluse seisukohalt olulise avaliku tugitaristu, vee- ja kanalisatsioonitoru rajamise tulemusel on võimalus välja ehitada rannateeninduskompleks ja olemasolevatel ettevõtetel ning ka tulevastel ettevõtetel, on võimalik liituda rajatud tugitaristuga.</p> <p>Sotsiaalmajanduslike mõjudena võib Valgeranna taristu arendamisel välja tuua kohaliku ettevõtluse kasvu – taristu väljaehitamine aitab olemasolevaid ettevõtteid laiendada ning luua võimalused uute ettevõtete asutamiseks. Samuti luuakse võimalused erakapitalil baseeruvate investeringute kasvuks ning areneb koostöö ettevõtjate ja omavalitsuste vahel. Mitte vähemtähtsana luuakse uute ettevõtete loomisega ja olemasolevate ettevõtete laienemisega juurde uusi töökohti ning sellega seoses kasvab tööhõive vallas. Arvestades Valgeranna olulist turismi- ja aktiivse puhkuse kohana kasvab Audru valla ja ühtlasi kogu Pärnu maakonna atraktiivsus elu-, puhke- ja töökohana. Valgeranna puhkeala taristu arendamisest saavad kasu nii Eesti riik, Pärnu maakond, kohalik omavalitsus - Audru vald, ettevõtjad ja vallaelanikud. Taristu arendamine aitab saavutada valla arengukavas püstitatud eesmärgi ning ellu viia valla ja maakonna jaoks olulise projekti, mille tulemusel areneb ettevõtlus ja luuakse juurde uusi töökohti. Uute töökohtade loomine aitab kaasa töötuse vähendamisele. Tänapäeva nõuetele vastav taristu loob soodsad võimalused ettevõtluse edendamiseks.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Arenduse eestvedaja ja taotluse esitaja on Audru Vallavalitsus. Kaasfinantseerijad on WBG Klubihoone OÜ, White Beach Development AS, Andropoff AS, Sunny Assets OÜ, TLLõiked OÜ, MTÜ Pärnumaa Õpilasmalev ja OÜ Valgeranna Seikluspark. Oluline on rajada põhiline ettevõtmiseks vajalik taristu Valgeranda rannateenuste ja majutust pakkuvate ettevõtete asutamiseks. Konkreetne huvi on rajada hotellikompleks Valgeranna kämpingu kinnistule erainvestori poolt ja rannateenindushoone, mille rajajaks on Audru vald.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Valminud on 2,5 km vee- ja kanalisatsioonitrasse ning 3 kanalisatsiooni ülepumplat, mistõttu muutub oluliselt Valgeranna puhkeala külastatavuse kvaliteet. • Valgeranna puhkeala taristu väljaarendamine on loonud piirkonda juurde kvaliteetse ja elamusliku vaba aja veetmise võimaluse, mis mõjutab positiivses suunas kohalike elanike elukeskkonna arengut. • Valminud on vee- ja kanalisatsioonitrassid, mis loovad eelduse rannateenindushoone ehitamiseks koos duššide ja WC-dega. Valgeranna puhkealale on ehitatud hotell ning sellega seoses loodud 50 uut töökohta. • Antud on oluline tõuge puhkemajanduse arenguks Valgeranna kämpingualal ning on kaasajastatud ettevõtluse seisukohast oluline avalik tugitaristu.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Audru Vallavalitsus on koostanud vee- ja kanalisatsioonitorustike tööprojekti (Sweco Project töö nr. 08210-0018) Omafinantseeringu garanteerib Audru Vallavalitsus koostöös Valgeranna puhkealal tegutsevate ettevõtjatega.</p> <p>Väljavõte Audru valla arengukavast 2014 - 2025</p> <p>5.2.6. Konkurentsi- ja koostöövõime Pärnu lähedases ruumis.</p> <p>...</p> <p>Pärnu linnaga piiri jagava vallana on Audrul eeldus täiendada linna turismi- ja puhkemajanduse kitsaskohti. Palju</p>

arenguruumi on Audru aleviku kui kaubandus- ja teeninduskeskuse ning Valgeranna kui avaliku ranna ja aktiivse puhkuse keskuse väljakujundamisel. Arengud kaubanduse ja teeninduse arendamisel saavad toimuda eelkõige majandusliku tasuvuse ja otstarbekuse kaalumisel.

Tehniliste taristute arendamine toimub linna- või maakonnapõhises koostöös, vastavalt vajadusele.

Kuigi valla piires on tehnilisi taristuid arendada lihtsam, on regionaalsed lahendused ökonoomsemad, keskkonnasõbralikumad ning suuremate rahastamisvõimalustega Euroopa Liidu fondidest.

<https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4251/0201/4004/M27%20Lisa%20Audru%20valla%20arengukava%202014%20-%202025.pdf#>

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega

Läbimurdesuunad visiooni Pärnumaa 2030+ saavutamiseks

Pärnumaa edu sõltub keskendumisest maakonna eripärale ja unikaalsusele ning kiirest õppimisest ja innovatsioonivalmidusest kohaneda uute majandus- ja sotsiaaloludega nii Eesti kui rahvusvahelisel turul. Tulenevalt Pärnumaa ambitsioonidest ja teemavaldkondade analüüsist, saab Pärnumaa arengus tõsta esile järgmised strateegilised läbimurdesuunad: 1. Teadmispõhine majandus (sh kohalikel loodusressurssidel tuginev) – targad töökohad Selle läbimurdesuuna eesmärk on luua tasuvate töökohtadega mitmekülgne majandus, mis baseerub uutel ärimudelitel ja maakonnaspetsiifiliste ressursside oskuslikumal ärakasutamisel.

Tulenevalt majandusstatistikast on Pärnumaal keskmisest suurema osakaaluga järgmised majandusharud: metsa-, puidu- ja mööblitööstus; turba- ja ehitusmaterjalide tööstus; metallitööstus; elektroonikatööstus; tekstiili- ja õmblustööstus; turismi- ja puhkemajandus; põllumajandus (eelkõige piimandus); kalandus. Neid saab pidada maakonna võtmesektoriteks, kui lisada siia juurde Eesti ja maailma trende silmas pidades hõbemajanduse, biomajanduse ja sinimajanduse perspektiivid.

Pärnumaa turismisihtkoha klatri väljaarendamisel tuleb keskenduda sihtkoha turismiobjektide süstematiseerimisele, nende ligipääsetavusele, ühisturundusele ja tootearendusele, pidades seejuures silmas nii hooajalisust kui valdkonna pidevat täiendamisevajadust.

Tegevuskava 2014 – 2020 läbimurdesuundade lõikes

Tegevussuund 1.3.1. Ettevõtluseks vajaliku taristu ja efektiivsete logistiliste lahenduste loomine

7. Pärnumaa kohalike omavalitsuste kavandatavad prioriteetsed tegevused ajavahemikus 2014-2020+
Veemajanduse korrastamine väikeasulates

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
10) TÕSTAMAA KÄSITÖÖKESKUSE VÄLJAARENDAMINE	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Tõstamaa mõis on kujunemas Pärnumaa oluliseks turismi- ja külastuskeskuseks. Täna tegutsevad mõisas turismiinfopunkt, mõisa- ja kinomuuseum, suveteater, toimuvad mitmesugused turismi- ja kultuuriüritused, mida külastab oluline arv nii sise- kui välisuriste (2014. aastal 7000 külastust).</p> <p>PKT projektiga soovime mõisas välja arendada käsitöökeskuse. PKT-st taotletakse rahastust mõisakompleksis seni kasutuseta tallihoone ehitamiseks Lääne-Pärnumaa käsitöökeskuseks. Olemas on põhiprojekt. Tööde kavandatav maksumus on 800 000 eurot. <i>Märkus: Pärnu Maavalitsuse ettepanek indikatiivse toetussumma osas on 500 000 eurot.</i></p> <p>Tõstamaal käsitöökeskus tegutseb, olemas kvalifitseeritud eestvedajad, tegevuse edasiarendamiseks suuremale hulgale külastajatele puuduvad vajalikud ruumid. Need otstarbekas välja ehitada Tõstamaa mõisakompleksis kasutuseta seisvas hoones.</p> <p>Käsitöökeskus võimaldaks osalemiselamust pakkuda oluliselt suuremale hulgale sise- ja välisuristidele, võimaldaks korraldada käsitöölaagreid ja üritusi ning lisaks atraktiivsust kogu piirkonna (Tõstamaa, Audru, Koonga, Varbla vald) turismimajandusele.</p> <p>Väljaehitatud käsitöökeskus võimaldaks koostöös piirkonna käsitöötegijatega ja turismiettevõtjatega tegelda turistidele suunatud tootearendusega, töötada koostöös välja külastuspakette, tuua ühistegevuse kaudu piirkonda oluliselt rohkem sise- kui välisuriste ja muuta seeläbi turismialane tegevus piirkonnas oluliselt tulusamaks.</p> <p>Tõstamaa mõis on kujunenud Lääne-Pärnumaa oluliseks koolitus- ja turismikeskuseks. Mõisas tegutsevad: Tõstamaa kool – ruumid kaasajastatud, õppevahendid olemas, õpilaskodu, lisaks riiklikule õppekavale turismimajandus. SA Tõstamaa mõis – turismiinfopunkt, mõisa- ja kinomuuseum, mõisaköök ja majutus, kontserdid ja suveteater, spordiväljak, tervise- ja suusarajad.</p> <p>Kui kooli tegevus välja kujunenud, siis SA Tõstamaa mõis tegevus seni toimunud üksikute tegevuste-projektidena.</p> <p>Tõstamaal on edukalt käivitatud ka käsitöökeskus. Olemas eestvedajad, toimivad koolitused, seminarid, töötoad, käsitööalane arendustegevus, väiketootmine, piirkonna käsitöö ühismüük. Osalejad on piirkonna elanikud, samas pakutakse seda kõike üha enam</p>

	<p>ka külastajatele ja gruppidele nii Eestist kui välismaalt. Edasiseks arenguks puuduvad aga vajalikud ruumid. Mõisakompleksis seisab kasutuseta endine mõisatall, kus oleks võimalik välja arendada Lääne-Pärnumaa käsitöökeskus.</p> <p>Eelpoolloetletud tegevuste koondamisel ühtseks tervikuks ja käsitööalase tegevuse lisandumisel moodustuks sihtkoha eripära rõhutav terviklik turismitoode, mille ühine tegevus muudaks selle oluliselt atraktiivsemaks, võimaldaks pakkuda külastajatele erinevat ja mitmekesisemat tegevust ning tuua ühisturunduse kaudu piirkonda oluliselt rohkem nii sise- kui väliskülastajaid, muuta tegevused olulisemalt tulusamaks ning edasiarenemiseks kujundada välja kohalike toodete (käsitöö, turismitooted, toit) arenduskeskus.</p> <p>Tõstamaa mõis teeb juba täna olemasolevaga koostööd piirkonna turismiettevõtjatega. Turismiinfopunktist on võimalik saada infot kogu piirkonna ja siinsete ettevõtjate kohta, kohalike turismiettevõtete külalised külastavad ka mõisamuuseumi ja kasutavad tervisespordikeskust. Suuremate ürituste, käsitöölaagrite, koolituste ja seminaride korraldamisel tehakse koostööd osalejate majutamisel-toitlustamisel.</p> <p>Väljaarendatud turismikeskus, kus asuvad infopunkt, muuseumid, seminari- ja koolitusvõimalused, tervisespordikeskus ja käsitöökeskus oma töötubade ja käsitöömüügiga oleks atraktiivne lisavõimalus ka piirkonna teiste turismiettevõtete külastajatele ja võimaldaks arendada välja ühiseid turismitooted ja tegelda ühisturundusega.</p> <p>Kohalike toodete (käsitöö, turismitooted, toit) arenduskeskus on kasulik kõigile toitlustusega, käsitööga ja turismiga tegelevatele ettevõtetele.</p> <p>Kavandatavateks tegevusteks on mõisakompleksis seni kasutuseta hoone ehitamine käsitöö- ja kohalikust toorainest toodete arenduskeskuseks, mõisa- ja kinomuuseumi, ning tervisespordikeskuse arendamine.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Tõstamaa mõis on Lääne-Pärnumaa üks olulisemaid turismiobjekte ja turismilinna Pärnu külastajate üks väljasõidukohti. Mõsas väljaarendatav käsitöökeskus lisaks sellele oluliselt atraktiivsust, võimaldaks pakkuda erinevaid käsitööalaseid osalemiselamusi ja suurendaks seeläbi oluliselt nii sise kui välisturistidest külastajate arvu.</p> <p>Väljaehitatud käsitöökeskus võimaldaks koostöös piirkonna turismiettevõtjatega, käsitöötegijatega, toitlustusettevõtjatega jt. luua ühiseid käsitööalaseid teemapakette ja muuta seeläbi turismialane tegevus piirkonnas oluliselt tululikumaks.</p> <p>Käsitöökeskus looks 10 uut töökohta tegevusjuhendajatena ja käsitöötegijate-väiketootjatena.</p> <p>Suurenenud külastajate arv on kasulik kõigile piirkonnas toitlustuse, käsitöö ja turismiga tegelevatele ettevõtjatele.</p> <p>Mitterahalist abi saavate ettevõtete arv (35): mõeldud on kogu piirkonna eeldatavaid kasusaajaid, kes juba tegutsevad turismivaldkonnas (sh turismiettevõtjad, toitlustus, kaubandus, SPA-d, käsitööga tegelevad väikeettevõtjad jne.) ning kes saavad kasu piirkonda tekkinud turismiatraktsioonist, kui ka potentsiaalseid lisanduvaid ettevõtjaid.</p> <p>Areneb ja muutub tululikumaks piirkonna traditsiooniline tegevusala käsitöö</p> <p>Tõstamaa mõis on Lääne-Pärnumaa üks olulisemaid turismiobjekte ja Pärnu kui turismilinna külastajate üks väljasõiduobjekt.</p>

	<p>Omapärased on mõisa- ja kinomuuseum, vajalik turismiinfopunkt tegevus, populaarsed mõisakontserdid ja suveteatri etendused. Tõstamaa mõis on heaks praktikabaasiks turismieriala õpilastele, tihedat koostööd tehakse piirkonna turismiettevõtjatega. 5 aastat tegutsenud käsitöökeskus pakub koolitusi, ühist väiketootmisvõrgustikku ja ühismüüki piirkonna käsitöötegijatele-väikeettevõtjatele. Käsitöölaagreid korraldatakse kogu Eestist ja ka välismaalt tulijatele. Käsitöömaja väljaehitamine Tõstamaa mõisakompleksis lisaks külastuskeskusele oluliselt atraktiivsust ja võimaldaks müüa käsitööd koos külastus- ja kogemuselamusena.</p> <p>Külastuskeskuse arendamine võimaldaks oluliselt suurendada külastajate arvu. Külastus- ja käsitöökeskus looks kohapeale 10 töökohta ja lisaks saaksid paljud käsitöötegijad-väiketootjad erinevatest kohtadest osaleda ühises tootearenduses, kodutootmises ja müügis väikeettevõtjatena osalise või täistööajaga.</p> <p>Kohalike toodete (käsitöö, turismitooted, toit) arenduskeskus on kasulik kõigile piirkonnas toitlustuse, käsitöö ja turismiga tegelevatele ettevõtjatele.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tõstamaa käsitöökeskus • SA Tõstamaa mõis • Piirkonna omavalitsused (Tõstamaa, Varbla, Koonga, Audru) • Piirkonna käsitöötegijatest väikeettevõtjad • Piirkonna turismiettevõtjad ja teenustepakkujad • Tõstamaa keskkool • Tartu Ülikooli Pärnu kolledž • Eesti Käsitöö Liit • Eesti Maaturism • PLPK läbi Romantilise Rannatee kaubamärgi • Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus SA • SA Pärnumaa Turism <p>Eeldatavad tegevustes osalejad:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Turismiobjekti külastajad Eestist ja välismaalt (2014. a 7000 külastajat), kavandatavad tegevused peaksid külastajate arvu oluliselt suurendama • Mõisakontsertide ja suveteatri külastajad • Seminaridel-koolitustel osalejad • Koostöös TÜ Pärnu kolledžiga toimiva turismieriala õpilased, praktikabaas • Piirkonna turismiettevõtjad, koolitused, võrgustik, ühisturundus • Kohalikust toorainest toodete valmistajad (käsitöö, toit), ühine tootearendus • Tõstamaa käsitöökeskus, 10 töökohta kohapealses tootmises • Pärnumaa käsitöötegijad, ühine tootearendus, koolitused, turundus

	<ul style="list-style-type: none"> • Käsitöölaagrites osalejad • Tervise-ja matkaspordihuvilised • Kohalikud Tõstamaa mõisa külastajatele teenusepakkujad • Tegevused on kavandatud koostöös Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskusega, SA Pärnumaa Turism, Eesti Maaturismiga ja Romantilise Rannatee kaubamärgiga.
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Tõstamaa mõisas seni kasutuseta ja lagunevast hoonest ehitatud käsitöökeskus, mis atraktiivse turismiobjektina suurendab nii mõisa kui kogu piirkonna sise- ja välituristide arvu, seeläbi tõuseb selle tegevusvaldkonna kasumlikkus.</p> <p>Võimaldab koostöös piirkonna (Tõstamaa, Audru, Koonga, Varbla vald) käsitöötegijate ja turismiettevõtjatega koostöös pakkuda käsitööalased turismipakette ja tooteid.</p> <p>Lääne-Pärnumaale lisandunud piirkonna eripära ja traditsioone tutvustav omanäoline turismiobjekt.</p> <p>Loodud vähemalt 10 töökohta käsitööalaste tegevuste juhendajatena ja käsitöötoodete valmistajatena.</p> <p>Tõstamaa mõis tegutseb tervikliku külastuskeskusena, kus tegutsevad turismiinfopunkt, mõisa- ja kinomuuseum, mõisaköök ja majutus, suveteater, tervise- ja matkaspordikeskus.</p> <p>Mõisakompleksis olev seni kasutuseta hoones on välja ehitatud käsitöökeskus. Tegutsevad käsitöökojad, käsitööpood, toimuvad koolitused, väiketootmine, käsitööalane tootearendus ja müügikorraldus. Lisandunud on uued tootjate-juhendajate tökohad. Käsitöökeskus toimib nn. inkubaatorina piirkonna väikeettevõtjatest käsitöötegijatele. Mõisa külastajatele loodud täiendav külastusobjekt. Käsitöö müüb koos elamusega, nähakse esemete valmimist, tegijat, saab ka ise proovida.</p> <p>Külastajad toovad piirkonda rohkem raha, lisandunud on 10 töökohta, paljud käsitöötegijad-väiketootjad erinevatest kohtadest saaksid võimaluse osaleda ühises tootearenduses, kodutootmises ja müügis väikeettevõtjatena osalise või täistööajaga.</p> <p>Töökohtade loomise ja kasu saavate ettevõtjate prognoosimisel on kasutatud täna käsitöökeskuses tegutsejate kogemusi ja arengukava, piirkonna turismiettevõtjate ja käsitöötegijate arvamusi ja ootusi. Tõstamaa mõisa käsitöökeskuse rajamisega luuakse vähemalt 10 uut töökohta käsitööalases väiketootmises (õmblus-, kudumine, vaibad, savi- ja puutöö). Käsitöökeskuses saadakse vajalik käsitöö- ja ettevõtlusalane koolitus, lepatakse kokku toodetava standardid, vajadusel nõustatakse. Käsitöötoodete valmistamine toimub vastavalt vajadusele ja eripärale kas käsitöökeskuses või kodus, valminud tooted turustatakse ühisturunduse kaudu. Vähesel määral selline tegevus täna toimub, vajalike ruumide lisandumisel on sellel kordades suurem potentsiaal.</p> <p>Kohapealne väiketootmine ja käsitööalaste töötubade-laagrite juhendamine looks juurde 10 uut vähemalt Pärnumaa keskmise palgaga töökohta, lisaks saaksid paljud käsitöötegijad-väiketootjad erinevatest kohtadest osaleda ühises tootearenduses, kodutootmises ja müügis väikeettevõtjatena osalise või täistööajaga.</p> <p>Tõstamaa mõisa kui tervikliku turismoote peamiseks külastajateks on planeeritud nii sise- kui välituristid kõigist vanusegruppidest.</p>

**Valmisolek
tegevuste
elluviimiseks**

Olemas käsitöökeskuse põhiprojekt, valla arengukavas ette nähtud vahendid projekti omaosaluse katmiseks. Käsitöökeskus tegutseb, olemas oskused-teadmised tegevuste korraldamiseks, koostöö partnerite vahel toimib. See loob eeldused uue hoone kasutuselevõtuks ja selles teenuste pakkumise kavandatud mahus.

Tõstamaa mõisa kui tervikliku turismitoote arendamine on toodud Tõstamaa valla arengukavas

<http://tostamaa.ee//ul/Arengukav.pdf>

Olemas käsitöökeskuse põhiprojekt, valla arengukavas ette nähtud vahendid projekti omaosaluse katmiseks. Käsitöökeskus on juba tegutsenud 5 aastat, olemas oskused-teadmised ja inimesed koolituste, väiketootmise, tootearenduse ja müügi korraldamiseks.

Tõstamaa mõisa kui tervikliku turismitoote arendamine on toodud Tõstamaa valla arengukavas

<http://tostamaa.ee//ul/Arengukav.pdf>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
11) PÄRNUMAA ETTEVÕTLUSINKUBAATOR (PEIN)	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Projekti kogumaksumus on 260 564 eurot ning sellest toetuse maksumus: 199 976,60 eurot</p> <p>Ettevõtlusinkubaatori arendamine:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omanikujärelevalve teostamise kulud- kogumaksumus 5800 eurot • Muinsuskaitsejärelvalve kulud- kogumaksumus 2700 eurot • Hoone rekonstrueerimise kulud- kogumaksumus 239 514 eurot • Ühiskasutatavate seadmete ostmise ja rentimise kulud 12 500 eurot • Struktuuri toetuse andmisest avalikkuse teavitamine: teavitamise ja objektide tähistamisega seotud kulud 50 eurot.
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Pärnumaal ja lähiregioonis (Lihula ja Hanila vald täna Läänemaa koosseisus) on alustavate ettevõtete huvi inkubaatori vastu suur. Projekti rakendajal, Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskusel, on kompetentse konsultatsioonipersonali toel ettevõtete nõustamise kogemus rohkem, kui 20 aastat ja 2-aastane inkubaatori pilootprojekti vedamise kogemus. Suureneb Pärnumaal ettevõtlusaktiivsus ja kasvab lisandväärtust loovate ettevõtete hulk. Pärnumaa ettevõtlusinkubaatori käivitamise tulemuseks on innovatiivsete ettevõtete arvu suurenemine, töökohtade arvu kasv, parem tööhõive ning maakonna atraktiivsuse kasv.</p> <p><u>Projekti idee kirjeldus</u></p> <p>Projekti raames rajatakse 2014.aastal algatatud pilootprojekti edasiarendusena Pärnumaa ettevõtlusinkubaator, mille vajadus on kokku lepitud nii Pärnu linna arengukavaga**, kui Pärnumaa arengustrateegiaga 2030+*. Projekti rakendamisel rajatakse Pärnu linna keskusesse ettevõtlik, loominguiline ja sünergiline keskkond, kus pakutakse inkubaatoris tegutsevatele ettevõtetele kvaliteetseid inkubatsiooniteenuseid, ruumide rentimist ja võimalust kasutada ühisruume ning kõigile maakonna alustavatele ning tegutsevatele ettevõtjatele ettevõtlusalast nõustamist, koolitusi, seminare jpm. Lisaks toetab PEAKi asetsemine samas hoones inkubaatori jätkusuutlikku tegutsemist, kuna PEAK-ilt saadava renditulu arvelt kaetakse osaliselt hoone ülalpidamiskulusid.</p> <p><u>Tegutsemisvaldkonna kirjeldus</u></p> <p>Pärnumaa eelisarendavateks kasvuvaldkondadeks on Pärnumaa arengustrateegias 2030+ * märgitud turismi ja puhkemajandus ning rohe ja biomajandus, sh märgalade majandamine ja taastuvenergeetika.</p> <p>Pärnu linna arengukava aastani 2025 ** näeb fookusvaldkonnadena lisaks ette ka IT tehnoloogia, elektroonika ja peenmetalli ettevõtjaid.</p>

Pärnu linna arengukava 2025* ja Pärnumaa arengustrateegiast 2030+ eelisarendatavatest valdkondadest tulenevalt valitakse inkubaatorisse potentsiaalseid ettevõtjaid ning kaasatakse vastava valdkonna eksperte.

Projekti eesmärgid on:

1. Uute innovaatiliste ettevõtete tekkimine ja uute töökohtade loomine Pärnusse ning Pärnumaale.
2. Pärnus ja Pärnumaal tegutsevate ettevõtete kasvu kiirendamine, innovaatiliste ettevõtete tekkimise soodustamine ning ettevõtete elujõulisuse ja kasvusuutlikkuse tagamine.
3. Pärnumaa tööealise elanikkonna väljarände vähendamine ja elanikkonna noorenemine.
4. Ettevõtetus ja inkubatsioonikeskuse rajamine koos seal olevate seadmete ühiskasutuse tagamisega, mis loob ja arendab ettevõtetusinkubaatoris paiknevate ettevõtete koostöömimisest ning erisusest tekkivat sünergiat.
5. Ettevõtetusinkubaatorist väljuvatele ettevõtetele tugiteenuste süsteemi loomine, et tagada neile kõrgem lisandväärtus, soodustada ettevõtete uute töökohtade loomine Pärnusse ja Pärnumaale ning suurendada ettevõtete ekspordikäivet.

Projekti eesmärkide saavutamiseks on kaks tegevuste gruppi:

1. Sisulised tegevused inkubaatori käivitamiseks ja teenuste pakkumiseks.
2. Inkubaatori infrastruktuuri rajamistegevused.

Tegevused 1

Inkubatsiooni teenused mis koosnevad kolmest moodulist:

- stardimoodul
- kasvumoodul
- ekspordimoodul

Tugiteenused ehk järelinkubatsioon

Koolitus-, seminari- ja nõustamisteenused.

Tööruumide ja infrastruktuuri rentimisteenus

Virtuaalse inkubatsiooni teenused.

Tegevused 2

Inkubaatori rajamiseks remonditakse Pärnu linna keskses olev hoone aadressil Rüütli tn 21/23/25.

Projekti rakendajaks on Pärnumaa Ettevõtetus ja Arenduskeskus (PEAK), kellel on kompetentsid ettevõtete nõustamises rohkem, kui 20 aastat ja enam kui 2 aastane inkubaatori pilootprojekti vedamise kogemus. PEAK asub tegutsema loodava inkubaatoriga samas hoones, mis võimaldab ettevõtjatel saada ettevõtetusala kompetentsi ühest kohast PEAKi asetsemine samas hoones tagab inkubaatori jätkusuutlikku tegutsemise, kuna PEAK-ilt saadava renditulu arvelt kaetakse osaliselt hoone ülalpidamiskulusid.

	<p>Projekti oodatav mõju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ettevõtjate jaoks on valminud ettevõtlikkust ja ettevõtlust toetav nõustamiskeskus • Töökohtade arv, töötasu ja maksutulud on Pärnumaal kasvanud. • Töökohtade loomise tulemusena eelistavad töörealised elanikud töötada ja elada Pärnumaal. <p>Väheneb väljaränne, kasvab nooremate elanike arv.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus - tervikprojekti elluviija • Pärnu Linnavalitsus - projekti osaline rahastaja, partner • Pärnumaa Omavalitsuste Liit - projekti osaline rahastaja, partner • Tartu Loomamajanduskeskus - koostööpartner (ekspertide, teadmiste ja võrgustike vahetus) • Tallinna ettevõtlusinkubaatorid (Loomeinkubaator, Ülemiste, Kopli) - koostööpartner (ekspertide, teadmiste ja võrgustike vahetus) • Mektory - koostööpartner (ekspertide, teadmiste ja võrgustike vahetus) • Tartu Ülikooli Pärnu kolledž- koostööpartner - ekspertide, teadlaste kaasamine • Töötukassa Pärnumaa osakond -koostööpartner • Garage 48 - koostööpartner • „Starter“- koostööpartner • Pärnumaa noorte koostöökeskus- koostööpartner • JA Pärnumaa mini ja õpilasfirmade koostööprogramm inkubaatoriga. <p>EAS Pärnumaa mentorklubi koostööprogramm inkubaatoriga.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Projekti oodatav tulemus:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pärnumaa ettevõtlusaktiivsuse oluline kasv mida näitab uute lisandunud ettevõtete arv <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Projekti lõpuks on loodud uusi ettevõtteid 15 ja loodud töökohti 30. 1.2. Ühe aasta pärast peale projekti lõppu on loodud uusi ettevõtteid 20 ja loodud töökohti 40. 1.3. Viiendal aastal pärast peale projekti lõppu on loodud uusi ettevõtteid 25 ja loodud töökohti 50. <p>Projekti tulemusena on remonditud ajalooline hoone aadressil Rütli 21/23/25 ja Pärnumaale tekkinud ettevõtlust soosiv, loov ja sünergiline keskkond, kus saavad tekkida uued innovaatilised ideed ja tooted.</p> <p>Inkubandid ja inkubaatori personal paiknevad ühes hoones, moodustades sünergilise ja ühtsustunnet soodustava keskkonna. Selle tulemusena suureneb Pärnumaa ettevõtlusaktiivsus ning luuakse uusi töökohti, töörealine elanikkond eelistab töötada Pärnumaal.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Projekti edukaks elluviimiseks on partneritena kaasatud Pärnu Linnavalitsus ja Pärnumaa Omavalitsuste Liit, kelle roll projekti edukaks elluviimiseks ja jätkusuutlikkuse tagamiseks on järgmine:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pärnu Linnavalitsus

- Alustavatele ettevõtjatele tegevuse ja tööhõive tugimeetmete rakendamine (LoodePärnu Tööstusküla laiendamine, tööhõive kasvuks sotsiaalinfrastruktuuri rajamine).
- Programmi „Ettevõtlik pärnakas“ korraldamine, mille tulemusena aidatakse kaasa innovaatiliste ettevõtete loomisele Pärnumaal. Programmi edukalt läbinud ettevõtjatel on võimalus siseneda inkubaatorisse.
- Ettevõtete ekspordivõimekuse tõstmise rahalise toetuse meede.
- Pärnu Linnavalitsus annab üle hoone Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskusele inkubaatori rajamiseks. Pärnu Linnavalitsuse korraldus lisatakse taotlusele.
- Projekti kaasfinantseerimine infrastruktuuri rajamiseks kogusummas kuni 68 000 eurot. Pärnu Linnavalitsuse garantiikiri lisatakse taotlusele.
- Projekti jätkusuutlikkuse tagamiseks igaaastane tegevustoetus summas 12 000 eurot aastas. Kirjalik kokkulepe lisatakse taotlusele.

2. Pärnumaa Omavalitsuste Liit:

- Pärnumaa 2030+ arengustrateegiast tulenevalt koostegevused ja kaasfinantseerimine.
- Alustavate ettevõtjate (inkubantide) kaasamine Läänemere maade omavalitsuste ettevõtluse koostöövõrgustikku.
- Maakonna ettevõtetele teabepäevade korraldamine koos Pärnumaa Ettevõtlus ja Arenduskeskusega.
- Inkubatsioonitegevuste igaaastane lepinguline kaasfinantseerimine.

3. On sõlmitud koostöölepingud Tartu Loomemajanduskeskuse ja Tallinna ettevõtlusinkubaatoritega, Tallinna Tehnikaülikooli Mektory ja Tartu Ülikooli Pärnu kolledžiga ekspertide, teadmiste ja võrgustike vahetamiseks.
4. On sõlmitud koostööleping Pärnumaa Kutsehariduskeskusega töökodade kasutamiseks ning teadmiste ja võrgustike vahetamiseks.
5. On peetud edukad läbirääkimised koostöölepingu sõlmimiseks Pernova Hariduskeskusega töökodade kasutamiseks ning teadmiste ja võrgustike vahetamiseks.
6. Toimub koostöö Eesti Töötukassa ja Eesti KaubandusTööstuskojaga.
7. Alustatakse projekti elluviimise ajal koostööd Tartu Ülikooli ja Eesti Maaülikooliga.
8. Inkubaatori ehitusprojekt on kogu hoone rekonstrueerimiseks, s.h II etapi rekonstrueerimine, mida käesoleva projekti elluviimisel ei teostata.
9. Muinsuskaitse eritingimused on koostatud ja Muinsuskaitseametiga kooskõlastatud – 01.2016 – 02.2016
10. Pärnu Linnavalitsuse poolt on väljastatud ehitusload hoone remontrrestaureerimistöödeks – 02.2016 ja 05.2016.

Kõik eelpool nimetatud dokumendid esitatakse rahastamistaotluse lisades.

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega

Pärnumaa ettevõtlusinkubaatori vajadus on kokku lepitud järgmiste dokumentidega:

Pärnumaa arengustrateegia 2030+*: Tegevussuund 1.1.5. Inkubatsiooniteenuse loomine

Põhjendus: sobivate töökohtade puudumisel äriideedega ettevõtlikele äriaga alustamist toetava keskkonna ja võrgustiku loomine, et suurendada konkurentsi ja mitmekesistada majandust

Pärnu linna arengukava aastani 2025**, mille tegevuskavas on eesmärk 3.2.5 Jätkusuutliku ja konkurentsivõimelise loomemajanduse, ravi ja sotsiaalteenuste ning tehnoloogia ettevõtete arengu tagamine Pärnus; tegevus 3.2.5.1 Ettevõtlusinkubaatori loomine ja arendamine (20162017 a).

Pärnumaa arengustrateegia 2030+ kohaselt on majandusarengu eesmärgiks kõrget lisandväärtust loovad, ekspordipotentsiaali suurendavad ja elanike heaolu tagavad töökohad:

Väljavõtte arengustrateegiast*, lk 17:

Majandusarengu eesmärgiks on kõrget lisandväärtust loovad, ekspordipotentsiaali suurendavad ja elanike heaolu tagavad töökohad.

Pärnumaa majandus on mitmekülgne ja lähtub kohalikest arengueeldustest. Jõukuse aluseks on loodusressursside kõrge väärimine, nutikad inimesed ja avatus uute ideede kasutamisele. Tootmises panustatakse parimate keskkonnasõbralike tehnoloogiate rakendamisele, ekspordivõimekuse kasvule ning tarkadele töökohtadele. Uute tehnoloogiate pidev rakendamine tagab selle, et tootmise materjalimahukus väheneb, kapitali, töö ja teadusmahuka tootmise osakaal kasvab ja ekspordimahud suurenevad.

Pärnu linna üheks oluliseks arengusuunaks ja strateegiliseks eesmärgiks aastani 2025 on kõrgema sissetulekuga töökohad:

Väljavõtte arengukavast**, lk 28 – 29: ARENGUSUUND E 3 TÖÖTAME PÄRNUS

E.3.2. Pärnus on kõrget lisandväärtust loovad, ekspordipotentsiaali suurendavad ja elanike rahulolu tagavad, keskmisest kõrgema sissetulekuga töökohad.

Pärnus on oluliselt suurenenud töökohtade valik ning töötasu on Eesti keskmisest kõrgem. Pärnu linn toetab ja väärtustab ettevõtete võimalusi rahvusvahelistumiseks, tehnoloogiate arendamist ning välja töötamist /.../ Pärnu on fookuse seadnud kindlatele valdkondadele, milles on tugevusi ning kus on kasvuruumi: puhke ja turismimajandus (sh tervishoiuteenuste areng), sotsiaalteenused, puidusektor, metallitöötlemine ning infotehnoloogiale. Nimetatud valdkondi toetavad eksporditegevused, sektorettevõtete koostöö, vastavate õppekavade olemasolu.

Olulisemad arengusuunad ettevõtlusvaldkonnas on ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamine, koostöö tihendamine ettevõtjate ja teadusasutuste vahel /.../ Pärnu ettevõtlusinkubaatori loomine ja arendamine ning Pärnu kui investeerimiskeskonna efektiivne turundamine (osalemine sektoripõhistel messidel jne).

*Pärnumaa arengustrateegia 2030+ on kättesaadav järgmiselt veebilehelt:

<http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia+P%C3%A4rnumaa+2030%2B.pdf/2dc76e92-31b44d6eb9d9c8ed0e82fd3f>

Pärnu linna arengukava aastani 2025 on kätte saadav veebilehelt:

http://www.parnu.ee/fileadmin/user_upload/areng/arengukava/P2rnu_linna_arengukava_2025_muudetud_18.09.14.pdf

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDAV OBJEKT

12) PÕHIMAANTEE NR 4 TALLINN-PÄRNU-IKLA JA RIIGIMAANTEE NR 19342 REIU TEE RISTMIKU VÄLJAEHITAMINE

ARENDAVA OBJEKTI KIRJELDUS

1. Projekti eesmärk

Projekti eesmärgiks on ehitada välja põhimaantee nr 4 Tallinn – Pärnu – Ikla ja riigimaantee nr 19342 **Reiu tee ristmik**, mis tagab **turvalise ligipääsu** OÜ Pärnamäed poolt **edasiarendatavale ettevõtlusalale**. **Ettevõtlusalal asub üks krunt, mille pindala on 10 082 m²**, millest 15% on määratletud elamumaana ja 85% ärimaana (vt. Lisa 1 ja Lisa 2). Ärimaal tegutseb ettevõtte OÜ Pärnamäed, kelle tegevusalaks on kondiitri-, liht- ning valikpagaritoodete valmistamine ning müük. Pärnamäed OÜ jääb ettevõtlusalale esialgu ainukeseks ettevõtteks, kes tegeleb nii tootmise, kohviku kui kaupluse ülalpidamisega. Plaan on tulevikus juurde liita vähemalt üks majutusteenuseid pakkuv ettevõtte. Projekti käigus ehitatakse põhimaantee nr 4 (Tallinn-Pärnu-Ikla) ja riigimaantee nr 19342 ristmikult ettevõtlusalale **suunduv tee 800 meetri ulatuses laiemaks, et võimaldada autodel parkida mõlemal pool teed; sõiduradade vahele paigutatakse barjäär, et takistada ebaturvalist vasakpöörde tegemist ning ehitatakse välja jalakäijate ülekäigukoht koos ohutussaarega**. Projekti tulemusena paraneb juurdepääs ja juurdepääsu turvalisus ettevõtlusalale. Toetust taotletakse ainult avaliku juurdepääsutee ehitamiseks, ettevõtja eksklusiivses kasutuses oleval krundil kulgeva tee ehitamise jaoks toetust ei taotleta.

2. Probleemi kirjeldus

- **Piiratud ja ebaturvaline ligipääs ettevõtlusala teenustele.** Tegemist on toimiva ettevõtlusalaga, mida soovitakse edasi arendada. Selleks on koostatud ehitusprojekt, millele on väljastatud ehitusluba, kus Maanteeamet on seadnud omapoolse tingimuse, et Pärnamäed OÜ võib ehitada ettevõtlusala, kuid **peab ise rajama ohutu ligipääsu võimaluse**, mis tähendab riigimaantee nr 4 laiendamist ja ristmiku nr 19342 muutmist. Eeltoodud kitsaskoha kõrvaldamine tagab märgatava ettevõtlusala arengu, kuna tegemist on viimase takistusega arendustegevustes. Hetkel **ei ole riigimaanteel sõitjatel lubatud sooritada vasakpöört OÜ Pärnamäed ettevõtlusalale**, mis asub väljaarendatava Reiu tee ristmiku vahetus läheduses. Eeltoodud manöövri sooritamiseks peab kasutama ümbersõitu mööda riigimaanteid nr 6 Valga-Uulu ja nr 19341 Laadi-Manniku. Paljud seda aga ei kasuta ning sooritavad siiski ebaseadusliku ning ohtliku vasakpöörde. Probleemi lahendamiseks luuakse mõlemale poole teed parkimise võimalused, ehitatakse välja jalakäijate ülekäigukoht koos ohutussaarega ning suletakse barjäär ebaseadusliku vasakpöörde võimalus.
- **Ettevõtlusala arendamine on oluliselt raskendatud.** Hetkel puudub OÜ Pärnamäed ettevõtlusalale ohutu vasakpöörde võimalus, sellest tulenevalt on raskendatud ettevõtlusala edasiarendamine, sh 52 uue töökohta loomine ja edasiste investeeringute teostamine. Kui ristmikku ei ehitata välja vastavalt Maanteeameti nõuetele, on võimalik, et ettevõtlusala arendamine peatub ning lisatöökohti juurde ei looda. Arvestades krundi suurust ja asukohta on seal potentsiaali nii olemasoleva ettevõtte arendamisele kui ka teiste ettevõtete liitumisele. Lisaks edasiarendatavale tootmisele, kohvikule ja kauplusele on planeeritud tulevikus lisada ka majutusteenus. Ettevõtlusala arendamise tulemusel loodaks ca 50 töökohta, mille hulgas on nii spetsialiste (kuupalk €800), erialatöölisi (kuupalk €500-700) kui miinimumpalgaga töökohti. Töötajaid kokku on planeeritud 52: pagareid – 10, müüjaid – 6, ekspediteereid – 4, koristajaid – 2, kondiitreid – 8, administratsiooni – 4, kaubapakkijaid ja väljastajaid – 4, tehnik-mehhaanikuid – 2, kokkasid – 6, kohvikuteenindajaid – 6. Prognoos põhineb Pärnamäed OÜ kogemusel 4 analoogse ettevõtte juhtimisel Eestis ja Lätis. **Ilma ristmiku**

arendamiseta ei saa ettevõtte ettevõtlusala laiendamiseks tegevusluba ning ettevõtluse ja töökohtade areng takerdub. Halvimal juhul on ettevõtte sunnitud nõudluse rahuldamiseks ümber kolima

- **Liiklusohutus.** Momendil reaalsuses vasakpöört mõnikord ikkagi tehakse – see tekitab liiklusohutlikke olukordi. Ohufaktorit suurendab asjaolu, et ristmikul paiknevad mõlemal pool teed ka bussipeatused.

Kitsaskohaks, mida käesoleva projekti elluviimise abil lahendatakse, on seega põhimaantee nr 4 (Tallinn-Pärnu-Ikla) ja riigimaantee nr 19342 ristmikult osaline ligipääsu puudumine OÜ Pärnamäed arendatavale ettevõtlusalale – **puudub ohutu vasakpöörde teostamise võimalus.** Projekti käigus ehitatakse välja Reiu ristmik, mille tulemusena on kõrvaldatud probleemid ettevõtlusala arendamisel ning **on loodud võimalus luua 52 uut töökohta.**

**Arendatava
objekti
planeeritavad
kulud**

1. Projekti eelarve

Projekti orienteeruv kogueelarve: 259 541,58 eurot (abikõlbulikud kulud)

Toetuse maht: 116 793,71 eurot

Toetus moodustab abikõlbulikest kuludest 45%. Projekti kulud on ilma käibemaksuta, sest käibemaks ei ole käesoleva projekti mõistes abikõlbulik kulu.

Kulu	Maksumus	Käibemaks	Kokku
Projekteerimine	18 000	3 600	21 600
Ehitus	231 542	46 308	277 850
Omanikujärelevalve	10 000	2 000	12 000
KOKKU	259 542	51 908	311 450

Omafinantseeringu tagamiseks väljastatakse taotleja, Pärnamäed OÜ, garantiikiri, millega tagatakse vajaliku omafinantseeringu olemasolu projekti läbiviimiseks. Vajadusel väljastatakse ka vastav pangagarantii.

Projekti eelarve on koostatud esialgsete hinnapakkumiste põhjal. Pärast projekti positiivse otsuse saamist **viikase läbi ühishange koos Maanteametiga**, et selgitada välja projekti lõplik maksumus.

**Arendatava
objekti
sotsiaalmajanduslik
mõju**

1. Objekti asukoht

Reiu tee ristmik asub Pärnu maakonnas väljaspool Tallinna ja Tartu linnapiirkonda nagu PKT meetme määruses sätestatud (vt. Lisa 1 ja Lisa 2). Krundi suurusest, asukohast ning ettevõtte Pärnamäed OÜ laia tegevusprofiilist tulenevalt on plaanis laiendada olemasolevaid ettevõtte poolt pakutavaid teenuseid (tootmine, kohvik ja kauplus). Tulevikus on plaan kaasata juurde ka majutusteenust pakkuv ettevõtte.

2. Projekti mõjul on võimalik luua uusi täiendavaid töökohti

Pärast ettevõtlusala arendamist ning Reiu tee ristmiku väljaehitamist on juurde loodud ca 50 uut töökohta, hetkel töötab ettevõttes 8 inimest, seega **kasvab töökohtade arv projekti mõjul enam kuni 5 korda.** Valdav osa uutest töökohtadest on seotud

tootmiskahtude suurendamisega, sh kaupluse ja kohviku opereerimisega. Ametikohad planeeritakse täita **võimalusel** peamiselt **Tahkuranna vallas paiknevat tööjõudu kasutades**. Arvestades, et enamik Tahkurannas tegutsevatest ettevõtetest hoiavad palgal alla 30 inimese, oleks 52 uue töökoha loomine **kasulik kogukonnale laiemalt**.
Ettevõtte töötajate palgatase on keskmiselt 800 eurot kuus (brutopalk). Pärnu maakonna ja Pärnumaa keskmine kuupalk 2013. aastal oli 769 eurot, Eesti keskmine oli samal aastal 949 eurot.

3. Projekti läbiviimise tulemusena saavad kohalikud ettevõtted mitterahalist abi

Mitterahalist abi saavad projektist vähemalt 3 ettevõtet:

- 1) ettevõtluse seisukohast olulise avaliku tugitaristu kaasajastamine ja selle loomine olemasolevate või uute tööstus- ja ettevõtlusalade juurde: vähemalt 2 ettevõtet (ettevõtted, kes tegelevad tooraine ning toodangu transpordiga ettevõtlusalale ning sellelt välja)
- 2) inkubatsiooni ja tootearendusvõimaluste väljaarendamine: vähemalt 1 (ettevõtte Pärnamäed OÜ, kellel avaneb võimalus tootearenduseks, tegevuste laiendamiseks)

Kaudset kasu saavad uuest Reiu tee ristmikust ja liiklusohutuse paranemisest kõik ettevõtted, kes oma tegevuses ristmikku kasutavad, sh mööda Via Balticat otse sõitjad. Otsesemat kasu saavad ettevõtted, kes transpordivad ettevõtlusalale toorainet, korraldavad ettevõtlusala toodangu väljavedu ning pakuvad toetavaid teenuseid (koristusteenus, raamatupidamisteenus jms).

Eeldatav tegevustes osalejate ring

1. Ettevõtte Pärnamäed OÜ

Projekti elluvijaks on ettevõtte Pärnamäed OÜ. Ettevõtte tegevusalaks on kondiitri-, liht- ning valikpagaritoodete valmistamine ning müük. Peamine rõhk on värskel ja kvaliteetsel toodangul, mida müüakse ettevõtte oma poes nii pakendatult kui ka lahtiselt poe riivilitel ning ettevõttest välja Eesti turule. Toodangu sortimenti kuuluvad rukkileivad, peenleivad, saiad, sepikud, saiakesed ning kaalukaup. Lisaks oma firma toodangule müüakse väga edukalt Läti koostööpartneri käsitsi valmistatud küpsiseid. Oma poe eripäraks ning konkurentsieeliseks on värske ning sooja toodangu müük.

Müük Eesti turule on tõusuteel ning koostöösoov kaupluste poolt pidevalt suureneb. Hetkel töötab kogu ettevõtte 174 m² pinnal, kuhu kuuluvad tootmine, laod, kontor ning firma kauplus. Juba hetkel olemasolevate müügimahtude põhjal jääb praegune tootmispind ettevõttele väikeseks. **Seose sellega on väljaarendamisel suurem tootmishoone**, kus uute ning paremate seadmete ja tööruumide abil saab täita vajalikud tootmismahud ning jätkata edukat pürgimist kogu Eestit hõlmavale turule. Uus tootmishoone võimaldaks avada ka eraldi kondiitriruumid, kus saab valmistada nii torte, kooke, erinevaid väikseid suupisteid, mille järele on juba hetkel klientide poolt suur nõudlus. Samuti on eesmärgiks luua eraldi tootegrupp mahetoodangu näol. **Reiu ristmiku väljaehitamine loob hädavajalikud eeldused ettevõtlusala laiendamiseks vajaliku investeeringu teostamiseks** ning liiklusohutuse suurendamiseks.

2. Ettevõtlusala külastajad

Seni on ettevõtlusala ja sellel paiknevat poodi külastanud keskmiselt 100 inimest päevas ehk **3000 külastajat kuus**. Tegemist on peamiselt eestlastega, kes külastavad Pärnumaad või elavad seal.

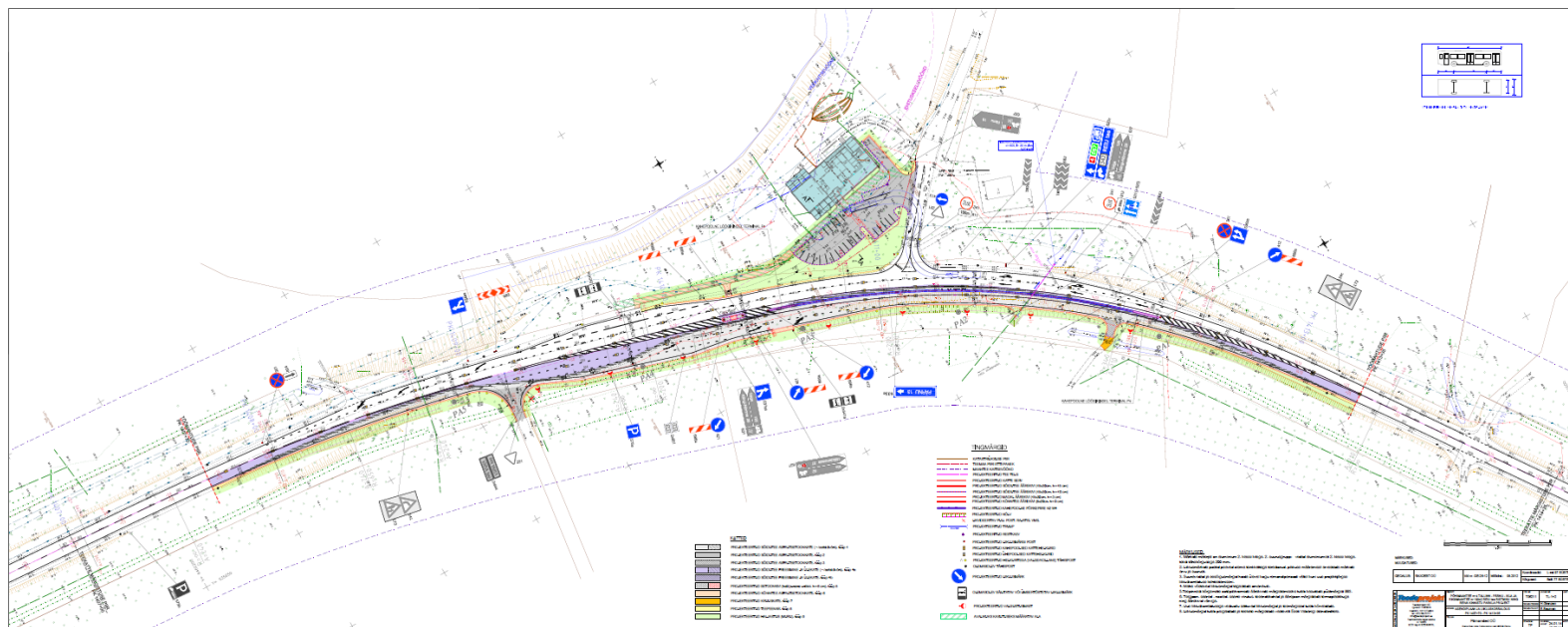
OÜ Pärnamäed hinnangul võiks nende külastajate arv olla suurem ka praeguste tootmiskahtude juures. **Ohutu vasakpöörde võimaluse ehk ohutu ligipääsu puudumise tõttu riigimaanteelt kaotavad nad eelduslikult iga kolmanda potentsiaalse külastaja.** Pärast projekti tegevuste läbiviimist paraneb ligipääsuvõimalused ettevõtlusalale ja ligipääsuvõimaluste ohutus. Külastajate arv kasvab

	<p>ca 3 korda, mis tähendab ca 9000 külastajat kuus. Pärast tootmiskahtude edasiarendamist kasvab külastajate arv eelduslikult veelgi. Külastajate arvu kolmekordset kasvu võrreldes praeguse olukorraga prognoositakse otseselt Reiu ristmiku väljaehitamise tulemusena.</p> <p>Külastatavuse kasvule aitavad kaasa ka läheduses paiknev Pärnu linn ning Lottemaa, mis koos väljaehitatava Reiu ristmikuga lubavad eeldada ka senisest enam väliskülalisi.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Projekti tulemus: tagatud Pärnamäed OÜ ettevõtlusalale ohutum ja parem ligipääs ehk projekti käigus on maantee 800 meetri ulatuses laiemaks ehitatud, et võimaldada autodel parkida mõlemal pool teed; sõiduradade vahele paigutatud barjäär ning samuti ehitatud välja jalakäijate ülekäigurada koos ohutusaarega.</p> <p>Reiu tee ristmiku väljaehitamine loob hädavajalikud eeldused ettevõtlusala laiendamiseks, vajaliku investeeringu teostamiseks, klientidele ligipääsu tagamiseks ning liiklusohutuse suurendamiseks. Ilma ristmiku arendamiseta ei saa ettevõtte ettevõtlusala laiendamiseks tegevusluba ning ettevõtluse areng takerdub.</p> <p>Projekt panustab otseselt meetme mõlema väljundindikaatori saavutamisse:</p> <p>1) vähemalt 3 ettevõtet saab mitterahalist abi ning lisandub 50 uut töökohta;</p> <p>lahendatakse 1 kitsaskoht (vasakpöörde ohutu võimaluse puudumine ettevõtlusalale) ning töökohad ja teenused muutuvad paremini kättesaadavaks.</p> <p>Joonis. Projektis käsitletud maa-ala asukoht 1. (vt järgmist lk):</p>

 Teeprojekt OÜ registrikoode 11365874 Kaabli 3, 10112 Tallinn tel +372 662 5717 info@teeprojekt.ee Teenustööde tegevusala nr 076710075 MTR reg nr EP620670, EEP002116, TEL001104	OBJEKT: PÕHIMAANTEE nr 4 TALLINN - PÄRNU - IKLA JA RIIGIMAANTEE nr 19342 REIU tee RISTMIKU NING REIVA KINNISTU PARKLA PROJEKT	TÖÖ NR: T08211	JOONIS NR: AS-1	LEHT NR: 1	
	JOONIS: ASUKOHA SKEEM	KOOSTAS: H.Grenzen			
	TELLUJA: Päramäed OÜ Reiva, Reiu küla, Tahkuranna vald, 86508 Pärnu		STADIUM: TP	KINNITUS KOOST. 15.08.13 PLOT. 15.08.13	MÕÕN:

Joonis. Projektis käsitletud maanteelõik 2.

**Valmisolek
tegevuste
elluviimiseks**

Ristmiku ehituseks on olemas kõik vajalikud ehitusprojektid (vt. Lisa 3) ning **väljastatud** on ka **ehitusload**. Pärnamäed OÜ on projekti meeskonda kaasanud nii ehitusliku projektijuhi (Telora-E AS) kui ka administratiivse projektijuhi (Civitta Eesti AS), et tagada nii riigihangete korrektne läbiviimine kui ka projekti administratiivne ning tehniline sujuv elluviimine. Toetuse saamisel on võimalik kohe viia läbi riigihange ehitaja leidmiseks ja lepingu sõlmides alustada ehitustöödega.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT⁹¹⁰	
13) C. R. JAKOBSONI TALUMUUSEUMI UUS PÜSIEKSPOSITSIOON MUUSEUMI ELAMU-PEAHOONES	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Ekspositsiooni ideekonkurss 20 000 eurot</p> <p>Ekspositsiooni, valgustuse, ventilatsiooni projekteerimine, muinsuskaitseelused uuringud 70 000 eurot</p> <p>ekspositsiooni loomine 580 000 eurot (sealhulgas valgustus, ventilatsioon, küllastajate WC rajamine)</p> <p>omaniku- ja muinsuskaitse järelevalve 30 000 eurot</p> <p>Projekti kogumaksumus 700 000 eurot, sellest omaosalus 105 000 eurot.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>C. R. Jakobsoni Talumuuseum, tegutseva taluga talumuuseum, on Pärnumaa üks visiitkaarte. C. R. Jakobsoni Talumuuseum on muinsuskaitsealune ajaloomälestis (mälestise nr 8352). Muuseumis on järgmised muinsuskaitsealused rajatised ja hooned: veskipais- ja sild, veski, saun, mesipuude maja, laut, rehi ning elamu-peahoone. Elamu-peahoones asuv püsiekspositsioon C. R. Jakobsoni elust ja tegevusest on sisult ja vormilt aegunud, valminud on see aastal 1982. Muuseum ei ole sellise püsiekspositsiooniga konkurentsivõimeline. Majas puudub ventilatsioon ja küllastajate WC, elektrisüsteem on vananenud ja ei vasta nõuetele. Uue ekspositsiooni valmimisega on reaalne küllastajate koguarvu tõus 50 000-ni aastas. Uude ekspositsiooni lisanduksid uued teemad, mida seal praegu ei ole: C. R. Jakobsoni Talumuuseumi ajalugu, C. R. Jakobsoni pärandi uurimine tänapäeval, C. R. Jakobson ja looduskaitse, C. R. Jakobson ja naisharidus jm. Kavas on rohkem eksponeerida C. R. Jakobsoni ja tema abikaasa Julie Jakobsoni isiklikke esemeid ja ka vahakujud. „Kurgja talu elumaja muinsuskaitsealused eritingimused katuse ja fassaadide restaureerimistöödeks ning siseremonttöödeks“ nõuavad majas asuvate kahhelkiviahjade taastamist ning elamu-peahoone seinte, akende ja uste värvi-, krohvi- ja tapeedikihtide muinsuskaitsealist uuringut enne kujundusprojekti koostamist.</p> <p>Kavas on renoveerida ka maja suur võlvkelder.</p> <p>Uue ekspositsiooni kujundamisel on eesmärk säilitada 19. sajandisse sobiv vorm, kuid sisuliselt võtta kasutusele tänapäevaseid IT lahendusi, mis ei tohiks aga silma riivata ja rikkuda 19. sajandi miljööd.</p> <p>Kavas on luua elamu-peahoones ekspositsioonipinnad C. R. Jakobsoni elu ja tegevuse ning muuseumi ajaloo tutvustamiseks, mis on atraktiivsed ja kaasaja nõuetele vastavad. Uue ekspositsiooniga lisanduvad teenused, mida praegu ei ole:</p>

⁹Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

¹⁰Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

- 1) audiogiid eesti, vene, läti, inglise, saksa, soome, rootsi keeles. Peamisteks sihtgruppide päritoluriikideks on Soome, Läti, Venemaa, Rootsi ja Saksamaa;
- 2) ekspositsiooni tubades konkreetset toa ekspositsiooni tutvustavad tekstid eesti, vene, läti, inglise, saksa, soome, rootsi keeles näiteks seinal olevas taskus, kust soovijad saavad seda võtta ja lugeda;
- 3) ekspositsiooni lisandub(vad) puutetundliku ekraaniga arvuti (d), kus saab lugeda tekste vastavalt huvile ja vanusegrupile erineva põhjalikkuse tasemega C. R. Jakobsoni, tema perekonna, Kurgja-Linnutaja talu kohta, eesti, vene, läti, inglise, saksa, soome, rootsi keeles;
- 4) keldri kasutusele võtuga saame koostada uusi haridusprogramme ja korraldada ajutisi näituseid;
- 5) luua lastele autentsete mänguasjadega (pulgaloomad, heinanukud, kaltsutited jms) ekspositsiooni osa, kus lastele läbi mängu tutvustatakse C. R. Jakobsoni ja talukultuuri teemasid.

Mõju:

- Muuseumi puhul on tegemist aastaringi tegutseva kultuuri- ja turismiobjektiga, mis peale uue ekspositsiooni tegemist on orienteeritud rohkem ka välituristi teenindamisele ning Eesti riigi ja kultuuri ajaloo tutvustamisele autentsetes keskkonnas. Kui suureneb muuseumi külastajate arv (eeldatavalt 17 000 inimese võrra), siis on see hea reklaam Vändra ja Kurgja piirkonnale ning kogu Pärnumaale ning suureneb ka siinsete ettevõtjate teenuste tarbimine. Suureneb väliskülaliste osakaal eeldatavalt olemasolevalt 5% -lt külastajate arvust 10%-ni. Uues ekspositsioonis tuleb kasutusele audiogiid, trükitud ekspositsiooni tutvustavad tekstid ning puutetundlikus arvutis olevad tekstid ekspositsiooni kohta eesti, vene, läti, inglise, saksa, soome, rootsi keeles, mida siiani pole olnud. Külastajate juurdekasvu suurendab ka turunduse arendamine koostöös SA Pärnumaa Turism, MTÜ Soomaa Turism ja teiste Pärnumaa ja Soomaa piirkonna ettevõtjatega. Osaleme koos turismimessidel Riias ja Helsingis. Soomaa turismiettevõtjatega teeme ühispakette, et lisaks matkadele külastatakse ka uuenenud C. R. Jakobsoni Talumuuseumi.
- Tekivad Pärnumaa ja Soomaa piirkonnaülesed turismimarsruudid, külastusmängud jne.
- Muuseum pakub ka toitlustust- eesti rahvustoite ning sel aastal liitus Toiduteega. Koos toitlustamise ja uue ekspositsiooniga saaksime külastajatele pakkuda terviklikku külastuselamust, mis suurendaks lisaks siseturistidele ka väliskülaliste huvi muuseumi vastu.
- Uus ekspositsioon võimaldab vähendada turismi hooajalisust, mis on ka teistele piirkonna ettevõtjatele kasulik.
- Seoses külastajate arvu suurenemisega suureneb ka muuseumi omatulu, mis võimaldab juurde palgata suveperioodil 3 töötajat ning on võimalik säilitada 18 olemasolevat täistööajaga ametikohta ja tõsta töötasu. Sellega suureneb omavalitsuste tulumaksu laekumine.
- Uus õpilastele atraktiivne ekspositsioon suudab ka paremini ellu viia muuseumi hariduslikke eesmärke.
- Mitterahalist kasu saavate ettevõtete arv – 25, sh nii Pärnu kui Viljandi maakonnas (Suure-Jaani vald).

C. R. Jakobsoni Talumuuseumi peamised sihtrühmad:

1) ärikliendid:

- õpilased ja lasteaialapsed

	<ul style="list-style-type: none"> • välismaalased reisibüroode kaudu • kultuuri- ja loodusturistid • äriettevõtted <p>2) erakliendid:</p> <ul style="list-style-type: none"> • üksikkülastajad • pered
Eeldatav tegevustes osalejate ring	C. R. Jakobsoni Talumuuseum- ekspositsiooni looja ja taotleja, Maaeluministeerium- kaasfinantseerija. Kurgja piirkonna turismiettevõtjad: TTÜ Särghaua Maateaduste õppekeskus, Samliku Matkamaja, Nõmme Puhkebaas, Hiiekivi Turismitalu, Võidula mõis, samuti MTÜ Soomaa Turism ja teised ettevõtjad- nendega pakume ühispakette. Samuti SA Pärnumaa Turism, kellega teeme koostööd turundustegevuste läbiviimisel.
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹¹	<ul style="list-style-type: none"> • Restaureeritud on kultuurimälestis, uus ekspositsioon on uuendatud külastajatele atraktiivseks. • On lisandunud uued teenused: audiogiid eesti ja võõrkeeltes, ekspositsiooni tutvustavad tekstid eesti ja võõrkeeltes, puutetundliku ekraaniga arvuti(d), uued haridusprogrammid, ekspositsiooni lisanduvad uued teemad, mida praeguses ei ole, keldris saab teha töötubasid, haridusprogramme, näituseid, lisandub võimalus korraldada ajutisi näituseid ja lastenurk • On loodud elementaarsed tingimused külastajate vastuvõtuks- on tehtud WC külastajatele. • Külastajate arv suureneb 50 000-ni aastas ehk võrreldes praeguse arvuga lisandub 17 000 külastajat, sealhulgas tõuseb väliskülastiste arv 5%-lt 10%-ni; • Suureneb muuseumi omatulu ca 25 000 euro võrra (2016. aastal oli muuseumi omatulu 57 608 eurot); <p>Lisandub suveperioodil 3 hooajalist töötajat ja aastaringelt säilib 18 olemasolevat täisajaga töötaja ametikohta konkurentsivõimelise tötötasuga.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks¹²	<ul style="list-style-type: none"> • Muuseumi elamu-peahoones on olemas maaküte (tööd valmisid 2014), uus katus ning uued rõdud ja trepid (tööd valmisid 2015) ning valminud on „Kurgja talu elumaja muinsuskaitsealased eritingimused katuse ja fassaadide restaureerimistöödeks ning siseremonttöödeks“ (koostatud 2014). • Koostamisel on muuseumi ekspositsiooni eelkontseptsioon. <p><u>Seotus valdkondlike arengustrateegiatega</u> <u>Viited arengukavadele:</u> <u>Pärnumaa arengustrateegia 2030+, lk. 29</u> 2.2.1.8. Särghaua külastuskeskuse (eluta looduse õppekeskuse) ja Kurgja talumuuseumi arend http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia+P%C3%A4rnumaa+2030%2B.pdf/2dc76e92-31</p>

¹¹ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

¹² Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

4d6e-b9d9-c8ed0e82fd3f

Lk. 35 3.6.1.5. C. R. Jakobsoni Kurgja talumuuseumi kui elava muuseumi arendamine

<http://parnu.maavalitsus.ee/documents/181369/6442116/Arengustrateegia+P%C3%A4rnumaa+2030%2B.pdf/2dc76e92-31b4-4d6e-b9d9-c8ed0e82fd3f>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
14) SOONTAGANA KÜLASTUSKESKUS	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Koonga mõisahooned renoveerimine Soontagana külastuskeskuseks – kogumaksumus 600 000 eurot, sellest toetus 500 000 eurot.</p> <p>Peamised kulud – katuse renoveerimine (esialgne hinnang 100 000 eurot), keskkütte rajamine (60 000 eurot), siseviimistlus (100 000 eurot), ava täidete renoveerimine (150 000 eurot), tehnosüsteemid (150 000 eurot), muud kulud (40 000 eurot) .</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Soontagana piirkonna ja Pärnumaa tutvustamine läbi ajaloo ning loodusturismi objektide.</p> <p>Kasutades ära piirkonna eripära ning luues atraktiivse keskuse, tõstetakse oluliselt piirkonna konkurentsivõimet. Tutvustades piirkonda kui huvitava ajaloo ning eripärase loodusega sihtkohta.</p> <p>Tegemist on uue turismiobjektiga, mis koondab endas olemasolevate objektide/ajaloo tutvustamist läbi muuseumite ja külastuskeskuse. Piirkonnaspetsiifika avaldub esiteks Soontagana piirkonna ajaloo kajastamises ehk alates Soontagana maalinnast, Soontagana muinaskihelkonnast ja selle aladest kuni tänapäevani. (Vanimad leiud pärinevad 7.–8. sajandist, kultuurikihi põhiosa kuulub 12. sajandisse ja 13. sajandi algusesse). Soontagana muinaskihelkonna aladel on tegutsenud mitmed suuremad ja väiksemad vallad. Soontagana alad hõlmavad endast Läänemaa kaguosa, Raplamaa lõunaosa ning Pärnumaal lääneosa kuni Vana-Pärnu ja Tõstamaani.</p> <p>Soontagana tuumikalad kattuvad suuresti junnumaaga ehk suurel rabade keskel asuva saarega- Koonga valda kutsub rahvas Junnumaaks. Mõni kipub seda nime andma kogu Pärnumaale, ent junlaste enamik sellega ei nõustu. Koonga valla ajaleht on Junnumaa Kuukiri. Nimi on tulnud Mihkli kandi rahva sõnast junn (jonn), sellest ka junlane, junnikas ja junnima (junma.) Laiemas mõtte on tegemist enesekindluse, oma õiguste eest seismisega, mida junlastele omistatakse. Junnumaad ümbritsevad sood ja rabad – läänes Tuhi (Oidrema) soo, kirdes Kärje raba, idas Kõmsi raba, lõunas Urita raba- Nii on Junnumaa pidanud kuidagi omaette elades oma asja ajama. Soontagana maalinnus oli üks viimaseid, mis langes muinas-Eestis võõrvõimu alla. See on tõend junlaste kuulsast kangusest.</p> <p>Võimalik, et rootsi keele mõjul hääldatakse sealkandis o-häälikut peaaegu u-na (Kuunga). Eks samamoodi o-hääliku muundumine võis leida aset ka siis, kui sõnast jonn sai junn. Võõrastes tekitab segadust junlaste liigitamine. Neid on seal vähemalt tosin eri liiki. Kõige kuulsamad on pussjunlased, kes juba ammustel Mihkli laatadel kaklusi üles kiskusid, ja tollane politseikroonika märkis seal igal aastal pussitamisi. Ju on sellest tulnudki Mihkli meeste nimi – pussjunlased. On veel kivijunlased (Pikavere,), metsjunlased (Paadremaa), paejunlased (Kõima), kesajunlased (Nedrema), tuttjunlased (Tõstamaa), kollaste lõugadega junlased (Oidrema), ja lihtsalt junlased (Lõpe). Neile lisaks – igaüks oma kodukandis – on veel vesi-, puu-, muda-, turba- ja käkijunlased.</p>

Nõukogude ajal, kuna tegemist on ka seni olulise põllumajanduspiirkonnaga, tegutses antud piirkonnas palju kolhoose-sovhoose. Suurimad olid Soontagana kolhoos, Oidrema sovhoos, Kalevipoja kolhoos, mis hiljem jaotati väiksemateks üksusteks. Kolhoose ja sovhoose tutvustava muuseumi asukohaks sobib Koonga mõis, kuna siin tegutses Soontagana kolhoosi kontor ning Koonga valla territooriumil on 1950-1990 tegutsenud kokku üle 10 sovhoosi-kolhoosi. Täna on säilinud ja ka kasutuses mitmeid eri aastakümnetel ehitatud põllumajandushooneid ja objekte. Säilinud on kohapeal ka hulgaliselt kolhooside arhiivimaterjale. Leiame, et muuseumi ja külastuskeskuse ühine arendamine aitab kõige paremini tutvustada külalistele siinse piirkonna rikkaliku ajalugu ja looduskeskkonda.

Renoveeritakse üks hoone, kus üks muuseumi osa kajastab Soontagana ja Junnumaa piirkonna ajalugu üldisemalt alates Soontagana muinaskihelkonnast ja Soontagana maalinnast kuni tänapäevani. Teine muuseumi osa kajastab piirkonna sovhooside-kolhooside ajalugu, neis toimunut ning tolleaegset elukorraldust. Tutvustatakse kolhooside-sovhooside ajalugu Eestis ja Pärnumaal ning täpsemalt ja põhjalikumalt Soontagana piirkonnas tegutsenud kolhooside elukorraldust.

Käesoleva projekti raames luuakse piirkonda tutvustav multifunktsionaalne keskus:

1. Muinasaegse Soontagana maalinna ja Junnumaa muuseum – tutvustatakse muinasaega, Soontagana maalinna ning siinse piirkonna ajalugu kuni tänapäevani. Tutvustatakse Junnumaa piirkondliku eripära ja selle kujunemist. Muuseumi vahendusel ning koostöös RMK-ga korraldatakse õppe- ja huvimatku Soontagana maalinna, Mihkli kirikusse ja teistesse ajaloolistesse paikadesse.
2. Maakondlik nõukogude sovhoose ja kolhoose tutvustav muuseum – tutvustatakse üle maakonna nõukogude ajal tegutsenud sovhoose ja kolhoose, piirkondade erinevad ajalood ning huvitavad faktid. Suuremalt esitletakse piirkonnas tegutsenud sovhoose kolhoose.
3. Loodusturismi objekte tutvustav ja koondav infopunkt – keskus ühendab piirkonna erinevaid loodusturismi objekte ning nendega seoses pakutavaid teenuseid. Võimalik korraldada erinevaid õppe- ja turismimatkasid tihedas koostöös piirkonnas toimivate turismiettevõtetega. Pakutakse aastaringselt võimalust külastada piirkonna turismiobjekte.

Külastajate motivatsioon on väga erinev: loodusturismi - linnu, looma, taime vaatlejad, loodusmatkajad; kirikuloo huvilised - Mihkli kirik, ohvriallikad, Pikavere palvemaja; sõjaajaloo huvilised - sõjategevuste lahingu paigad, metsavendluse tegevus, Hirmus Ants; mõisate lugude huvilised - Koonga mõis, Kõima mõis, Veltsa mõis, Keblaste mõis, Oidrema mõis, Mihkli pastoraad, Tarva doktoraad; esimese vabariigi aegsed asunduskülad, muinaskülad; kivikalmed, muistsed külakohad.

Koonga vald on tervikuna kui rabasaar, kuid vaatamata sellele ligipääsetav. Koonga mõisa juures ristuvad riigimaanteed Kalli-Koonga-Pärnu-Jaagupi (terviklikult mustkate all) ja Ahaste-Koonga-Vanamõisa (osaliselt mustkate all, osaliselt mustkate rajamine Maanteeameti arengukavas aastatel 2017-2019). Kaugus Tallinnast 120 km, Pärnust 35 km.

Sihtgrupiks: Loodusturismi huvilised – pered, looma- ja linnuvaatlejad, botaanikahuvilised.

Ajaloo ja lähiajaloo huvilised – koolilapsed, noored tutvustamiseks nende vanemate ja vanavanemate elukorraldust Nõukogude ajal, endiste kolhooside/sovhooside töötajad, muinaskihelkondade huvilised.

Välis turistid – loodusobjektid ja sovhooside/kolhooside elukorralduse tutvustamine, mõisate tutvustamine.

Koonga valla territooriumil asub üle 89 kultuurimälestiste üksikobjekti, 28 pärandkultuuri ala, 22 pärandkultuuri joonobjekti, 107 pärandkultuuri üksikobjekti. Kahjuks hetkel ei tutvustata eelpool nimetatud objekte ühiselt ning neid külastatakse vaid entusiastide eest vedamisel. Tuntumad ja suuremad objektid, mida külastatakse on Soontagana maalinn (hinnanguliselt 1000-2000 külalist aastas), Nedrema puisniit hinnanguliselt 2000 külalist aastas, Kuresse küla kuni 500 inimest aastas, Mihkli kirik, pastoraadi hoone ja kiriku kompleks (kui arvestada kiriku pargis toimuva Mihkli laada külastajat siis 15 000 külastajat aastas).

Külastajate motivatsioon on väga erinev: loodusturismi - linnu, looma, taime vaatlejad, loodusmatkajad; kirikuloo huvilised - Mihkli kirik, ohvriallikad, Pikavere palvemaja; sõjaajaloo huvilised - sõjategevuste lahingu paigad, metsavendluse tegevus, Hirmus Ants; mõisate lugude huvilised - Koonga mõis, Kõima mõis, Veltsa mõis, Keblaste mõis, Oidrema mõis, Mihkli pastoraad, Tarva doktoraad; esimese vabariigi aegsed asunduskülad, muinaskülad; kivikalmed, muistsed külakohad.

Koonga vald on tervikuna kui rabasaar, kuid vaatamata sellele ligipääsetav. Koonga mõisa juures ristuvad riigimaanteed Kalli-Koonga-Pärnu-Jaagupi (terviklikult mustkatte all) ja Ahaste-Koonga-Vanamõisa (osaliselt mustkatte all, osaliselt mustkate rajamine Maanteeameti arengukavas aastatel 2017-2019). Kaugus Tallinnast 120 km, Pärnust 35 km.

Mõju kirjeldus:

- Täiendavate külastajate arvuks esimestel aastatel - loodusobjektidele 4000-5000, muuseumide/külastuskeskuse külastajaid 5000, viiendal tegevusaastal 10 000.
- Kasusaavaid ettevõtteid: 25, lähimad majutus- ja toitlustusettevõtted, vallas, piirkonnas ja maakonnas, giidid ja turismiettevõtted Pärnumaal ja Läänemaal objekti ja vaatamisväärsuste tutvustamisel, kaubandus ettevõtted.
- Piirkonna tuntus kasvab, siseriiklike ja väliskülaliste külastatavus kasvab.
- Soontagana ajalugu tutvustatakse ja külastajate teadmine Eesti muinasajaloo olulise kantsi üle kasvab.
- Loodusobjektide väärtustamine kasvab ning külastajate arusaam looduskaitsestest tegevustest tõuseb.
- Taasiseseisvunud Eesti ajal sündinud külastajate ja välisküllastajate teadmiste kasv nõukogudeaegse elukorralduse üle ehk siis sovhooside-kolhooside majandamisloogika ja –tavade selgitamise läbi.

Eeldatav tegevustes osalejate ring

Kohalik omavalitsus, kohalikud mittetulundusühingud ja ettevõtted, SA Pärnumaa Turism, MTÜ Terra Maritima, eraisikud jt.

<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koonga mõisakompleksi hoones asub multifunktsionaalne ja atraktiivne piirkonna ajaloo ning loodusturismi keskus. Katus renoveeritud, rajatud keskkütte, paigaldatud uued tehnosüsteemid, taastatud ja renoveeritud avatäited, renoveeritud siseviimistlus. • Renoveeritud on Koonga mõisahoone ruumid, ruumides on loodud kaks muuseumit Soontagana maalinna ja muinaskihelkonda ning piirkonna ajalugu tutvustav muuseum ning Nõukogude Liidu aegseid sovhoose ja kolhoose tutvustav muuseum. Toimib loodusturismi objekte tutvustav ning nendega seotud tegevusi koordineeriv loodusturismi infopunkt. • Välja on arendatud tegevusprogrammid, mis toovad inimesed meeleldi avastama Koonga muuseumi ning piirkonnas asuvaid loodusobjekte. Koostöös kohalike ja maakonna turismiettevõtete võimalus pakkuda majutust ning toitlustust Koongas ning selle lähikümbruses. Toimivad partneritega väljatöötatud mitmekülgsed teenuspaketid ja valminud on tervikut käsitlev kodulehekülg. • Suurenenud on majutusettevõtete täituvus ja kasvanud on toitlustus- ja kaubandusettevõtete käive. • Lisandub 3 aastaringset täistööajaga töökohta, lisaks 5 hooajalist töökohta (giidid, pikem lahtioleku aeg) • Lisanduvad kaudsed töökohad majutus-, toitlustus- ja turismiettevõtetele. • Lisanduvate külastajate arvu esimestel aastatel - loodusobjektidele 4000-5000, muuseumide/külastuskeskuse külastajaid 5000, viiendal tegevusaastal 10 000.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Olemas on kinnistu koos sinna kuuluvate hoonete kompleksiga ning lähipäevil uuendatakse muinsuskaitsealised eritingimused hoone renoveerimiseks.</p> <p><u>Seotus valdkondlike arengustrateegiatega</u> Koonga valla arengukava 2016 – 2025 tegevuskava toetus projektile: 1.1 Munitsipaalmajandus Koonga mõisakompleksi ja sauna hoone renoveerimine 4.1 Kultuur Ajaloo- ja loodusmuuseumi rajamine 8. Ettevõtlus Turismi ja puhkemajanduse arendamine Turismiinfopunktide rajamine 8.1 Turismiobjektid Loodusturismi arendamise keskuse rajamine https://www.riigiteataja.ee/akt/418022017005</p> <p>Lääneranna ühinemislepingu investeringute kavas: Koonga mõisa kompleksi kujundamine multifunktsionaalseks keskuseks Elluviimise aasta: 2018 – http://avalik.amphora.ee/koongavv/index.aspx?type=12&id=140788</p>

Koonga valla soojamajanduse arengukava:

Koonga mõisahoone ühendamine kaugküttevõrku

<https://www.riigiteataja.ee/akt/402072016013>

PÄRNU MAAKONNA ARENGUSTRATEEGIA PÄRNUMAA 2030+ TEGEVUSKAVA:

<http://parnu.maavalitsus.ee/arengukavad>

2. Turismi- ja puhkemajandus

Eesmärk 2.2. Aastaringised turismitooted

Tegevussuund 2.2.1. Uute teemakeskuste rajamine ja seniste arendamine

2.2.1.15. Maakonna teiste olulisemate külastusobjektide arendamine ja viidavõrgustiku täiendamine vastavalt klienditeekonnale

2.2.1.16. Madalhooajal külastajale suunatud kultuuriürituste loomise toetamine ja arendamine

Eesmärk 2.4. Maakonnasiseste sihtkohtade atraktiivsuse kasv

Tegevussuund 2.4.1. Pereturismitoote pakkumise suurendamine ja Pärnumaa kui pereturismissihtkoha turundus

2.4.1.3. Madalhooajal külastajatele suunatud kultuuriürituste (sh festivalide) arvu suurendamine

3. Avalikud teenused ja kodanikuühiskond

Eesmärk 3.6. Mitmekülgne kultuurielu

Tegevussuund 3.6.1. Vaimse ja materiaalse kultuuripärandi hoidmine ja tutvustamine

3.6.1.4. 11 000 aastat ajalugu – Pärnu muuseumi ja (väike) muuseumide edasiarendamine

Tegevussuund 3.6.3. Loomeinimeste toimiva koostöövõrgustiku arendamine

3.6.3.5. Kultuuriteenuste (sh kultuuri- ja huviringid, harrastusteatrid ja kutselised teatrid, kontserdid jne) pakkumine külakogukondades ja linnalistes asumites ning teenuste sisuline arendamine.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
15) ETTEVÕTLUSKESKKONNA TARISTU PARENDAMINE – KASE TÄNAVA ÜHENDAMINE EHITAJATE TEEGA	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arendava objekti kuludeks on:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Sõidutee, tänavalgustuse ning vajalike kraavide projekteerimine ~20 000 eurot - Sõidutee, tänavalgustuse ning kraavide välja ehitamine 660 000 eurot <p>Vajalik vee- ja kanalisatsioonivõrgustiku rajamine toimub AS Pärnu Vee poolt, mille kulude kompenseerivad ehituse järgselt tööstusalale asuvad ettevõtted liitumistasudena. Samadel alustel toimub ka elektri- ja sidevõrkude rajamine ning ühendustega liitumine.</p> <p>Käesoleva projekti kulud kokku on 680 000 eurot, millest 15% omafinantseering, summas 102 000 eurot, tasutakse Pärnu linnavalitsuse eelarvest ning toetust taotletakse 85%, summas 578 000 eurot, Piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise toetusmeetme vahenditest.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Niidu tööstusala piirkonna terviklikuks toimimiseks ja uute tööstusettevõtete tekkimisel on vajalik rajada ~500 m pikkune tee, mis ühendab omavahel Kase tänava ja Ehitajate tee (Lisa.1.)</p> <p>Niidu tööstuspark on arenev tööstus-ja kaubanduspiirkond Pärnu linnas otse Via Baltica ääres, hästi ühendatud kesklinna ja ülejäänud linnaga nii teede võrgu kui bussiliikluse abil. Tööstuspark sobib väga hästi erinevatele tootmise, ladustamise ja kaubandusega tegelevatele ettevõtetele. Tööstuseks vajalikud infrastruktuur (elekter, vesi, kanal., gaas, side) on varasemalt välja ehitatud. Kogu tööstuspargi ala on 40 ha. Kruntide suurused on 6 000 - 80 000 m². Tööstusalal on kehtiv detailplaneering. Tootmise kasvades suureneb ka vajadus täiendava teevõrgu järgi, sest tänane infrastruktuur ei taga tulevikus loogilist liikluskorraldust. Planeeringu kohaselt on vajalik rajada alternatiivsed juurdepääsud tööstusalale seda nii logistika kui ka pääste aspektist lähtuvalt. Täiendav juurdepääs Kase tänavalt Ehitajate teele annab võimaluse paremini suunata kerget ja rasket transporti ning tagab pääste võimekuse juhul kui tänane tee on remondis.</p> <p>Piirkonnas tegutsevad hetkel kolm ettevõtet: Ecobirch AS, 149 töötajat ning keskmine palk 930 eurot; OÜ Tehnoservice 2 töötajat, keskmine palk 786 eurot ning OÜ Grenor Trade 15 töötajat ning keskmine töötasu 722 eurot.</p> <p>Projekti elluviimise mõju kirjeldus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Projekti elluviimisel tõuseb Pärnu konkurentsivõime, mis muudab asukoha ettevõtjate, investorite ja kvalifitseeritud tööjõu jaoks atraktiivsemaks. Projekt loob eeldused erainvestoritele (eeskätt tootmisettevõtetele) uute hoonete rajamiseks, kuna tagatud on kinnistutele hea ligipääs põhiteelt.

	<ul style="list-style-type: none"> • Käesoleva projekt lahendab ära Eesti ühe suurima välisinvesteeringu ligipääsu küsimuse. Piirkonda on planeeritud suur investeering Metsä Wood poolt ning lisaks tegutsevad piirkonnas ka mitmed teised tööstusettevõtted. OÜ Metsä Wood – investeeringu suurus on 100 miljonit eurot ning planeeritud uute töökohtade arv 200. • Lisaks võimaldab tänava väljaehitamine juurdepääsu uutele kruntidele, kuhu on võimalik tuua uusi investeeringuid, mille läbi on võimalik luua veel 200-300 uut töökohta. Projekti elluviimise mõju avaldub uute töökohtade loomises ning tekib potentsiaal järgmiste ettevõtete alale asumiseks. Projekti eesmärk on suurendada Suur-Pärnu tööstusalade atraktiivsust ja teadvustada Pärnumaad, kui tööstus-, logistika- ja investeerimispiirkonna osana, millega paraneb Eesti tööstuspiirkondade ühtlane areng, tuues sellega Pärnusse uusi ettevõtteid, mis vähendavad Pärnu majanduse sesoonsust ning suurendavad ühtlasi Pärnu mainet. • Käesoleva projekti elluviimise tulemusena, luuakse soodsad võimalused välisfinantseeringute vastuvõtuks ja kohalikuks transiidiks. <p>Kvantitatiivne mõju (mõõdetavad):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uute kvalifitseeritud töökohtade teke • Otseste ja kaudsete maksude laekumise suurenemine • Uute ettevõtete teke ning olemasolevate ettevõtete laienemine • Kasvab inimeste rahulolu • Kasvab eksport • Väheneb töötus • Uute otseinvesteeringute tulek Pärnumaa tööstusaladele tootmissektoris • Investeeringuprojektide ettevalmistuse kvaliteedi tugevdamine.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pärnu linnavalitsus – projekti elluviimine ja koordineerimine • Võrguettevõtjad – vajadusel elektrivõrgu, vee- ja kanalisatsioonivõrgu, sidevõrgu väljaehitamine • Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus – välisinvesteeringute otsimine • Ettevõtjad – arendusprojektide elluviimine • Trigon Capital – käesoleval hetkel maa omanik
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Rajatud on täiendav ühendus lisaks Niidu tn Via Baltica maanteega (Ehitajate teega). Tekib ringliiklus, teisest küljest on võimalik kasutusele võtta tootmispinnad, millele juurdepääs puudub. • Rajatud on ~ 500 m pikkune sõidutee koos tänavalgustuse ning vajalike kraavidega. • Parendatud on ettevõtluspiirkonnale ligipääse ning nii luuakse parem tegevuskeskkond laienemist vajavatele ettevõtjatele. • On loodud käesoleval hetkel tegutsevatele ettevõtjatele (3) ning planeeritavale investeeringule kvaliteetsem ettevõtlustaristu. • Loodud on potentsiaal ettevõtlusalale lisa töökohtade ja ettevõtete tekkimiseks.
<p>Valmisolek tegevuste</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Alal on kehtiv detailplaneering. • Alustatud on planeerimisprotsessiga. Suur investeeringu kokkulepped on planeerimisprotsessis.

elluviimiseks

- Käesoleval hetkel kuulub maa Trigon Capitalile. Investeeringu teostamise ajaks on sõlmitud Trigon Capitaliga leping, ning maa antakse Pärnu linnale. Ehitajate tee kuulub maanteeametile.

Praegu on käimas läbirääkimised AS Trigon Property Development' iga ja valmistatakse ette lepingut maa üleandmiseks.

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega

Arengustrateegia Pärnumaa 2030+ (allkirjastatud 29.11.2010), internetis kättesaadav:

<http://mv.parnu.ee/index.php?id=52>. Arengustrateegias tuuakse välja, et tehniline infrastruktuur loob eeldused eluvaldkondade sisuliseks arenguks. Prioriteetsed pikaajalised tegevused: 1. Teadmiste põhine tootmine (sh kohalikul loodusressursil tuginev)

1.1. Toimiv kaasaegne tehniline infrastruktuur ja efektiivsed logistilised lahendused.

1.2. Tegevuskavas on välja toodud: 1. Ettevõtluse konkurentsivõime toetamine. 1.4. Kaasaegse tehnilise infrastruktuuri ja efektiivsete logistiliste lahenduste väljaarendamine.

1.3. **Pärnu linna arengukava aastani 2025** (kinnitatud Pärnu Linnavolikogu 15.09.2011 määrusega nr 16, muudetud 19.09.2012 määrusega nr 19), kättesaadav:

https://www.riigiteataja.ee/akt/427092012012?leiaKehtivhttp://amphora.lv.parnu.ee/AMPHORA_PUBLIC/document.aspx?id=873022:

ARENGUSUUND - E 3 - TÖÖTAME PÄRNUS – Pärnu on ettevõtlik linn. Pärnust on kujunenud rahvusvaheliselt tuntud ja avatud piirkond atraktiivse investeerimis- ja ettevõtluskeskkonnaga linnaks. [...]

Olulisemad arengusuunad ettevõtlusvaldkonnas on ettevõtluskeskkonna atraktiivsuse suurendamine, koostöö tihendamine ettevõtjate ja teadusasutuste vahel, Loode-Pärnu tööstusala väljaarendamine [...]. E.3.1. Pärnu on parima investeerimiskeskonnaga linn. Tegevussuund 1) Kaasaegse tehnilise taristu, efektiivsete logistiliste lahenduste ja keskkonnasäästlike võimaluste väljatöötamine ning arendamine.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT¹³	
16) MUUSEUMRAUDTEE TARISTU	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	Planeeritavad kulud: 1 Kogumaksumus : 50 700 2. toetussumma: 30 000
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Pärnumaa ja Pärnu on kunagise kitsarööpmelise raudtee sünnikoht (1896-1972). See raudtee mängis suurt rolli mitte ainult maakonna vaid ka riigi ajaloos arendades mitte ainult transporti vaid ka tööstust, põllumajandust ja sotsiaalsfääri. Kitsarööpmelise raudtee ajaloo säilitamine ja esiletõstmine on vajalik mitte ainult mälu säilitamiseks vaid ka turismi arendamiseks maakonnas. Eesti Muuseumraudtee MTÜ on Lavassaares tegutsev mäluasutus, mille tegevus on suunatud avalikusele. Muuseumraudtee säilitab ja propageerib Eesti kitsarööpmelise raudtee ajalugu, ning on unikaalne nii maakonnas kui riigi tasandil. Muuseumraudtee on tuntud paljudes välisriikides ning on Euroopa Muuseum- ja turismiraudteede Föderatsiooni FEDECRAIL täisliige. Muuseumraudtee atraktiivsus sõltub objekti arendamisest. Atraktiivsuse tasemest sõltub ka piirkonna külastatavus turistide poolt. Muuseumraudtee ei oma ainult staatilist ekspositsiooni vaid ka dünaamilises kasutuses olevaid eksponaate millede abil teostatakse mitmsuguseid üritusi, mis omakorda on magnetiks turistidele. Ka staatilise ekspositsiooni korrasolek mõjutab objekti atraktiivsust külastaja silmis. Külastatavuse taseme oluline tõus võimaldab luua töökohti muuseumraudteel. Objekti atraktiivsuse tõstmiseks vajab muuseumraudtee oma raudteetaristut, mis koosneb raudteelõikudest muuseumist rabasse ja muuseumist asulasse ning remonditöökojast, mis momendil kuuluvad AS Tootsi Turbale. Momendil on see ettevõtte oma raudteetaristut ja ehitisi likvideerimas kui mittevajalikke. Kui muuseumraudteel ei õnnestu oma tegevuseks ja edasiseks arenguks vajalikku taristut omandada, kaob muuseumraudteel ka võimalus oma eesmärkide elluviimiseks ja tegevuse arendamiseks.</p> <p>Muuseumraudtee taristu koosneb kahest raudteelõigust: ca 800 m muuseumist rabasse, ca 2100 m lõigust muuseumist asulasse ning asulas asuvast veeremi remondi töökojast. Muuseumraudtee omab töökõlbulikku auruvedurit, mis on olnud varem kasutuses, kuid vajab nüüd remonti. Auruveduri remondist saab kasu üks ettevõtte ja muuseum.</p>

¹³Iga arendatava objekti kohta täidetakse eraldi tabel

	<p>Mõju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raudteel toimuvad regulaarselt tähtpäevalised üritused ning traditsioonilised üritused nagu muuseumiöö, aurupäevad, Lavassaare vanavara laat, jõulurong, Raduteelaste päev. Toimuvad tellitud üritused. Nendele üritustele kaastatakse ka Lavassaare Külaselts, toitlustust pakkuv FIE ning mitmeid kultuuriprogramme pakkuvaid ühinguid, mis omakorda laiendab kaasatute ringi ja tegevust. Kasu saavad: FIE Merle Lillak ja Lavassaare Külaselts. • Ürituste reklaamimiseks ja külastajate voo suurendamiseks kasutatakse eelpool toodud koostööpartnereid ning massimeedia kanaleid ja sotsiaalvõrgustikku. Külastajate arv suureneb perspektiivis vähemalt 5000 külastaja võrra hooaja jooksul, kasvab muuseumraudtee tulu, mille tulemusel loodake kaks uut töökohta muuseumis. Turunduse kulude katteks kasutatakse oma finantseeringut ja kohaliku omavalitsuse toetust. • Raudteetaristul arendatavate tegevuste ja turunduse mõjul suureneb külastatavus ja seeläbi ka sissetulekud, mis võimaldavad luua ühe töökohta muuseumis, kelle ülesandeks saab olema unikaalse veeremi restuareerimine. • Kasu saavad Lavassaare Külaselts, Lavassaare ansambel „Kanarbik“ ja Pärnumaa Lõõtspillihaigete Ühendus ja FIE Merle Lillak. Kasu saavad üks ettevõtte, üks FIE ja neli vabariiklikku. Kaudset kasu saavad Lavassaare alev, Audru vald ja kogu Pärnumaa, kuna muuseumi arenev atraktiivne tegevus äratav potentsiaalsete külastajate tähelepanu objekti ja kogu piirkonna vastu. • Omandatud, korrastatud ja sisustatud töökoda võimaldab veeremi hoolduseks ja remondiks luua ühe töökohta (ajaloolise veeremi restauraator), muuseumis tekib üks töökoht (muuseumi peaspetsialist), kokku tekib projekti mõjul 2 uut töökohta.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Algetapis on osapoolteks Eesti Muuseumraudtee MTÜ taristu omandaja rollis ja kes on ka taotleja ning Tootsi Turvas AS taristu loovutaja rollis. Edasi kaasatakse muuseumraudtee vabatahtlikud raudteetaristu hooldusesse ning ohutussertifikaadi saamiseks pööratakse Tehnilise Järelevalve Ameti poole. Raudteetaristul atraktiivsete tegevuste arendamiseks remonditakse auruedur AS Termox spetsialistide abil. Kasutatakse muuseumi vabatahtlikke, tehakse koostööd Lavassaare Külaseltsiga, Romantilise Rannateega, SA Pärnumaa Turismiga ja teiste turistide maaletoojatega. Rahvusvahelisel tasandil tehakse koostööd Gulbenes – Aluksnes Banitis´ega, Aukštatis Siaurasis Geležinkelis´ega , Jokioisen Museonrautatie´ga , Aurskogbahren´iga ja Ballenberg Dampfbahn´iga.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus¹⁴</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Raudteetaristu on muuseumraudtee omandis ja vastab raudteeseaduses ettenähtud nõuetele. • Raudtee remonti vajavad kohad on remonditud. • Töökoda on remonditud ja sisustatud vajaliku inventariga.

¹⁴ Näiteks maja on valmis, piirkonna ettevõtjate tulu on kasvanud, lisandunud on uusi töökohti (sh lisandväärtusega töökohti) jne.

	<ul style="list-style-type: none"> ● Auruvedur on remonditud ja võetud plaanipäraselt kasutusele aururongiatraktsiooni regulaarseks pakkumiseks külastajatele. ● Raudteel toimuvad regulaarselt tähtpäevalised üritused ning traditsioonilised üritused nagu muuseumiöö, aurupäevad, Lavassaare vanavara laadal osalemine, jõulurong, jne. Raudteel toimuvad tellitud üritused. ● Toitlustust pakkuva kohaliku FIE sissetulekud on suurenenud, Lavassaare Külaseltsi külastajate arv on suurenenud. ● Muuseumraudtee on saanud vajaliku veeremi remonditöökoja, kus restaureeritakse, remonditakse, hooldatakse museaalset veeremit. ● Veeremi remondi töökotta on loodud 1 töökoht. Muuseumisse on loodud 1 töökoht. Kokku on otseselt loodud käesoleva projekti raames 2 töökohta, pluss kaudselt 1 töökoht Lavassaare Külaseltsi juures.
Valmisolek ¹⁵ tegevuste elluviimiseks	<p>Eesti Muuseumraudtee MTÜ on sõlminud eelkokkuleppe AS Tootsi Turbaga raudteetaristu väljaostmiseks. Eelkokkulepe on ka AS Termoxiga auruveduri remondiks. Audru vald antud projekti rahaliselt ei toeta, kuid eraldab regulaarselt tegevustoetust muuseumi püsikulude katteks. Omafinantseeringu tagab muuseumraudtee oma sissetulekutest.</p> <p>Seotus arengukavade ja strateegiatega:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Audru valla arengukava 2015-2024. Kinnitatud Audru Vallavolikogu määrusega nr. 17 15.10.2015, p.8.8.3.2 Lavassaare raudteemuuseum. Arengukava saadaval internetis: www.audru.ee ● Arengustrateegia Pärnumaa 2030+, p.2.2.1.9 Lavassaare muuseumraudtee arendamine. Arengustrateegia saadaval internetis: http://parnu.maavalitsus.ee/arengukavad <p>Olulisemaks tegevustsuunaks on muuseumraudtee arendamine ja atraktiivsemaks muutmine.</p>

¹⁵ Kas eeltöid on tehtud, tasuvusanalüüs, kuivõrd vallad ja/või linnad on ise valmis panustama jne.

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
17) AUTOMUUSEUM HALINGAL	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Täiendava muuseumipinna ehitamine (u 1000 m² muuseumipinda, eraldi ekspositsiooni osa lääne ja eraldi ida autotoodangule, ventilatsiooni väljaehitamise ja parkla laiendamine:</p> <p>Toetuse vajadus 342 125 eurot. Projekti kogusumma 402 500 eurot.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Täna on Pärnumaal Halingas asuv toimiv automuuseum ainus omataoline terves Eestis. Suur osa automuuseumi ekspositsioonist moodustab endises NSVL-s toodetud automarkidest. Tehaseid, kus kunagi selliseid autosid toodeti tänaseks enam ei eksisteeri ning selleaegsed sõidukid on muutumas järjest atraktiivsemateks. Selles osas oleme Euroopa Liidu riikides olevatest automuuseumitest suurim. Enne Pärnumaale kolimist oli muuseum avatud Tallinnas. Lähim automuuseum asub Lätis, Riia linnas, mis on riiklik muuseum. Eksponaatide arvu suurenedes tekkis aga vajadus suuremate ruumide järele.</p> <p>Seoses muuseumipinna laiendamisega on vajadus ka külastajatele mõeldud uue parkla järgi.</p> <p>Arvestades suurt liiklust Via Baltica Tallinn – Pärnu – Riia maanteel, liigub seal ka suur hulk potentsiaalseid külastajaid. Nii leiti muuseumile ideaalne asukoht Halingas, vahetult Via Baltica trassi kõrval. Sobilikud ruumid remonditi ja Automuuseum Halingas avati juunis 2016. See on aastaringselt avatud ning osutunud üheks magnetiks nii Pärnumaale, kogu Eestile kui ka kaugemale. Käesoleval aastal alustame turundust mitmetes Euroopa riikides, samuti plaanime ka muuseumi laiendust. Momendil on renoveeritud pinda 1500 m². Võimalus on ehitada/ renoveerida veel üks hoone, mille saaks täita põnevate eksponaatidega. Muuseumis on täna 52 autot, lisaks muud temakohased eksponaadid ja materjalid. Hetkel on automuuseumi arengus kitsaskohtadeks ruumipuudus eksponaatide väljapanekuks ja ka ventilatsiooni puudumine, mida projekti tulemusena soovitakse kõrvaldada. Uue hoone ehitusel lisanduks 25 autot, mis momendil ootavad laos. Peale eelloetletute on muuseumis ka atraktiivseid välismaa päritolu autosid ning Eesti ajaloo seisukohalt märkimist vääriv, kunagi meie suurmaletajale Paul Keresele kuulunud auto, President Lennart Meri esimene ametiauto jne. Täpsustusteks, konverentsiruum asub ekspositsiooni saalis, mis on mõeldud autoalaste temade käsitlemiseks. Turundusvõimalustena on plaanis täiendada kodulehe kaudu antavat infot ning tutvustada oma tegevust teiste muuseumide kaasabil, samuti koostöös SA-ga Pärnumaa Turism.</p>

	<p>Projekti elluviimise mõju:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Piirkondade konkurentsivõime tugevdamise ideega haakub olemasoleva automuuseumi laiendamine otseselt. Sellega rõhutatakse Pärnumaal asuva Automuuseumi eripära kui terviklikku turismitoodet kuna muuseum pakub huvi igas vanuses külastajatele. Tänu sellel tõuseb eeldatavasti ka Pärnumaad külastatavate turistide arv, mis omakorda suurendab teiste huvitavate kohtade külastatavust. Näiteks Lottemaa. Samuti omab positiivset mõju eeldatavalt kuni 5 uue töökoha loomine kohapeal, mis on jällegi üks investeringutoetuste andmise kandvaid ideesid. Kaugemas perspektiivis on eeldusi koostööks nii Soome kui Läti automuuseumidega, samuti automuuseumi kaasamine erinevatesse turismimarsruutidesse (näiteks koostöö Lavassaare Muuseumraudteega). • Projekti mõjul lisanduvate töökohtade arv: töökohad 3-5 on nii otsesed kui ka kaudsed. Kaudsed on autode restaureerimine muuseumi tarvis ja ka Halinga restoranis lisapersonali vajaduse seoses külastajate arvu suurenemisega. • Arendatava Automuuseumi sotsiaalmajanduslik mõju on kindlasti positiivne. Kui läbi atraktiivse ja lihtsalt kättesaadava info põhjal on eesmärgiks võetud külastada Halingas asuvat Automuuseumi, siis nii sise- kui välisturist tarbib teatud teenusi juba teel Halingasse. Kuna sealsamas kõrval asub bensiinijaam ning restoran, on suur tõenäosus, et kui juba peatus tehakse, siis tarbitakse ka teisi teenuseid. See on mitmepoolselt töötav sünergia loov võimalus. Samas on eeldusi lülitada automuuseum läheduses tegutsevate teiste turismiobjektidega nagu näiteks Jaanihanso siidritalu, Lavassaare Muuseumraudtee, Auto24 Audru ringrada jne, tekitades Pärnumaale niiviisi tervikliku ja erinevaid elamusi pakkuva kogupere turismimarsruudi. Kasusaavad ettevõtted: 4 ettevõtet, sh 1 otseselt ja 3 kaudselt. • Kohalikele elanikele on see täiendav võimalus tutvustada oma kodukohta atraktiivse külastuskohana. Samuti ei saa alahinnata positiivsete emotsioonide või nostalgiameenutuste kaasabil nõ suust-suhu levivat infot. Kindlasti on Automuuseumi külastamine ka hariva iseloomuga nii nooremas kui ka vanemas eas külastajatele möödunud aegade tehnikaajaloo säilitamise seisukohalt, olles niiviisi koguperekeskuseks. • Tänu suuremale eksponaatide arvule, on automuuseum atraktiivsem ning seega on oodata ka turistide arvu suurenemist. Lisaks koostöövõimaluste laienemine teiste samalaadsete muuseumidega, mis samuti aitab kaasa külastajate arvu suurenemisele. Atraktiivsust aitab kindlasti suurendada eksponaatide parem liigendatus ja ajastukohaste esemete lisamine ekspositsiooni ning konverentsiruumide väljaehitamine, mis võimaldab erinevate ürituste sidumise ja kujundada kaasaegse koguperekeskuse.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Taotluse esitajaks on: Auto a la Carte OÜ</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti elluviimise tulemuseks on olemasoleva muuseumipinna parendatud olukord ventilatsioonisüsteemi rajamisega. • Lisandunud on 1000 m² muuseumipinda, kus on võimalik eksponeerida ca 25 autot ning muid asjakohaseid eksponaate. • Parkla: lisandunud 20 parkimiskohta. • Uusi töökohti on juurde tulnud 3-5, mis on seotud otseselt muuseumi igapäevase toimimisega. Samas on eeldusi kaasnevate töökohtade tekkimiseks, mis toetavad automuuseumi tegevust. Näiteks eksponaatide ettevalmistamine ja korrastamine. Lisaks

	<p>veel täiendavate võimaluste tekkimisel konverentside korraldamise ja õppepäevade läbiviimisega seotud töökohad.</p> <ul style="list-style-type: none"> • <u>Külastajate arvu suurenemine tasemeni 20 000 külastajat aastas peale investeeringu tegemist.</u>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks on olemas, kuna eelnevalt on olemas kogemused automuuseumi toimimisest Tallinnas. Samuti on olemas kogemused ruumide renoveerimisel Halingas ning aastatepikkune praktiline kogemus just nende autode kasutamisel, mis on nüüdseks eksponeeritud muuseumis.</p> <p>Omafinantseering nõutavas suuruses on võimalik panustada.</p> <p>Halinga vald on positiivselt meelestatud Automuuseumi tegevuse laiendamiseks.</p> <p><u>Seotus valdkondlike arengustrateegiatega</u> <u>Arengustrateegia Pärnumaa 2030+: tegevuskava – 2.2.1.13. Tegevuskeskus Eesti linnak rajamine Pärnu-Jaagupisse, samuti ka 2.4.1.1. Pereturismitoodete pakkumise suurendamine.</u></p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
18) PÄRNU RANNAALALE LIGIPÄÄSETAVUSE PARENDAMINE NING ETTEVÕTLUS INFRASTRUKTUURI ARENDAMINE	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Käesoleva projekti kulud kokku on 353 824 eurot, millest 15% omafinantseering, summas 53 074 eurot, tasutakse Pärnu linnavalitsuse eelarvest ning toetust taotletakse 85%, summas 300 750 eurot, Piirkondliku konkurentsivõime tugevdamise toetusmeetme vahenditest.</p> <p>Üldised kulud, mida projektist kavandatakse taotleda: 1) projekteerimine; 2) tee-ehitamine (planeeritud postidele); 3) valgustus; 4) infostendid.</p> <p>Edaspidised ligipääsu hoolduskulud kaetakse linnaeelarvest. Linna eelarves on arvestatud iga aastaselt rannahoolduskulud (sh. ka ligipääsu teed). Hoolduskulud on tavapärased ning suurt kulude kasvu me käesoleval hetkel ette ei näe.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Pärnu kesklinna ala ulatub muulidest kuni Side tänava pikenduseni. Liivaranna ala pikkus on ca 1800 m ja laius 100-120 m. Rannaala on varustatud riietumiskabiinide, pinkide, mängu ja sportimisvõimalustega. Kesklinna ala aktiivne tsoon ulatub Side tn pikendusest Mere tn pikenduseni. Käesoleva projekti raames soovitakse parendada muuli poolset ala, mis moodustab ca 1/3 kesklinna alast ja on alakasutatud, kuna alale puudub piisav juurdepääs. Käesoleva projekti raames parendatakse ligipääs Pärnu muulile ning rannale, mis praegu on raskesti ligipääsetav. Pärnu muuli rajamist alustati 1769. aastal keisrinna Katariina II käsul. Esialgselt oli muul tehtud palkidest. Aastatel 1863-1864 valmisid uued kivimuulid, mille kivid veeti kohale Häädemeeste ja Kihnu randadest. Mõlema muuli pikkuseks kujunes pisut üle kahe kilomeetri. Pärnu muul on kujunenud ajalooliseks Pärnu sümboliks ning turismiatraktsiooniks.</p> <p>Joonis. Ligipääsud Pärnu kesklinnaale: ca 700 m pikkune peamiselt puidust, kohati vaiadel (sõltub konkreetsest juurdepääsutee lahendusest, et jää ei viiks teed ära) ehitatud ühendustee, mis ühendab Rannaparki muuli äärest supelrannaga ning mis saab ühenduse olemasoleva asfaltkattega teelt: vt järgmist lk:</p>

Käesoleva projekti eesmärk on

- Parandada ligipääs Pärnu muulile ning keskrannale ning see läbi võtta kasutusele rohkem Mere pst ja muulide vaheline ranna-ala.
- Hajutada rannaala külastatavust kõrgperioodil keskranna alal;
- Luua täiendavat põhjust rannaala külastamiseks ning tutvustada Pärnu muuli, mis on ajalooline turismiattraksioon Pärnu linnas.

Pärnu on Eesti turismisihtkoht number 1 väljaspool Tallinna. Lisaks Statistikaameti andmetele kinnitavad seda ka äriregistrile esitatud majandusaasta aruanded, mille kohaselt moodustas aastal 2012 Pärnumaa vastavate teenuste ekspordi (ehk väliturismi) osakaal Eestis 21,3%.

Tänasele Pärnu ühe olulisemale loodulikule vaatamisväärsusele Pärnu muulile on ligipääs piiratud kuna olemasoleva linnastruktuuri ja rannaala vahele jääb Rannaniidu LKA Naisteranna sihtkaitsevöönd. Muulide ja Mere pst vahele jääv ala, mis moodustab 1/3 Pärnu keskranna alast on alakasutatud kuna alale puudub piisav juurdepääs. Jõe kaldalt muulini viib looduslik rada, mis on kohati liigniiske ning omab samuti ranna juurdepääsuks vähem kasutust. Mere pst juurdepääsu ja muulide vahelisele alale jääb ajalooline „Naisteranna“ ala, mis seab eetilisi piiranguid liikumisel keskranna ja muulide vahelisel alal.

Projekti mõju

- Mere pst ja muulide vaheline ranna ja rannapargi ala on alakasutuses. Inimesed on koondunud eelkõige keskkranda ning suvisel perioodil on keskrand üle rahvastatud. Korraliku juurdepääsu rajamisega on võimalik rannaala kasutusele võtta kuni muulini, mis võimaldab mahutada randa kuni 5000 külastajat rohkem.
- Pärnu keskkranna arendamine aitab kaasa nii linnaruumi kujundamisele kui ka Pärnu, kui rahvusvaheliselt tunnustatud turismipiirkonna imago tõstmisele.
- Kvaliteetne linnakeskkond on eelduseks külaliste tulemiseks piirkonda. Projekti elluviimine pakub olulisel määral edasiarendatud külastuselamust. Piirkonda luuakse parem ligipääs Pärnu muulile ning keskrannale, mis loob põhjuse Pärnu külastamiseks. Ligipääsude parendamine ja inimeste suunamine keskranrast ka muuli poole loob võimalusi suvekaubanduse tekkeks.
- Pärnu rannas otsesid kasusaajaid on üle 30 Pärnu rannas tegutseva ettevõtte. Kaudselt saavad kasu Pärnu linna teenindussektoris toimetavad ettevõtted.
- Pärnu ettevõtjad on teinud investeeringuid turismisektorisse, viimastel aastatel 60 miljoni euro ulatuses. Loodud on juurde ~600 voodikohta ning ametlikke voodikohti on kokku 4937, lisaks on Pärnus väga suur arv külaliskortereid. 2016 aastal viidud uuringu järgi on külaliskorterites lisaks 1900 voodikohta. Pärnu on arenenud ja loonud lisavõimalusi ööbimiseks ja edaspidi vajame investeeringuid ja arendustegevusi nii teenuste kvaliteedi kasvu kui ka

	<p>uute teenuste jaoks. Pärnu ranna arendamine läbi parendatud ajaloolise turismiatraktsiooni „Pärnu muul“ loob uusi töökohti nii kaudselt kui otseselt.</p>
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Pärnu linnavalitsus – projekti elluviimine ja koordineerimine. • Keskkonnaamet – ühise kontseptsiooni kinnitamine. • Ettevõtjad – ideekavandi ja ehitustegevuse elluviimine.
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Käesoleva projekti tulemusel on Pärnu linna, kui kuurortlinna tugitaristu (rand) kaasajastatud ning loodud turvaline ligipääs Pärnu ajaloolisele objektile Pärnu muul.</p> <p>Käesoleva projekti elluviimisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Loodud on ligipääs Pärnu muulile - ca 700 m pikkune peamiselt puidust, kohati vaiadel (sõltub konkreetsest juurdepääsutee lahendusest) ehitatud ühendustee, mis ühendab Rannaparki muuli äärest supelrannaga ning mis saab ühenduse olemasoleva asfaltkattega teelt. • Arendatud ja rajatud on võimalused võimalusi nii lisateenuste jaoks ning selle kaudu suureneb ranna külastajate arv vähemalt 5000 võrra. Oleme pidevas konkurentsist teiste Euroopa kuurortlinnadega ning iga uus teenus rannas toob lisakülastusi. • Lisandunud on töökohad olemasoleva majutuse ja totlustuse baasil. Pakkudes mitmekesiseid atraktsioone Pärnu linnas suureneb külastatavus ning seeläbi ka töökohtade arv. Otsesed töökohad, mis tekivad, on seotud suvekaubandusega arendatavas piirkonnas. Prognoosime külastajate arvu kasvu piirkonda ~100 000 inimest suve perioodil. Kasvu toetavad nii uus rannamängude spordiväljak kui ka projekti raames loodavad uus ligipääs ning seeläbi paremad ühendused kesklinnaga. Projekti elluviimisel on loodud vähemalt 15 uut töökohta (suvekaubandus, hooajaline). • Ligipääs Pärnu muulile on viidastatud ning on tekkinud tervik ühendus Pärnu rannapargist läbi mineva kergliiklusteega. • Puhkealade laiendamine ja ligipääsude parendamine võimaldab propageerida keskkonnasõbraliku elulaadi. • Rajatava taristuga luuakse võimalus ka suvekaubanduse arengule. • Rannapiirkonna laiendamine ning korrastamine on suurendanud Pärnu linna ettevõtjate müügikäivet läbi turistide arvu tõusuga. • Ligipääsu parendamine muulile ning keskranale on loonud piirkonna turvalisuse kasvu. • Ligipääsu parendamine muulile ning keskranale on parandanud oluliselt piirkonna visuaalselt pilti.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Ettevalmistatud ideekavandi konkursitingimused ning eelläbirääkimised Keskkonnaametiga. Koostatud Pärnu kesklinna ala kontseptsioon. Alustatud visioonikonkurss koostöös Eesti Arhitektide Liiduga.</p>

Seotus valdkondlike arengustrateegiatega

Arengustrateegia Pärnumaa 2030+

2.1.1.1. Kergliiklus-, puhkealade- ja matkateede tähistamine ja muutmine ühtseks terviklikuks võrgustikuks, sh Pärnumaad läbivat EuroVelo marsruuti silmas pidades

2.1.1.2. *Pärnu linna arengukava aastani 2025*

2.1.1.3. https://www.riigiteataja.ee/aktilisa/4071/0201/6003/Arengukava_uus_sept2016.pdf

2.1.1.4. ARENGUSUUND ELAME PÄRNUS (E1) – Pärnu on atraktiivne elukeskkond, mis tagab

2.1.1.5. elanike arvu suurenemise (kõrge sündimuse ning positiivse rändesaldo) [...] Välja on arendatud ning esile toodud Pärnu väärtarhitektuur, miljööväärtuslik hoonestus ning haljastus. Pärnu ajaloolises linnasüdames on omavahel seotud kultuuri, vaba-aja ning külastuskeskkond [...] ARENGUSUUND - E 4 - PUHKAME PÄRNUS – Pärnu on Läänemere-äärne atraktiivne puhkuse linn.

2.1.1.6. E1.1. Pärnus on kõrge keskkonna kvaliteet ja funktsionaalne linnaruum. Linna arendatakse tõhusa, järjekindla ja proaktiivse tegevuse kaudu.

1.1.1.3 Pärnu kesklinna laiendamine

PKT I TAOTLUSVOORUS TOETUSE SAANUD PROJEKTID:

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
1) PÜTK E-LAHENDUSED: PÄRNUMAA ÜHISTRANSPORDI ÜHTNE PILETI- JA INFOSÜSTEEM	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Orienteeruv maksumus kokku 720 000 eurot, sellest toetuse maht 510 000 eurot :</p> <p>Piletisüsteemi seadmed 93 tk, validaatoreid 166 tk, abimaterjalid, montaaž, viipekaardid, piletimüügikeskkond 250 000 eurot</p> <p>Reaalajas töötavad, häälteavituse võimalusega infotablood koos turvakaameratega olulisemates peatuses 40 tk, mobiilirakendus kõigis peatustes 350 000 eurot</p> <p>Projekti realiseerija ja hilisem opereerija on MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus (PÜTK). PÜTK on käibemaksukohustuslane ning seetõttu ei sisalda taotletavad summad käibemaksu.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju on maakonnaülene. See aitab kaasa Pärnumaal majandusaktiivsuse kasvule. On suunatud parema ligipääsu tagamisele avalikele teenustele ja töökohtadele keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste arendamise kaudu.</p> <p>Erivajadustega inimestele luuakse senisest paremad võimalused ühistranspordi kasutamiseks.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	Pärnumaa omavalitsusüksused (KOV), Eesti Vabariik (EV), MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus (PÜTK)
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Kõigisse Pärnu linna- ja maakonnaliinide bussidesse on paigaldatud ühtsed piletiseadmed ning kasutusel on neil põhinev ühtne piletisüsteem, mida haldab PÜTK. Sõitjatel on võimalik kasutada sihtpunkti jõudmisel erinevaid busse sama piletiga, mis muudab liikumise ja ümberistumised kiiremaks, lihtsamaks ja mugavamaks, soodustades liikumist tõmbekeskuse ja tagamaa vahel. Ühtne piletisüsteem võimaldab kaotada üksteist dubleerivad bussiliinid, mis muudab</p>

vahendite kasutamise efektiivsemaks.

20 Pärnu linna ja 20 Pärnu maakonna olulisemasse bussipeatusesse on paigaldatud reaalajas töötavad, häälteavituse võimalusega elektroonilised infotablood, mis kasutavad busside piletisüsteemi GPS-positsioneerimise andmeid ja näitavad sõitjatele järgmiste busside saabumisaega. Vaegnägijad saavad sama infot häälega.

Muudes bussipeatustes on sama info saadaval mobiilirakenduse kaudu.

Nimetatud 40 bussipeatust on varustatud valvekaameratega, mis suurendavad inimeste ja varade turvalisust.

Luuakse võimalused ühtse elektroonilise pileti- ja infosüsteemi laiendamiseks eraliinidele (kommertsliinidele) ning selle süsteemiga liitumiseks muudele transpordiliikidele (näiteks rong).

Süsteemi laiendamisega arvestamine on kooskõlas „Transpordi Arengukavaga 2014 – 2020“, Eesti ühistranspordi piletisüsteemide üldiste arengutega ja Pärnumaa Ühistranspordikeskuse kavandatava operaatori rolliga Pärnumaa ühtse pileti- ja infosüsteemi, Pärnu bussiterminali ja maakonna bussiterminalide võrgustiku toimimisel.

Laiendamis- ja liitumisvõimaluste aluseks on Maanteeameti Ühistranspordiosakonna initsiatiivil välja töötatav ja 2015.a. II pooles Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi poolt kehtestatav piletimüügisüsteemide ühilduvusstandard. Nimetatud standardiga kehtestatakse tehnilised nõuded andmekandjate (kiipkaartide) ristkasutuse tagamiseks. Riigihanketingimuste väljatöötamisel arvestame kõneksoleva standardiga. Paljudel Eesti avalikel- ja kommertsbussiliinidel juba kasutusel olevad kontaktivabad kiipkaardid vastavad kavandatava standardi nõuetele ka praegu.

Märkus:

- Transpordi Arengukava 2014 – 2020 rakendusplaanis p. 5.4.5. on planeeritud Pärnu maakonnakeskuse ja tagamaa ühistranspordi piletisüsteemi ühildamine tähtajaga

IV kvartal 2017.a.

- Eesti „Transpordi Arengukava 2014 – 2020“ meede „5.4 Ühistranspordi integreerimine ja ligipääsu parandamine“ näeb ette koostöös erasektoriga arendada nutikaid lahendusi, et muuta nii info kui ka piletid paremini kättesaadavaks. Sealhulgas ka puuetega inimestele. Nimetatud meetme raames ellu viidavate olulisemate tegevustena nähakse ette muuhulgas, et „Suuremate linnade ja neid ümbritsevate regioonide avalike ühistranspordivõrkude (sh rongiliiklus) piletisüsteemid integreeritakse. Piletimüügisüsteemid integreeritakse üle Eesti.“

Valmisolek tegevuste elluviimiseks

KOV ja EV koostöös on loodud PÜTK, mis on võimeline korraldama tegevuste elluviimist ning süsteemide hilisemat haldamist.

PÜTK poolt on peetud konsultatsioone võimalike süsteemide tarnijate ning bussiliine teenindavate veofirmadega projekti maksumuse ning seadmete kasutuselevõtu valmisoleku väljaselgitamiseks. Planeeritavad kulud ja tegevused on kooskõlas nende konsultatsioonide tulemustega.

Arenduse tasuvus avaldub ühistranspordi kasutatavuse paranemises, üksteist dubleerivate bussiliinide kaotamises, paremas liinide planeerimises tänu täielikule infole sõitude kohta ja ka paremas kontrollis bussivedajate tegevuse üle.

Pärnumaa kohalikud omavalitsused (KOV-d) on valmis ka ise panustama. Võimalik on kasutada lisaks ka KOV-de poolt PÜTK-i kaudu tsentraliseeritavaid vahendeid, mille vaba jääk on hetkel 54 000 eurot.

PÜTK-i liikmena on Eesti Vabariik arvestanud oma eelarvest ühistranspordile II poolaastal makstavas toetuses riigipoolse omaosalusega 50 000. EUR (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi käskkiri nr. 15-0013, 13.01.15, seletuskiri lk.7).

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
2) ÜHISTRANSPORDI KESKTERMINAL PÄRNU LINNAS	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Arhitektuurikonkurss 20 000 eurot</p> <p>Projekteerimine 60 000 eurot</p> <p>Hoone (maht 700 m²) ehitus ja sisustus 700 000 eurot</p> <p>Parkimis- ja manööverdusala rekonstrueerimine ning haljastamine 155 000 eurot</p> <p>Vastavalt Pärnu linna 2016 – 2020 eelarvestrateegiale, mille I lugemine toimus 18. 06. 2015.a. linnavolikogu istungil, kajastatakse Pärnu linna ühistranspordi keskterminal MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus (PÜTK) bilansis. PÜTK hakkab tegelema ka keskterminali hilisema opereerimisega.</p> <p>MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus (PÜTK) on käibemaksukohustuslane ning seetõttu ei sisalda taotletavad summad käibemaksu.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju on maakonnaülene. See aitab kaasa Pärnumaal majandusaktiivsuse kasvule.</p> <p>On suunatud parema ligipääsu tagamisele avalikele teenustele ja töökohtadele keskuste ja tagamaa vaheliste ühenduste arendamise kaudu. Erivajadustega inimestele luuakse senisest paremad võimalused ühistranspordi kasutamiseks.</p>
Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>MTÜ Pärnumaa Ühistranspordikeskus</p> <p>Pärnu Linnavalitsus</p> <p>Pärnumaa Omavalitsuste Liit</p>

**Eeldatavad
väljundid ja
oodatav tulemus**

Valmib Pärnumaa elanikke teenindav ühistranspordi keskterminal, sh bussijaam.

50% maakonna elanikest kasutab peale lokaalsete bussijaamade valmimist ja maakonna ühtse piletisüsteemi loomist igapäevaseks liiklemiseks (marsruut kodu-töö või õppeasutus) bussitransporti. Seda nii Pärnu linna suunal kui ka linnast välja suunal.

Vastavalt aastaajale kasutatakse bussitransporti kombineeritult jalgratastega liiklemisega.

Keskmiselt väljub avalikele maaliinidele ja kommertsliinidele Pärnu bussijaamast ca 170 bussi ööpäevas (ca 85% Tallinna bussijaama tasemest). Neist avalike maaliinide väljumisi on ca 99. Pärnu bussijaama linnaliinide peatuses peatub ööpäevas kokku ca 430 linnaliinibussi (mõlemas suunas ca 215 bussi).

Uus jaamahoone ehitatakse nii, et oleks võimalik teenindada ka linnaliinide sõitjaid ning sellega tagada mugavad ümberistumisvõimalused erinevate liiki liinide vahel.

Uue jaamahoone valmimisel tuuakse Ülejõe suunduvate busside lõpp-peatus teatri juurest bussijaamani ning ehitatakse ümber Aia ja Pika t. ristmik selliselt, et ka Ülejõe suundumisel on võimalik bussi siseneda uue terminali poolsest küljest.

Avalike liinide osakaal eri liiki liinide väljumiste koguarvust on ca 88%.

Bussijaama hoone on võimalik ehitada kuni 3-korruselise ja kuni 14 meetri kõrgune.

Projekteerimisel lähtutakse universaalse disaini põhimõtetest.

Hoone puhul nähakse ette Pika tn poolse linnaliinide bussiliikluse ja väljumisplatsi poolse maa- ja kaugliinide bussiliikluse ja nendega kaasnevate teenuste osutamiseks vajalike ruumide väljaehitamine – varikatused, lüüsidega ala bussidesse sisenemiseks, ootesaal, piletikassad, infostendid, info- ning piletimüügi automaadid, avalikud WC-d, ema ja lapse tuba, pakihood, bussiootajate einestamine, ilmastiku ja vandaalikindel jalgrattahoidla ja jalgrataste ringlussüsteemi parkla, töötajate ja bussijuhtide riietusruumid ja WC-d, ühistranspordikeskuse töö-, tehnilised- ja laoruumid, bussiliinide siltide, liinikaustade ja kassaaparaatide hoiustamine, bussikassade andmete mahalaadimine, piletitulude inkasseerimine jms.

Saabuvate-väljuvate busside platsil nähakse ette peatuskohad 10 bussile hoone ees. Lisaks kuni 4 lühiajalise parkimise kohta platsi Rüütli tn poolses küljes.

Pärnu bussiterminal asub kesklinnas. Rail Balticu terminal linna servas, ca 4 km kaugusel bussiterminalist.

	<p>Koostamisel olev uus Pärnu linna üldplaneering näeb ette kiire ühenduskoridori võimaluse raudteejaama ja linna keskuse vahel. Rail Balticu jaama vahetus läheduses nähakse ette liinibusside ja taksode peatuste väljaehitamine, samuti ligipääs jaamahoonele mööda kergliiklusteid ning jalgrattahoidlate väljaehitamine. Perspektiivis nähakse ette lisavõimalus veetakso liiniks kesklinna ja raudteejaama vahel.</p> <p>Eeltoodule tuginedes on kavas tagada bussiterminali ja raudteejaama vaheline regulaarne bussiühendus nii vastavate linnaliinibussidega kui ka sobivate maa- ja kaugliinide busside suunamisega läbi raudteejaama enne bussiterminali saabumist ja sealt väljumisel. Alternatiivseteks ühendusviisideks on taksod ja jalgrattad (jalgrattahotellid ja ringlussüsteem mõlemas terminalis).</p> <p><u>Märkus:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Transpordi Arengukava 2014 – 2020 rakendusplaanis p. 5.4.3. on planeeritud ühistranspordi sõlmpunktide ja nende ühenduste rekonstrueerimine Pärnus tähtajaga IV kvartal 2017.a. • Eesti „Transpordi Arengukava 2014 – 2020“ sätestab, et toimepiirkonna keskuste bussijaamade rekonstrueerimine või ehitamine on üks eelistatud tegevusi. Arengukava näeb seejuures ette eri transpordiliikide võrkude parema integreerimise: raudtee- ja bussijaamad peaksid olema omavahel paremini ühendatud ning need tuleks reisijate jaoks muuta mitmeliigilise transpordi ühenduspunktideks. Arengukava meede 5.1. näeb ette, et „Kaugbussiliikluse konkurentsivõime tõstmiseks toetatakse toimepiirkonna keskuste bussijaamade ja peatuste rekonstrueerimist või ehitamist ning nende ühendamist keskuse oluliste sihtpunktidega“.
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Pärnu uue bussijaama (terminali) maa-alale on Pärnu Linnavolikogu poolt 15.05.2014.a. kehtestatud detailplaneering („Ringi tn, Aia tn ja politseimaja vahelise maa-ala ning Aida tänava detailplaneeringu kehtestamine“), vt: http://amphora.lv.parnu.ee/amphora_public/index.aspx?type=12&id=976730</p> <p>Alustatud on arhitektuurivõistluse korraldamisega</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
3) LOODE-PÄRNU TÖÖSTUSALA LAIENDAMINE (II ETAPI RAJAMINE)	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Loode-Pärnu tööstusala lõplikul väljaehitamisel on vajalik rajada 2450 m pikkune teede ja tänavate võrgustik, koos ettevõtetele vajalike vee- ja kanalisatsioonisüsteemide, elektrisüsteemide, sidevõrkude ning küttesüsteemidega.</p> <p>Arendatava objekti kuludeks on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • teede ja tänavate, tänavavalgustuse ja elektrisüsteemide, vee- ja kanalisatsioonitrasside, sidevõrkude, haljastuse projekteerimine ning omanikujärelvalve 200 000 eurot • teede, tänavate ja tänavavalgustuse väljaehitamine 1 800 000 eurot. <p>Nimetatud kulud finantseeritakse Pärnu Linnavalitsuse omafinantseeringu ja piirkonna konkurentsivõime toetusmeetme vahenditest.</p> <p>AS Pärnu Vesi rajab oma vahenditest vee- ja kanalisatsioonivõrgustiku, mille kulud kompenseerivad ehituse järgselt tööstusalale asuvad ettevõtted liitumistasudena.</p> <p>Samadel alustel toimub ka elektri- ja sidevõrkude rajamine ning ühendustega liitumine.</p> <p>Küttesüsteemide projekteerimine ning väljaehitamine toimub gaasiettevõtte poolt.</p> <p>Projekteerimislahendus tuleb teostada tervikuna, et tagada ratsionaalseim trassivalik ning tööde teostamine.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<ul style="list-style-type: none"> • Projekti teostamise mõjul tõuseb Pärnu konkurentsivõime, mis muudab asukoha ettevõtjate, investorite ja kvalifitseeritud tööjõu jaoks atraktiivsemaks. Lisanduvad uued töökohad, mis on eriti väliskapitali puhul oluliseks kindlustundeks Eestis jätkamise tagamisel. • Projekt loob eeldused erainvestoritele (eeskätt tootmisettevõtetele) uute hoonete rajamiseks, samas ka logistikateenuste pakkumiseks ning ladude rajamiseks.

- Projekti tulemusena kõrvaldatakse Pärnu linna arengu seisukohast oluline kitsaskoht – soodustingimustel uute tootmiskohtade pakkumise senine puudus. Pärnumaa teiste tööstusalade ees on konkurentsieeliseks tööjõu ning tööjõu koolitamisvõimaluste (Pärnumaa Kutsehariduskeskuse) lähedus. Samuti valmisolek pakkuda tööstusettevõtetele sobiva suurusega krunte (nt Audru vallas asuvas Mauri tehnikulas on võimalik pakkuda vaid teenindusettevõtetele sobivad väikeseid pindasid), võimalust ja valmidust kaugkütte või gaasitrassidega ühinemiseks (mis samuti teistes maakonna tööstuspiirkondades ei ole võimalik).

Loode-Pärnu tööstusala II etapi tehnovõrkude ja teede väljaehitamisel eeldame vähemalt 10 uue ettevõtte lisandumist. Prognosis tugineb I etapi kogemusele, kus hoonestusõiguse lepingud sõlmiti 6 metalli- ning puidusektoris tegutseva ettevõttega. Tänapäevaks on I etapi ehitustööd lõppenud ning ettevõtted teevad ettevalmistusi tootmishoonete ehitamiseks.

Tööstusalale saabuvate ettevõtete arv sõltub ka sellest, kui suuri kinnistuid vajatakse. Loode-Pärnu I etapi väljaarendamise kogemus põhjal võime eeldada, et keskmiselt vajab ettevõtte 15 000 m² suurust krunti ning sellisel juhul on Loode-Pärnu II etapi võimalused 10 ettevõtte jaoks.

Hetkel on eelkokkulepped 3 ettevõttega, kes toovad juurde 70 uut töökohta:

1. Adrem AS (metallitööstus) - vastavalt esitatud äriplaanile loob 10 uut töökohta;
2. Ogel OÜ (metallitööstus)- vastavalt äriplaanile loob 10 töökohta;
3. TÜ Eesti Rannapüügi Ühistu (kalatööstus) - vastavalt äriplaanile loob 50 uut töökohta.

Nimetatud metalliettevõtete näol on tegu täna Pärnus tegutsevate, ent laienemisvõimalusi otsivate ettevõtetega.

Otsesele mõjule lisaks hakkab töökohtade lisandudes kaudse mõjuna linnale igal aastal laekuma rohkem tulumaksu ja esimeste ettevõtete edukus peaks prognoositud muutma loodud ettevõtluskeskkonna atraktiivseks järgnevale investoritele.

- Projekti teostatavus on jälgitav eeskätt linna poolt ettevõtete kasuks seatava hoonestusõiguse realiseerimise kaudu – võimalus maa omandisse saamiseks tekib ettevõtetel ainult ehituskohustuse täitmise ja äriplaani kohase töötajate töölevõtmise järgselt. Ettevõtetepoolne uute töökohtade loomine on jälgitav majandusaasta aruannetes kajastuva sotsiaalmaksu laekumise suurenemise kaudu.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	<ul style="list-style-type: none"> • Pärnu Linnavalitsus - projekti elluviimine ja koordineerimine • Võrguettevõtjad - elektrivõrgu, vee- ja kanalisatsioonivõrgu, sidevõrgu väljaehitamine • Pärnumaa Ettevõtlus- ja Arenduskeskus - läbi EASi rahvusvahelistumise divisjoni välisinvesteeringute otsimine • Ettevõtjad - esitatud äriplaanide ja ehitusprojektide elluviimine
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Loode-Pärnu tööstusalal on II ehitusetapi käigus välja ehitatud 2450 m teid, tänavaid ning tänavavalgustus, rajatud on ca 10 tootmisettevõtte töövõimsuse jaoks vajalikud tehnovõrgud, teostatud on projektis ette nähtud haljastustööd.</p> <p>Hoonestusõiguslepingud on sõlmitud 10 ettevõttega ja aastatel 2016 - 2019 lisandub 200 uut riigi keskmise palgatasemega töökohta. Tõusnud on tulu- ja sotsiaalmaksu laekumine ja kohaliku omavalitsuse tulud.</p> <p>Kuna Pärnu linn on tööstusettevõtete arengu kavandamisel fookuse seadnud puidu-, metalli- ja infotehnoloogiaettevõtete toetamisele (vt Pärnu linna arengukava aastani 2025 lk 29 http://www.parnu.ee/fileadmin/user_upload/areng/arengukava/P2rnu_linna_arengukava_2025_muudetud_18.09.14.pdf), siis soovime, et laienevale tööstusalale asuksid nimetatud valdkondade ettevõtted. (2014.a Maksu- ja Tolliametist laekunud informatsiooni kohaselt olid nendes sektorites teenitud palgad Pärnu linna suurimad - aasta keskmine brutokuupalk 1000-1200 eurot). Samas ei ole Pärnu Linnavalitsus seadnud Loode-Pärnu hoonestusõiguse lepingutega piiranguid teistesse valdkondadesse kuuluvate ettevõtete juurdetulekuks. Oluline on Pärnumaa elanikele sissetuleku tagavate töökohtade teke.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<ul style="list-style-type: none"> • Alal on kehtiv detailplaneering • Loode-Pärnu II etapi rajamiseks on teostatud projekteerimistööd • Loode-Pärnu tööstusala II etapi teede, tänavate ning tänavavalgustuse rajamise omafinantseeringuga on arvestatud dokumentides: <p>1) Pärnu linna arengukava aastani 2025 www.parnu.ee/fileadmin/user_upload/areng/arengukava/P2rnu_linna_arengukava_2025_muudetud_18.09.14.pdf, mille tegevuskavas on toodud eesmärk 3.1 Pärnu on kõrgelt hinnatud investeerimiskeskonnaga linn Eestis; alaeesmärk 3.1.1 Kaasaegse tehnilise taristu, efektiivsete logistiliste lahenduste ja keskkonnasäästlike</p>

võimaluste

väljatöötamine ning arendamine; tegevus Loode-Pärnu tööstuspiirkonna II-IV etapi väljaarendamine.

2) Pärnu linna eelarvestrateegias aastateks 2015-2019 <https://www.riigiteataja.ee/akt/426092014017> (vt Lisa 4 Invsteeringute kava) .

Arengukava ja eelarvestrateegia on alused 2016. aasta linnaelarve koostamiseks. Projekti omafinantseering kaetakse linnaelarvest.

- 2015 IV kvartalis on planeeritud ehitusloa väljastamine ning ehitushanke teostamine
- 2016 II-IV kvartal soovitakse teostada ehitus

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT

4) TURVALISELT LOTTEMAALE - LOTTEMAA PARKLAST LOTTEMAALE VIIVA REIURANNA TEE REKONSTRUEERIMINE (LOTTEMAA JUURDEPÄÄASUTEE)

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Reiuranna teed kasutavad igapäevaselt sealse piirkonna elanikud kodust tööle, poodi ja tagasi tulekuks ning muudeks toiminguteks. Lisaks saab vallarahvas ja suvitajad Reiuranna teed mööda Reiu randa. Reiuranna teed kasutavad koju sõiduks ja sealt välja sõiduks osaliselt ka nn. Mereküla piirkonna elanikud.

2014. aasta juulis avas Lottemaa Teemapark OÜ Reiu külas Lottemaa Teemapargi, kuhu saab liikluskorralduse tõttu peamiselt ainult mööda Reiuranna teed. Samuti asub Lottemaa 600-kohaline autoparkla Reiuranna tee ääres.

Maanteeamet ehitab Lottemaa tarvis välja VIA Balticalt mahasõidu (kinnistu 84801:001:1711) kuni Reiuranna tee ääres asuva Lottemaa parklani. Parklast edasi (kinnistu 84801:001:1712) olev tee osa, kaasa arvatud Lottema Teemapargi sissesõidu tee on Lottemaa külastajate, rannaliste ja kohalike elanike aktiivses kasutuses.

Tänane probleem on selles, et lisaks igapäevaselt sõitvatele piirkonna elanikele, jalgratturitele ja jalakäijatele kasutab Reiuranna teed külastajaid Lottemaale viiv rong, samas liiguvad paljud pered jalgsi, kes on oma autod jätnud 750 meetri kaugusele Lottemaa parklasse. Lisaks külastavad Lottemaad grupid, kes tulevad bussidega, teenindavad kaubaautod ja autod, kelle juhid otsivad lähemaid parkimisvõimalusi Lottemaa ümbrusesse parkimiseks, seda nii Lottemaale kui randa minemiseks.

Antud olukorra koostoimimiseks on aga Reiuranna tee väga halvas seisus: liialt kitsas, väga ebatasane ja ohtlik külastajaid vedavale rongile, jalgratturitele ja jalgliiklejatele. Pimedal ajal liiklemiseks puudub tänavavalgustus.

Objekt on kasutusel mootorsõidukite, jalgrataste, Lottemaa rongi ja jalakäijate liiklemiseks. Reiuranna teel puudub eraldi kergliiklustee ja tänavavalgustus.

Reiuranna tee on 100% valla tee ja projekt Lottemaale viiva Reiuranna tee rekonstrueerimise teede taotlejaks on KOV, toetusprotsent 85. KOV-i poolt esitatud taotlus lahendab probleemi/kitsaskoha, (Tänane probleem on selles, et lisaks igapäevaselt sõitvatele piirkonna elanikele,

jalgratturitele ja jalakäijatele kasutab Reieuranna teed külastajaid Lottemaale viiv rong. Samas liiguvad paljud pered jalgsi, kes on oma autod jätnud 750 meetri kaugusele Lottemaa parkalsse. Lisaks külastavad Lottemaad grupid, kes tulevad bussidega, teenindavad kaubaautosid ja autosid, kelle juhid otsivad lähemaid parkimisvõimalusi Lottemaa ümbrusesse parkimiseks, seda nii Lottemaale kui randa minemiseks) mis on tekkinud Reieuranna teel seoses Lottemaa avamisega.

Lottemaa atraktsioonide täiendamise on Lottemaa Teemapark OÜ projekt, mis on otseselt suunatud külastajatele ja teise toetusprotsendiga.

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Lottemaa juurdepääsutee rekonstrueerimise kuludeks on:			
		Maksumus	Käibemaks	Maksumus
	kokku			
	Reieuranna tee ehitus, rekonstrueerimine	162 813.25	32 562.65	195 375.90
	Reieuranna tee tänavavalgustuse rajamine	12 337.67	2 467.53	14 805.20
KOKKU	175159.92	35 030.18	210 181.10	
Lisanduvad objekti teavitusega seotud kulud. Täpne hind selgub hankega. Antud projekti taotleja kohalik omavalitsus ei ole käibemaksukohuslane.				
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Lottemaa Teemapark on avatud hooajaliselt, 1.juunist – 31.augustini ja detsembris ca 2 nädalat, siis kõige suurem liikluskoormus ongi sellel perioodil, lisaks on talveperioodil veel ka libedus ja lumi.</p> <p>2014. a. külastas Lottemaa Teemaparki ca 1 kuu jooksul veidi üle 50 000 külastaja. Park oli avatud suvehooajal 1 kuu ja 1 nädal ning detsembris 9 päeva. Antud külastajate arvust ca 35% moodustasid Läti Vabariigi kodanikud.</p> <p>Külastajate suurem enamus parkis autod Reieuranna teel olevass parklasse ja liikus sealt kas jalgsi või Lottemaa rongiga Lottemaa väravasse ja tagasi parklasse. Lottemaale külastajaid viiv rong liigub 2-3 korda tunnis edasi-tagasi parklast Lottemaa väravasse. Bussidega saabunud grupe oli ca 300 ringis, bussid saabusid otse Lottemaa väravasse. Lisaks sõitis ka 1.augustist iga päev 2x Pärnust liinibuss Lottemaale.</p> <p>2015. aastal on Lottemaa avatud vähemalt 92 päeva suveperioodil ja ca 2 nädalat detsembris ning prognoositav külastajate hulk on ca 100 000 inimest, neist enamus väljaspoolt Pärnumaad, paljud Lätist. Kui 2014. aastal sõitis iga päev 2x päevas Pärnust liinibuss(ühistransport) Lottemaale, siis 2015 aastal on kavandatud samuti ühistransport 2x päevas Pärnust</p>			

Lottemaale. Ühistransport väljub kaubanduskeskuse PORT ARTUR juurest kell - 10.00 ja 12.00 ja läbib järgnevad peatused:
RANNAHOTELL - 10.10 / 12.10
TERVISE PARADIIS - 10.20 / 12.20
Strand - 10.25 / 12.25
LOTTEMAA - 10.45 / 12.45
Tagasi Pärnusse LOTTEMAALT - 16.00 ja 18.00 läbides järgnevad peatused: PORT ARTUR - RANNAHOTELL - TERVISE PARADIIS – Strand.
Lottemaa arenguplaan näeb ette igal tegutsemise aastal uu(t)e atraktsioonide lisamist. 2015. aastal on külastajatel võimalik tutvuda Lottemaa rannaalale paigaldatavate rannaala atraktsioonidega - Lotte laev, karusell, vedrukiigud, liivakastid. Samuti saavad täiendust majade atraktsioonipargid - Lotte majas karussell, sumisevad mesilased, Jäneste maja lõputu porgandipeenar, porgandiralli sein, Muttide "maja," Jäneste ja Bruno maja vahelised alad.
2015. aastal lisandub olemasolevatele 13 tegelaskujule veel 6 Lotte multifilmidest ning raamatutest pärit tegelaskuju. Uueneb teemapargi programm, uute näidendite kui ka teiste huvitavate tegevuste näol. Panustame Läti kliendi paremaks teenindamiseks - programmi fraasid ja osad läti keeles, samuti läti keelt valdavate töötajate/näitlejate palkamine. Kõik eelpool kirjeldatu on eelduseks Lottemaa külastajate arvu kasvule.

Reiuranna tee seotus ülejäänud teedevõrguga

Reiuranna tee viib Via Balticalt üht pidi Lottemaa Teemaparki ja Reiu randa ning piirkonna elanike kodudesse, teist pidi tagasi Via Balticale. Reiuranna teelt saab edasi sõita Mereküla teele ja Postiteele ning vastupidi. Neid suundi kasutavad piirkonna elanikud liiklemiseks. Lähipiirkonnas elab 10 -12 perekonda, peres on keskmiselt 1,5 autot.

Reiuranna teed kasutavad koju sõiduks ja sealt välja sõiduks ka Mereküla piirkonna elanikud ning Lottemaad teenindavad autod. Lisaks kasutavad sama teed surfarid, suviti Reiu randa pääsejad ja talviti harrastuskalapüüdjad.

Reiu rand ja seal asuv meri on Pärnumaa surfarite püks olulisemaid surfamise kohtasid. 1/3 aastast veedavad siin läänetuulte vallas surfates aega Pärnu surfiklubi liikmed (liikmeid 150). Surfiklubi tegevjuhi andmetel on hea läänetuule korral rannas 20 -30 surfarit päevas + huvilised/pealtvaatajad, kes jälgivad surfarite tegevust. Kohaletulekuks koos varustusega kasutatakse sõiduautosid koos haagistega.

Lottemaale pääsemiseks on olulised teed vallas ka Postitee ja Mereküla tee. Vald rajas Postiteele mustkatte 2014. aastal. Mereküla teele on mustkatte paigaldamine plaanitud 2015. aasta suvel.

Tegevustes osaleb, projekti taotluse esitaja ja elluviijana Tahkuranna Vallavalitsus, omafinantseeringu kaasfinantseerijana

Eeldatav tegevustes

osalejate ring	<p>Lottemaa Teemapark OÜ.</p> <p>Tööde teostajad tee rekonstrueeriija-ehitaja, tänavavalgustuse rajamine ning omanikujäreelvalve selguvad riigihanke tulemusel.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<p>Antud projektiga paranevad oluliselt ettevõtluse toimimise (Lottemaa Teemapark OÜ) ja inimeste teenindusega (kohalikud elanikud, Lottemaa teemapark, Reiu ranna külastajad jne.) ning kasutusmugavusega seotud tingimused. Projekteeritud lahend ja valitud rajatised ei halvenda paikkonna keskkonnakaitselist olukorda.</p> <p>Reiuranna tee 750 m lõik on rekonstrueeritud. Reiuranna tee kasutajatele (piirkonna elanikud, Lottemaa külastajad, Reiu ranna külastajad, surfarid harrastuskalapüüdjad jne.) on loodud paremad ja turvalisemad tingimused – sõidutee on laiem ja liiklemiseks turvalisem.</p> <p>Piirkonnas tegutsevate ettevõtjate (Lottemaa teemapark OÜ, Tuulesosin OÜ, 2T Catering OÜ) tulu on kasvanud. Tahkuranna valla majutusettevõtete ja käsitöölise tulu on kasvanud</p> <p>Lisandunud on uued töökohtad:</p> <p>Lottemaa Teemapark OÜ: püsilepinguga töötajaid 8, teenuse osutamise lepinguid 4, hooajalisi töötajaid 50. Tuulesosin OÜ (kaubandus) 2 püsilepinguga töötajat, ning 12 hooajalise lepinguga töötajat. 2T Catering OÜ (toitlustus) 4 püsilepinguga töötajat ning kuni 40 hooajalise lepinguga töötajat.</p> <p>Lottemaa külastajate arv on kasvanud, seega on Reiuranna tee kasutajate arv suurenenud.</p>
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Reiuranna tee rekonstrueerimise ja laiendamise ning tänavavalgustuse tööde teostamiseks on koostanud eelprojekti (koostaja E.Jahhu Projektbüroo OÜ). Reiuranna tee on 100% valla tee.</p> <p>Tee rekonstrueerimise ja tänavavalgustuse rajamise jaoks oleme võtnud hinnapakumise Nurme Teedehitus OÜ-lt. Täpne maksumus ja ehitaja selgub riigihanke tulemusel.</p> <p>Tasuvusanalüüsi ei ole tehtud. Reiuranna tee rekonstrueerimise vajadus on tingitud otseselt Lottemaa Teemapark OÜ vajadustest. Projekti kasusaajate arv on saadud piirkonda registreeritud elanikkonna arvust ja Lottemaa Teemapark OÜ 2014. aasta külastajate arvust + 2015. aastaks planeeritavad külastajad.</p> <p>E.Jahhu Projektbüroo OÜ eelprojekt ja Nurme Teedehituse OÜ maksumuse kalkulatsioon: http://tahkuranna.kovtp.ee/piirkonna-konkurenstivoime-tugevdamine</p>

Täna on Tahkuranna valla arengukavas aastateks 2014 -2018 kajastatud kõik vallas toimuvad teehitus tööd Tegevuskava tabel 3: Tehniline infrastruktuur all.

Arengueesmärk: Infrastruktuur on kaasaegne ja vastab kasutajate vajadustele – kvaliteetne elukeskkond.

Ülesanne: Teedevõrgu, sh kergliiklusteede ehitamine ja rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale.

Tänavalgustusvalade laiendamine, bussipeatuste valgustamine ja valla teede rekonstrueerimine vastavalt teehoiukavale.

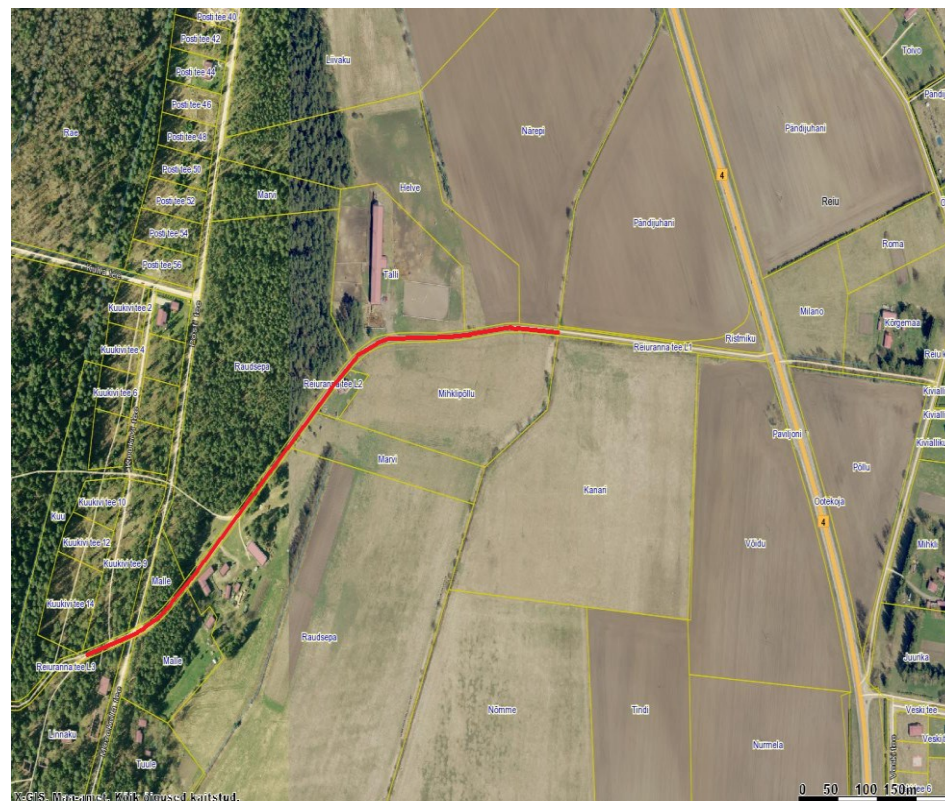
Tahkuranna valla arengukava:

http://tahkuranna.kovtp.ee/documents/109426/1514540/LISA+1_Tahkuranna++valla+arengukava+2014-2018+tegevuskava.pdf/0225342a-8787-4a90-a472-5ac5979ee97a?version=1.0.

Tahkuranna valla teehoiukava:

<http://tahkuranna.kovtp.ee/documents/109426/7356323/Teehoiukava+2015.pdf/13765152-b477-414f-9583-646aa009c693?version=1.0>

JOONIS 1. OBJEKTI ASENDIPLAAN

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT	
5) VÄNDRA TEHNOPARK	
ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS	
Arendatava objekti planeeritavad kulud	<p>Projekti elluviimiseks on planeeritud kulud alljärgnevalt: Ehitustööde kogumaksumus – 540 100 eurot (sellest toetus 85% - 459 085 eurot ja omaosalus 15% - 81015 eurot) Sealhulgas:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Vee-, sadevee- ja kanalisatsioonitrasside rekonstrueerimine koos kaevudega – 434 365 eurot; 2. tuletõrjevee hüdrant - 738 eurot; 3. kergliiklustee, 613 m – 55 897 eurot; 4. projekteerimine – 49 100 eurot. <p>Vastavalt toetuse andmise tingimuste määruse § 7 lõike 5 punktile 1 on arvestatud, et kommunikatsioonid ja juurdepääsuteed arendatakse PKT raames ainult ettevõtja eksklusiivses kasutuses oleva krundi piirini.</p>
Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju	<p>Vändra tehnopargi arendamine mõjutab kogu Vändra toimepiirkonda:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. otsene mõju on tööstusala 12 ettevõttele, kes saavad parema võimaluse arenemiseks; 2. otsene mõju on ka Vändra vallale ja Vändra alevile, sest paraneb töökohtade seis mõlema valla jaoks ning võimaldab maksta ka paremat palka, kuna omahind õnnestub madalamal hoida; 3. suurenevad riiklikud maksud, kuna suurenesid palgad; 4. vähendab väljarännet, kuna juurde lisandub 2 esimesel aastal 10 töökohta; 5. loob võimalused ettevõtluse arenemiseks ka väljaspool tööstusala- 53,99 ha potentsiaalset kasvuruumi; 6. piirkonna positiivse maine kujunemine seoses ettevõtluse intensiivistumisega; 7. kinnisvara hindade kasv seoses piirkonna maine tõusuga; 8. rakendusvõimaluste suurenemine piirkonna õpilastele praktikakohana ning lõpetajatele töökohana; 9. tööpuuduse vähenemine; 10. piirkonna atraktiivsuse suurenemine investoritele.

Eeldatav tegevustes osalejate ring	<p>Alal tegutseb hetkel 12 ettevõtjat (Aksiaselts Vändra Saeteritus, Osühing Vändra Rauatööd ja kaubad, Osühing Vändra MP, Osühing ADORE, OÜ Atoberg, Osühing Vändra Ökopagar, AS Mokter, Vändra Tehno OÜ, osühing Vändra, 2 FIE-t, Phoenix Invest OÜ) ja Vändra Vallavalitsus. Alal tegutsevad ettevõtted annavad tööd kokku 202 töötajale-otsesed kasusaajad (kaudsete kasusaajate ring on kordades suurem, sest alal asuvad ettevõtted teenindavad teisi ettevõtteid ja teostavad töid nii Eestis kui ka välismaal).</p> <p>Investeeringu taotleja ja projekti teostaja on Vändra Vallavalitsus.</p>
Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tehnopargi vee-, kanalisatsiooni- ja sadevee trassid on uuendatud. Sadevesi ei satu enam kanalisatsioonitrassidesse, mis võimaldab ettevõtjatel säilitada püsikulud normaalsel tasemel sest nad ei pea maksma sadevee eest. Samuti on sademevee süsteemi korrastamise järel võimalik ettevõtete territooriumi otstarbekamalt kasutada, mis aitab omakorda vähendada omahinda; 2. Rajatud trasside õige dimensioneerimise -ja uute vastuvõtukaevude rajamise tulemusel on võimalik tagada perspektiivsete tehнопargiga liituvate ettevõtete ühendamine süsteemi. Oluline on ka valmiduse olemasolu AS Wendre (asub Vändra alevis) kanalisatsioonitrassi perspektiivseks uuendamiseks; 3. Tehnopargi alale on paigaldatud tuletõrjevee hüdrant, mis tagab ohu korral kohese tuletõrjevee olemasolu. Kiire reageerimisaeg vähendab võimalikke kahjusid; 4. Ettevõtete töötajad saavad tööle tulla ja töölt minna mööda rajatud kergliiklusteed, mis tagab töötajate parema tervise; 5. Aksiaseltsi Vändra Saeteritus tarbeks on paigaldatud tootmises tekkiva emulsiooni kogumise mahuti, mis vähendab tootmiskulusid ning tagab keskkonnasõbraliku tootmise; 6. Projekt lahendab terviklikult vee-, kanalisatsiooni- ja sadevee trasside renoveerimise kui esmase ja kõige hädavajalikuma ettevõtete tegutsemiseks. Olemasolevate tehнопargi siseste erateede renoveerimine ei ole kavas lahendada PKT raames, vaid on otstarbekas lahendada hiljem ettevõtjate enda kuludega (arvestatud on ettevõtjate soove ja võimekust). Avalikus kasutuses olevad teelõike ja platse korrastatakse Vändra valla eelarve kaudu jooksvalt. 7. Tehnopargi väljaarendamisega loodetakse juurde meelitada autoremondi-, metallitöötluste-, puidutöötlemise-, teravilja ladustamise ja kuivatamisega seotud ettevõtteid. Oluline on ka see, et esmaselt annab projekti elluviimine võimaluse ka olemasolevate ettevõtete laienemisele (Aksiaselts Vändra Saeteritus, OÜ Atoberg ja Osühing Vändra MP).
Valmisolek tegevuste elluviimiseks	<p>Projekti elluviimiseks on koostatud projekteerimiseks vajalik geodeetiline alusplaan. Tehnopargi alale jäävate ettevõtjatega on kokku lepitud võimalikud lahendusvariandid arvestades nende arengu- ja laienemissoove. Alustatud on eelprojekti koostamisega, et välja selgitada trasside asukohad, ehituslikud mahud ja servituutide alad.</p> <p>Projekt on tulenev „Vändra valla arengukava ja eelarvestrateegia aastateks 2010-2020“ https://www.riigiteataja.ee/akt/430042015032. Peatükk 2.3. valdkondlikud eesmärgid, valdkond- majandus ja ettevõtetus, strateegiline eesmärk: Vändra tehнопargi arendamine. Lisa 1 Vändra valla arengukava tegevuskava aastateks 2010-2020, majandus ja ettevõtetus, Vändra tehнопargi arendamine* (2015, 2016, 2017, 2018, 2019).</p>

INFORMATSIOON ARENDATAVA OBJEKTI KOHTA

ARENDATAV OBJEKT

6) TAHKURANNA VALLA UULU TÖÖSTUSALA TUGITARISTU KAASAJASTAMINE (REKONSTRUEERIMINE JA ARENDAMINE)

ARENDATAVA OBJEKTI KIRJELDUS

Uulu ca 19 ha suurune tööstusala asub Pärnumaal, Tahkuranna vallas, Uulu külas, Uulu-Soometsa tee ääres, paiknedes Tallinn-Pärnu-Riia maantee (Via Baltica) vahetus läheduses (u 0,5 km kaugusel). Ala asub Uulu küla serval, olles keskasula kõrval. Täiendavalt planeerib Maanteeamet vastavalt Via Baltica teemaplaneeringule mahasõitu Uulu tööstuspiirkonda, muutes selle kergesti ligipääsetavaks ka peale kiirtee valmimist.

Uulu tööstusala näol on tegemist ainsa Pärnumaa lõunapoolses osas asuva tööstuspiirkonnaga, mille lähedal on Via Baltica, Uulu - Valga maantee algus ja Pärnu linn ning hea bussiühendus piirkonna teistest omavalitsustest.

See on olemasolev tööstusala, kus kokku on 19 tootmismaa kinnistut ca 19 hektaril (hetkel on kasutuses 9 ha) tegutseb kokku 8 ettevõtet, ning kuhu ettevõtjatel on kavas luua tingimused 9 uue ettevõtte tekkimiseks. Tööstusala kinnistud kuuluvad neil tegutsevatele ettevõtjatele. Kruuntide suurused on erinevad, algavad 0,22 ha-st ulatudes 1,77 ha-ni. Vt. joonis 1.

Suurimad tööandjad on Uulu Mõis OÜ OÜ Weiss, OÜ GG-Group, Logehome OÜ, Polar Shipyard OÜ, OÜ Arboris, OÜ Uulu Ehitus. Nende ettevõtete enamus toodangust läheb ekspordiks.

Peamiseks piirkonna probleemiks on kohapealsete töökohtade vähesus, kuna tööealiste elanike arv on üle olemasolevate töökohtade arvu, mis omakorda sunnib inimesi väljastpoolt valda tööd otsima.

Kaasaegse infrastruktuuri väljaarendamisega luuakse atraktiivsed tingimused uute ettevõtete tulekuks, mis pakuvad tööd ka naistele (praegused ettevõtted on peamiselt primaar- ja sekundaarvaldkondadest, kus tööd leiavad valdavalt ainult mehed. Naiste töökohad asuvad peamiselt Pärnus).

Vaja on moodsa tehnoloogiaga ettevõtteid kus, tootmise materjalimahukus väheneks, ning kapitali-, töö- ja teadusmahuka tootmise osakaal kasvaks. Sellised ettevõtted eeldavad investeringute kavandamisel selliseid asukohti, kus lisaks tööjõule ja heale asukohale oleks olemas ka

kaasaegne infrastruktuur

Kitsaskoht

Uulu tööstusala ja seeläbi ettevõtete edasist arengut pärsib juurdepääsuteede halb olukord ning muu tugitaristu (infrastruktuuri - tänavavalgustus, vesi ja kanalisatsioon, küte, tuletõrjeveevõtukohtade) puudumine.

Probleemid konkretiseeritult on alljärgnevad:

1. osaliselt puudub ühisveevärk – osad kasutavad ühisveevärki, osad kasutavad oma puurkaeve, kus vesi ei vasta normidele; kanalisatsioon on lahendatud kogumispaakide abil, mille tühjendamine on tülikas ja kulukas;
2. puudub tänavavalgustus, mis parandaks oluliselt liiklusohutust ja üldist turvalisust;
3. Tahkuranna valla elanikel ja ettevõtete töötajatel puudub osaliselt Uulu keskasulast liiklemiseks kergliiklustee Uulu-Soometsa tööstusala suunal. Autotee on selleks ebaturvaline;
4. Tööstusala siseseks liiklemiseks kasutatakse eramaid, millel puuduvad osaliselt servituudid, mis on tähistamata ning puudub turvaline liikluskorraldus;
5. Tööstusalal puudub tsentraalküttetorustik, samas on valda soojaga varustav katlamaja alakoormatud. Olemasolev katlamaja rekonstrueeriti 2013 aastal hakkepuidule;
6. Tööstusalal puuduvad nõuetekohased tuletõrje veevõtukohtad.

Tööstusala asub logistiliselt soodsas asukohas, ka tagab Pärnu linna lähedus vajadusel piisava hulga kvalifitseeritud tööjõu olemasolu, seega on tööstusala kitsaskohaks ettevõtlusele olulise infrastruktuuri puudumine.

Kokkuvõtvalt, infrastruktuuri tänane olukord on mitterahuldav. Teedel normaalse liiklemise tagamiseks tuleb need rekonstrueerida ning rajada puuduolev infrastruktuur.

Probleemide lahendamiseks tuleb rekonstrueerida tööstusala juurdepääsuteed koos kergliiklusteede ja tänavavalgustusega, lisaks rajada ühisvee- ja -kanalisatsioonitrassid, ning tuletõrje veevõtukohtad, et lihtsustada ettevõtete tegevuseks tarviliku transpordi ja tööjõu ligipääsu nende kruntidele, suurendamaks liiklusohutust ning võimaldamaks uutel ettevõtetel piirkonda siirduda. Joonis 2.

Projekti käigus rekonstrueeritakse juurdepääsuteed kogupikkusega 970 m, ehitatakse valmis mahasõidud ja rajatakse kergliiklustee kogupikkusega 910 m (Uulu pargist Seljapõllu kinnistu lõpuni ehk piki Uulu-Soometsa teed ja vallamaja juurest Hoiuplatsi kinnistuni); tööstusalale rajatakse tänavavalgustus kokku 1870 m pikkusel lõigul; rajatakse ühisveevärgi veetorustikku 1565 m ja -kanalisatsioonitorustik 1586 m ning kaks kanalisatsiooni ülepumplat ja 3 tuletõrje veevõtukohta.

Nimetatud infrastruktuuri investeerides paraneb tööstusala logistiline ligipääsetavus, mis ei too kasu mitte ainult ettevõtetele, vaid tõstab ala väärtust tervikuna. Projekti elluviimine loob ka hea aluse ettevõtete laienemiseks, millega kaasneb töökohtade lisandumine.

Uulu tööstusala piirkond on kõige suurem töökohtade arvuga piirkond Tahkuranna vallas. Samas töötab väga suur hulk inimesi väljaspool valda, kuna tööealise elanikkonna arv ületab töökohtade arvu vallas.

PROJEKTI STRATEEGILISEKS EESMÄRGIKS ON MUUTA PIIRKOND KONKURENTSIVÕIMELISEMAKS, KAOTADES KITSASKOHAD ETTEVÕTLUSELE OLULISE INFRASTRUKTUURI PARENDAMISE LÄBI, SÄILITAMAKS JUBA OLEMASOLEVATE ETTEVÕTETE KONKURENTSIVÕIMET NING MEELITAMAKS UUSI UULU TÖÖSTUSALALE.

Kõik projektis kirjeldatud tööstusala kitsaskohad leiavad lahenduse kavandatava projekti raames.

Projekti taotluse esitamisel olime teadlikud, et avalikke juurdepääsuteid ja kommunikatsioone arendatakse ainult ettevõtja ~~eksklusiivses~~ kasutuses oleva krundi piirini.

Projekti Tahkuranna valla Uulu tööstusala tugitaristu kaasajastamine (rekonstrueerimine ja arendamine) raames rajatakse kommunikatsioonide liitumispunktid kinnistute piirile ja hiljem iga ettevõtja arendab vastavalt vajadusele kinnistu siseselt ise kommunikatsioone.

Täna on tööstusala kinnistutel ettevõtluse alustamise või ettevõtluse jaoks krundi soetamise üheks probleemiks olnud just kommunikatsioonide puudumine.

Tahkuranna vald on seadnud 2010. ja 2011. aastal, osaliselt ka 2006. ja 2008. aastal ettevõtjate/maaomanikega maa kasutusõiguse notariaalsed lepingud trassikoridoride rajamiseks.

Isiklike kasutusõiguste seadmise lepingu number ja seadmise aeg on kirjas taotluse lõpus olevas tabelis Uulu tööstusalal tegutsevad ettevõtted (kokku 9) ja maad.

Maa, kuhu isiklike kasutusõiguste seadmise lepingud kommunikatsioonide tarvis said seatud, on tootmismaad, kahel juhul üldkasutatav maa

100% (Tiigiselja 84801:001: 1660, Asfaldi 84801:001: 1661) ja 4 juhul transpordimaa 100% (Tööstuse põik 84801:001:1671, Tööstuse tee 84801:001:1672, Uulu kergliiklustee L9 84801:001:1674, Uulu kergliiklustee L10 84801:001:1673) ning 1 juhul ärimaa 100% (Vahetüki 84801:001:0519) ja 1 juhul 15% ärimaa ja 85% tootmismaa (Õunaaia 84801:001:0188).

Arendatavad teed on avalikult kasutatavad teed, valla teed.

Arendada kavandatavad vee- ja kanalisatsioonisüsteemid on olemasoleva toimiva ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni osaks ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni seaduse § 2² tähenduses. Arendatavad vee- ja kanalisatsioonitorustikud on ÜVK osaks, mis liidetakse olemasoleva ühisveevärgiga.

Arendatav tsentaarküttetorustik on olemasoleva toimiva soojusvõrgusüsteemi osa.

Arendatava objekti planeeritavad kulud	Projekti kulud tegevuste kaupa		
		maksumus	käibemaks
1. Ühiskanalisatsiooni rajamine	138 738.42	27 747.68	166 486.10
2. Ühisveevärgi rajamine	96 737.83	19 347.57	116 085.40
3. Tuletõrje veevarustuse rajamine	41 001.71	8 200.34	49 202.05
4. Kaabelliinide ja valgustuse rajamine	120 312.09	24 062.42	144 374.51
5. Juurdepääsuteede rajamine	277 236.64	55 447.33	332 683.97
6. Ehitusejärelevalve	7 200.12	1 440.02	8 640.14
7. Projekti personalikulud	4 218.22	843.65	5 061.87
KOKKU	685 445.03	137 089.01	822 534.04
Lisanduvad objekti teavitusega seotud kulud. Täpne hind selgub hankega.			
Antud projekti taotleja, kohalik omavalitsus ei ole käibemaksukohuslane.			

	<p>Oleme nõus vähendama projekti mahtu soojatrasside arvelt. Kuna soojatrasside ehitus moodustab ca 1/3 kogu Uulu tööstusala tugitaristu kaasajastamise (rekonstrueerimine ja arendamine) ja ehituse eelarvest. Ehituse hind läheb liiga kõrgeks, mis pole aga majanduslikult eriti otstarbekas hilisemal kinnistute müügil või rentimisel. Sellise otsuseni jõudsimise tööstusala ettevõtjatega/kinnistu omanikega ühisel arutelul. Täna ei ole me ka kindlad, et kõik ettevõtjad soojatrassidega liituks.</p> <p>Kui loobume, on meile endile ka majanduslikul soodsam ehitamise suhtes. Muud kommunikatsioonid jäävad ja need aitavad ning parandavad ettevõtjate olukorda.</p>
<p>Arendatava objekti sotsiaalmajanduslik mõju</p>	<p>Uulu tööstusala tugitaristu rekonstrueerimise projekti on mõtet ellu viia, kuna see annab palju juurde omavalitsuse üldisele väärtusele ning avaldab sotsiaalmajanduslikult positiivset mõju.</p> <p>Ettevõtluse arengu tulemusena on vallas loodud juurde uusi töökohti, mille tulemusel suureneb piirkonna omavalitsustele (eelkõige Tahkuranna vallale) laekuv tulumaks. Tööstusala ettevõtete kogukäive 2009. a. oli 3,4 mln eurot, 2014. aastal aga juba ca 7,5 mln eurot.</p> <p>Uulu tööstusala annab 01.01 2015 seisuga tööd 135 inimesele (2010.a. seisuga 101 inimesele). Investeering loob eeldused ühe aasta lõikes umbes 20 ja kolme aasta lõikes umbes 50 uue töökohta tekkeks.</p> <p>Konkreetselt töökohta prognoosini jõudsimise läbi 2010.aastal koostatud Tahkuranna valla Uulu tööstusala arendamise tasuvus- ja teostatavus analüüsi, mille EAS-i piirkondade arengu kavandamise programm rahastas.</p> <p>TTA koostamine aitab Uulu tööstusala projekti taotlejal hinnata projekti põhjendatust ja ettevalmistust ning sellega suurendada projekti tulemuslikkust. TTA aitab prognoosida ka projekti kasu või kahju rahalises väljenduses ning jätkusuutlikust.</p> <p>Lisaks Uulu TTA-le on valminud ka Uulu tööstusala tehnovõrkude ja juurdepääsuteede põhiprojekti .</p> <p><u>Uulu TTA-s on kirjas:</u> Tööstusalale oodatavad ettevõtted Tööstusala edasisel arendamisel tuleb tähelepanu pöörata ka sellele, millised ettevõtted võiksid tulevikus alale siirduda. Tulenevalt asukohast (elamurajooni ja kooli suhteline lähedus, hea ligipääsetavus tugimaanteelt) saab alale seada järgmised piirangud:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. alale ei sobi tegutsema ettevõtted, mille tegevus on müra- ja tolmurikas, sh nt keemiatööstus; 2. suuremahuline tootmine (pinda ei ole piisavalt);

3. keskkonda reostav tööstus.

Alale on sobivad pigem väikese ja keskmise suurusega pigem oskusteavet vajavad ettevõtted (kergetööstus). Samuti on ruumi mitmesugustele teenindustevõtetele.

Tabel Perspektiivsed lisanduvad investeeringud

Jrk nr	Ettevõtte	Laienemisplaanid	Uued töökohad		Investeeringud	
			1 a	3 a	1 a	3 a
1	GG-Group OÜ ja Loghome OÜ	Jah	15	25	6,0	13,0
2	Uulu Mõis OÜ ja Weiss OÜ	Jah	-	-	4,5	5,0
3	Uulu Ehitus OÜ	-	-	-	0,2	0,6
4	OÜ Arboris	Jah	-	10	-	30,0
5	Polar Shipyard OÜ	Jah	5	15	3	3,5
Kokku			20	50	13,7	52,1

Nagu tabelist näha, on tööstusalal perspektiivi edasiseks arenguks: ettevõtjate vastustest ilmneb, et infrastruktuuri olemasolul oldakse valmis laienema. GG-Group OÜ ja Loghome OÜ planeerivad rajada uue tootmishoone, Uulu Mõis OÜ ja Weiss OÜ rekonstrueerida olemasolevat (lisaks veel ka 5 112 997 euro väärtuses investeeringuid piirkonda), OÜ Arboris on välja toonud, et soojatrasside rajamise korral rajatakse astelpajutöötlemise tehas ja pikemas perspektiivis ka rendihallid, Polar Shipyard plaanib aga olemasoleva tootmishoone laiendust/uue tootmishoone ehitust.

Teostatavus- ja tasuvusanalüüsi koostamisel on selgunud tööstusalal tegutsevate ettevõtete investeeringuplaanid ja nende tulemusel lisanduv töökohtade arv. Tööstusala ettevõtete kogukäive 2009. a. oli 3 400 143 eurot. Statistikaameti andmekogu andmetel oli tööstusettevõtete keskmine töjõukulude suhe müügitulusse 2008. a. ca 20% (töökulude tootlikkus). Püstitatud on eeldus, et ettevõtete käive on proportsionaalses sõltuvuses töjõu arvukusest, suureneb ettevõtete käive tööstusalal 3 aasta möödumisel projekti elluviimisest ca 50% võrra kuni 5 560 384 eurot aastas.

Lähtuvalt sellest on arvestatud tööjõukulude majanduslik mõju Eesti riigile ja piirkonna kohalikele omavalitsusele (arvestades, et töötajaid tuleb ka väljastpoolt Tahkuranna valda).

Tabel 11. Tööstusala ettevõtete personalikulude majanduslik mõju (reaalhindades 2009)

Töötajaid 2009	93
Töötajaid 2010	101
Töötajaid 2014	151 (prognoos TTA järgi)
Käive 2009	3 425 708 eurot
Potentsiaalne käive 2014	5 562 171 eurot
Tööjõukulu alates aastast 2014	1 112 434 eurot
Sotsiaalmaks riigile (33%)	276 017 eurot
Tööandja töötuskindlustus (1,4%)	15 359 eurot
tulumaks riigile	78 821 eurot
tulumaks KOV-le	93 600 eurot
Potentsiaalne käibemaks riigile (20%)*	123 667 eurot

* Kui töövõtjad tarbivad 100% ulatuses käibemaksuga maksustatud teenuseid

Arvestades ca 50% kasvuga suureneb piirkonna omavalitsustele (eelkõige Tahkuranna vallale) laekuv tulumaks umbkaudu poole miljoni krooni võrra aastas, riigi tuludesse lisandub ca 447 387 eurot aastas.

Hetkel ei ole konkreetseid kokkuleppeid uute tööstusalale investeerida soovijatega. Seega ei ole täpselt teada ka lisanduvate ettevõtete arendusplaanid, perspektiivsed käibemahud ja töötajate arv. Samas on projekti tulemusel infrastruktuuride rekonstrueerimise järgselt siiski põhujst eeldada uute ettevõtete teket ja väljaarendamist alal. Tahkuranna vald loodab pikemas perspektiivis, et lisanduvate ettevõtete tulemusel tabelis 11 välja toodud mahud kahekordistuvad, ehk tööstusala ettevõtete kogukäivet 11 504 244 eurot aastas ja ca 300 töökohta.

Uulu tööstusala arendamise tasuvus- ja teostatavus analüüs: <http://tahkuranna.kovtp.ee/piirkonna-konkurenstivoime-tugevdamine>

Projekt loob lisavõimalusi olemasolevate tootmispindade rekonstrueerimiseks ja uute tootmispindade juurdehitamiseks ning olemasolevate ettevõtete laienemiseks, millega kaasneb töökohtade lisandumine. Tööstusala arendamisel lisanduvad erainves-teeringud.

Kolm ettevõtjat on andnud teada oma soovist tööstusalal tegevust alustada. (OÜ Uulu Rehv - autoremont, rehviparandus,

OÜ Kiviselg – köögiviljade laohoone, Sellaberry OÜ - astelpaju töötlemine - mahla pressimine marjadest, mahla töötlemine ja pakendamine. Marjade külkhoone rajas juba ettevõtja oma koju, põhjuseks kommunikatsioonide puudumine, peamiselt vesi ja kanal).

Veebruaris, 2015 võttis Pärnu Log Homes OÜ-ga ühendust Kiviselg OÜ, kes soovis kahte kinnistut (6 ja 7) et sinna esialgu rajada ca 400 m² laohoone. Tegemist on kohaliku ettevõttega, mis tegeleb köögiviljade kasvatamise, töötlemise, ladustamisega ja müügiga. Kahjuks kommunikatsioonid puuduvad ning ettevõttele käib nende rajamine üle jõu.

2014. aasta algul võttis Pärnu Log Homes OÜ-ga ühendust üks Läti ettevõtte, kes soovis rajada kasutatud tööstuslike õlide kaasaegset ladu - kogumiskeskust, kust toimub õlide edasi saatmine ümbertöötlusse (eesmärk teenindada Eesti ja Läti kliente). Nad eeldasid kommunikatsioonide olemasolu.

Pärnu Log Homes OÜ, Puitmaju tootev ettevõtte, elementmajade tootmine. Praegu kasutab GG-Group OÜ tootmisruume. Pärnu Log Homes OÜ toodab elementmaju ning nende toodangu maht suureneb. Puudub tootmis - laohoone minimaalse suurusega 900 m². Selle ehitamiseks on vajalik võtta kasutusse uus tootmiskinnistu. Hetkel puuduvad krundil kommunikatsioonid.

Lisaks on olemas kavatsuste kiri ühisettevõtte rajamiseks Norra firmaga BoInova – Smart Living AS NO898416542 (BISL) 3864 Rauland, Norway (10-11-2012) (lisatud). Selle tarbeks on asutatud eraldi projekti ettevõtte ning on toodetud edukalt katsemajad.

Kaudsed töökohad tekivad vee ja kanalisatsioonitrasside haldamisega (OÜ Vesoka).

Projekti elluviimise tulemusel:

- paraneb kohalik ettevõtluskeskkond, muutudes uutele investoritele atraktiivsemaks, mis omakorda loob eeldused uuteks suurenenud erasektori investeeringuteks valda;
- kaasaegse ettevõtluskeskkonna loomine Uulu pakub uusi töökohti kohapeal, suurendab valla tulubaasi ning aitab püsida konkurentsivõimelise naaberomavalitsustega;
- lahendatakse juurdepääsud ettevõtete territooriumitele ja olemasolevatele elamutele läbitööstusala teedevõrgu;
- ressursside kokkuhoid, ehitades infrastruktuuri välja õiges järjekorras ja komplekselt.

	<p>Uulu tööstusala projekti teostumisel on vallal hiljem:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ võimalik pikendada olemasolevat kergliiklusteed Lepakülani, muutes jalakäijatele liiklemise ohutumaks Uulu - Soometsa suunal; ▪ võimalik jätkata vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamist Lepaküla suunal; ▪ võimalus suurema tarbijatehulga arvelt alandada kütte MW/h hinda.
<p>Eeldatav tegevustes osalejate ring</p>	<p>Tegevustes osaleb projekti taotluse esitaja ja elluviijana Tahkuranna Vallavalitsus.</p> <p>Tahkuranna valla Uulu tööstusala infrastruktuuri rekonstrueerimise ja arendamise tegevuses olevate osalejate ringi kuuluvad ettevõtlusalal tegutsevad ettevõtjad (kokku 8): Polar Shipyard OÜ- väikelaevade ehitus ja eksport, OÜ GG Group, Logehome OÜ – karkassmajade toomine ja eksport, OÜ Uulu Ehitus - metsa- ja saematerjali töötlemine , OÜ Arboris - puidutöötlemine, OÜ Aris Baltic - tankla ja kaubaautode autoparkla teenused, OÜ Uulu Mõis – segapõllumajandus, OÜ Weiss – segapõllumajandus.</p> <p>Ettevõtjad on projekti omaosaluse kaasfinantseerijad.</p> <p>Tööde teostajad selguvad riigihanke tulemusel.</p>
<p>Eeldatavad väljundid ja oodatav tulemus</p>	<p>Investeering aitab kaasa Pärnumaa lõunapoolses osas sh Tahkuranna valla arengupotentsiaali ja arengueelduste ärakasutamisele (Pärnumaa lõunapoolse osa ja Tahkuranna valla tugevuseks on logistiline asukoht: Via Baltica ääres ning Pärnu linna lähedus; hea ligipääs piironna valdadest, bussiliiklus; Pärnu linnas on ligikaudu 41 256 elanikku; Saarde, Häädemeeste, Tahkuranna ja Surju vallas kokku 10 005), mis omakorda loob eeldused ettevõtluse arenguks, investeeringute kaasamiseks ja töökohtade tekkeks piirkonda ning piirkonna elukeskkonna ja –kvaliteedi parandamiseks.</p> <p>Uulu tööstusala tugitaristu kaasajastamise projekti üldiseks eesmärgiks on majandusaktiivsuse, sealhulgas tööhõive ja ettevõtlusaktiivsuse kasv, muutes piirkonna konkurentsivõimelisemaks, kaotades kitsaskohad ettevõtlusele olulise infrastruktuuri parendamise läbi, säilitades olemasolevate ettevõtete konkurentsivõimet ning meelitades uusi ettevõtteid Uulu tööstusalale.</p> <p>Investeering loob eeldused ühe aasta lõikes umbes 20 ja kolme aasta lõikes umbes 50 uue töökohta tekkeks. Samuti suurenevad projekti tulemusel erasektori investeeringud. Lisaks kavandatakse olemasolevate tootmispindade</p>

	<p>rekonstrueerimist ja uute tootmispindade juurdeehitamist ning olemasolevate ettevõtete laienemist, millega kaasneb töökohtade lisandumine.</p> <p>Projekti tulemusena rajatakse Uulu tööstusalale vajaminev infrastruktuur – 970 m juurepääsuteid koos mahasõitudega ja 910 m kergliiklusteid, 1870 m tänavavalgustust, rajatakse ühisveevärgi veetorustikku 1565 m ja -kanalisatsioonitorustik 1586 m, 2 kanalisatsiooni ülepumplat ja 3 tuletõrjevõetukohta.</p> <p>On loodud alus ettevõtluse konkurentsivõime säilimiseks ja edasiseks arenguks omavalitsuses. Suurenenud on ettevõtete ligi-pääsetavus nende kruntidele. Suurenenud on liiklusohutus, kuna lisaks uutele mahasõitudele ehitatakse välja ka kergliiklusteed, mis tähendab, et jalakäijad ei pea enam liiklema sõidukitega samal teel.</p> <p>Nimetatud infrastruktuuri investeerides paraneb tööstusala logistiline ligipääsetavus, mis ei too kasu mitte ainult ettevõtetele, vaid tõstab ala väärtust tervikuna. Projekti elluviimine loob ka hea aluse ettevõtete laienemiseks, millega kaasneb töökohtade lisandumine.</p> <p>Kaasaegse infrastruktuuri väljaarendamisel luuakse atraktiivsed tingimused uute ettevõtete Uulu tulekuks, mis pakuksid tööd ka naistele. Praegused ettevõtted on peamiselt primaar- ja sekundaarvaldkondadest, kus tööd leiavad valdavalt ainult mehed. Naiste töökohad asuvad peamiselt Pärnus.</p> <p>Infrastruktuuri investeerides paraneb tööstusala logistiline ligipääsetavus, mis ei too kasu mitte ainult ettevõtetele, vaid tõstab ala väärtust tervikuna.</p>
<p>Valmisolek tegevuste elluviimiseks</p>	<p>Tahkuranna Vallavalitsus ja Uulu tööstusala ettevõtjad on tutvustanud projektiideed EASis (05.12.2008. a), kus saime positiivse tagasiside ning mille tulemusel valmistati ette ja esitati projektitaotlus 30.11.2010, kuid EAS ei rahuldanud taotlust. Positiivsest otsusest jäi puudu 0,05 punkti.</p> <p>2010. aastal on koostatud Uulu tööstusala ehitusprojekt, millele eelnes tööstusala geoaluse tegemine. Tahkuranna Vallavalitsus on tellinud firmalt OÜ AB Büroo geoaluse ja Pärnu EKE Projekt ASilt ehitustööde põhiprojekti .</p> <p>Pärnu EKE Projekt AS koostatud ehitustööde põhiprojekt: http://tahkuranna.kovtp.ee/piirkonna-konkurenstivoime-tugevdamine</p> <p>2010. aastal, projektitaotlusele eelnevalt on koostatud Uulu tööstusala infrastruktuuri rekonstrueerimise teostatavus- ja</p>

tasuvusanalüüs (Uulu tööstusala infrastruktuuri rekonstrueerimise teostatavus- ja tasuvusanalüüs, koostaja Cumulus Consulting OÜ), mille koostamist EAS Piirkondade arengu kavandamise programmist 2010. aastal ka rahastas.

Uulu tööstusala arendamise tasuvus- ja teostatavus analüüs: <http://tahkuranna.kovtp.ee/piirkonna-konkurenstivoime-tugevdamine>.

Teostatavus- ja tasuvusanalüüsi käigus koostati OÜ EKE NORA poolt Uulu tööstusala ehitustegevuste maksumuse hinnakalkulatsioon.

Projektitaotlusele eelnevalt on koostatud ehitusprojekti ekspertiis Tinter-Projekt OÜ poolt.

Tahkuranna valla üldplaneeringu järgi on kavandatav maa-ala tootmisala(ärimaa).

Uulu tööstusala on kajastatud Tahkuranna valla arengukavas 2014 -2018.

Tegevuskava tabel 2 Arendustegevus ja majandus

Arengueesmärk: Piirkondliku ettevõtluse ja ettevõtluskeskkonna arendamine, toimivad senised ja uued väikeettevõtted ja koostöö teiste omavalitsustega.

Ülesanne: Luua võimalusi ettevõtlusega alustamiseks/parandamiseks.

Uulu tööstusala arendamine – infrastruktuuri rekonstrueerimine ja arendamine (juurdepääsuteed koos kergliiklusteede ja tänavaalgustusega, kütte-, vee- ja kanalisatsioonitrasside ning tuletõrjeveevõtukohtade rajamine).

Tahkuranna valla arengukava:

http://tahkuranna.kovtp.ee/documents/109426/1514540/LISA+1_Tahkuranna+++valla+arengukava+2014-2018+tegevuskava.pdf/0225342a-8787-4a90-a472-5ac5979ee97a?version=1.0.

Tahkuranna valla teehoiukava:

<http://tahkuranna.kovtp.ee/documents/109426/7356323/Teehoiukava+2015.pdf/13765152-b477-414f-9583-646aa009c693?version=1.0>

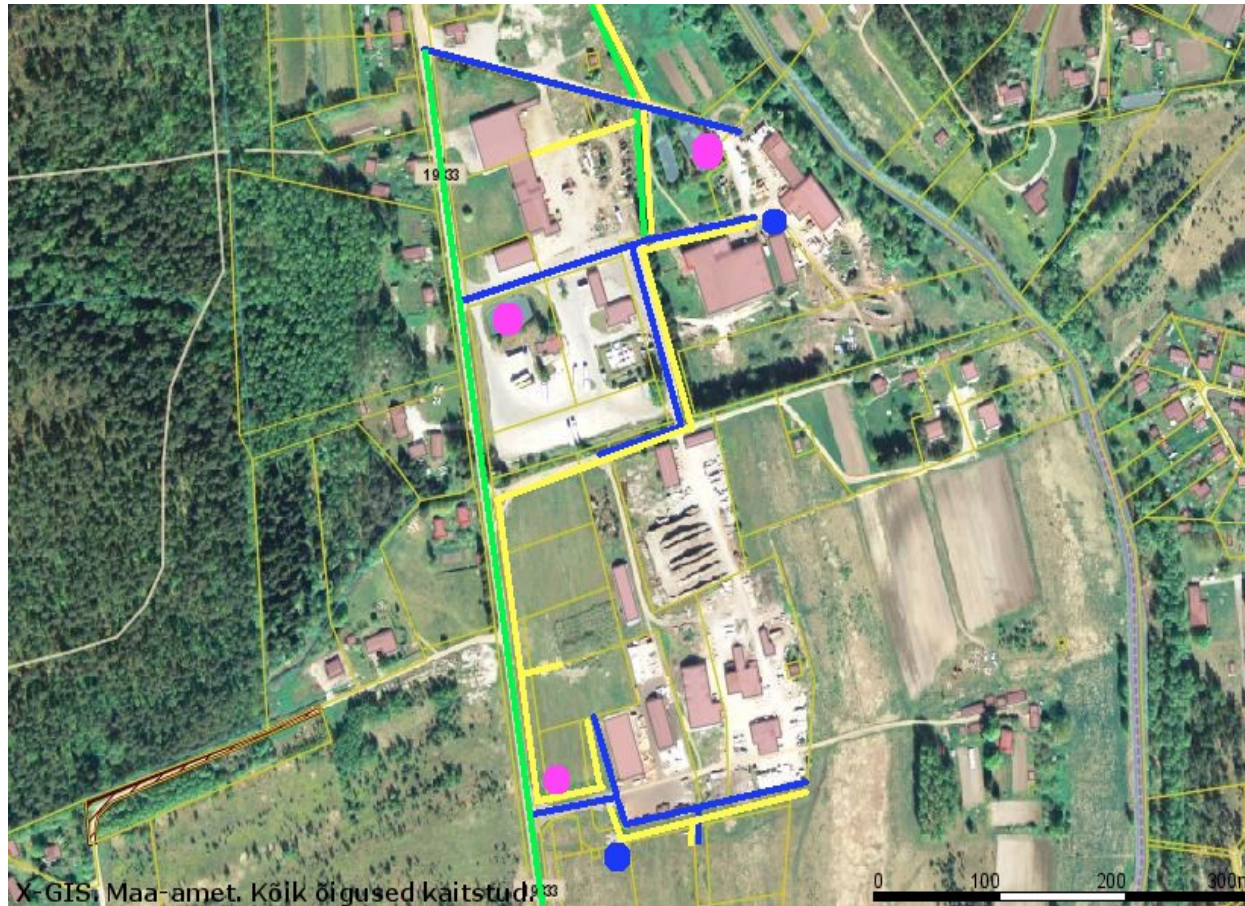
NB! Uulu tööstusala taotluse esitamiseks on vaja uuendada 2010 aastal koostatud Uulu tööstusala TTA ja ehitismaksumuse kalkulatsiooni ning ülevaadata ehitusprojekt.

JOONIS 1 UULU TÖÖSTUSALA – punase joonega ääristatud ala

JOONIS 2 PROJEKTI KÄIGUS TEOSTATAVAD TÖÖD

Selgituseks:

Sinise joonega on tähistatud sõiduteede rekonstrueerimine,
rohelisega kergliiklustee rajamine,
kollasega vee- ja kanalisatsioonitrasside rajamine.
Lillad ringid tähistavad tuletõrje veevõtukohti.
SINISED RINGID KANALISATSIOONI ÜLEPUMPLAID.

Tabel 1. Uulu tööstusalal tegutsevad ettevõtted (kokku 9) ja maad ning isiklike kasutusõiguste seadmise täpne info

Jrk	Ettevõtte	Kinnistud, katastritunnused	
	GGG Konsult Rk.10552692 GG-Group OÜ, Loghome OÜ	Seljapõllu 84801:001:1345 - tootmismaa 100%	Avaldus kinnistute ühendamiseks (Seljapõllu ja Majake), jagamiseks (14 tk) ja isiklike kasutusõiguste seadmiseks (IKÕ) Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2301 26.11.2010, Pärnu notar Marje Jürioja. KÕIKIDELE KINNITUTELE KUHU ON PLANEERITUD KOMMUNIKATSIOONID, ON SEATUD KASUTUSÕIGUS VALLA KASUKS Seljapõllu kinnistu jagamine ja tekkisid järgmised kinnistud, kuhu IKÕ-d kandusid edasi:
		Tiigiselja 84801:001: 1660 – üldkasutatav maa 100%	sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele; veetrassidele; kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile; tiigile, tuletõrjevetrassile ja tuletõrjevõetukaevule
		Tööstuse 84801:001:1668 - tootmismaa 100%	sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele; veetrassidele; kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile
		Tööstuse põik 84801:001:1671 - transpordimaa 100%	sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele; veetrassidele; kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile
		Tööstuse tee 84801:001:1672 - transpordimaa 100%	sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele; veetrassidele; kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile
		Selja pumpla 84801:001:1669 - tootmismaa 100%	kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass ja kanalisatsioonipumpla
1.	GGG Konsult	Asfaldi 84801:001: 1661 – üldkasutatav	

	<p>Rk.10552692</p> <p>GG-Group OÜ, Lohome OÜ</p>	<p>maa 100%</p> <p>Seljapõllu 84801:001:1662 - tootmismaa 100%</p> <p>Seljaltsi 84801:001:1663 - tootmismaa 100%</p> <p>Seljamaa 84801:001:1664 - tootmismaa 100%</p> <p>Jõeplatsi 84801:001:1665 - tootmismaa 100%</p> <p>Kontori 84801:001:1666 - tootmismaa 100%</p> <p>Majakese 84801:001:1667 - tootmismaa 100% ei ole</p> <p>Selja alajaam 84801:001:1670 - tootmismaa 100%</p> <p>Selja 84801:001:0176 - tootmismaa 100%</p>	
	<p>GGG- Konsult</p> <p>Rk.10552692</p>	<p>Uulu kergliiklustee L9 84801:001:1674 - transpordimaa 100%</p> <p>Uulu kergliiklustee L10 84801:001:1673 - transpordimaa 100%</p>	<p>kergliiklusteele, tänavavalgustuskaablile ja tänavavalgustitele; veetrassidele ; kanalisatsioonitrassidele – iseoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile</p>
2.	<p>Leping sõlmitud OÜ Uulu Mõis, Rk. 10313496</p>	<p>Kuivati 84801:001:0299 – tootmismaa 100%</p> <p>Töökoja 84801:001:0300 - tootmismaa 100%</p>	<p>Kuivati, Töökoja, Viilhalli - sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele, veetrassile, kanalisatsioonitrassile, soojustrassile</p> <p>Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult.</p> <p>Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2267 25.11.2010, Pärnu notar Marje Jürjoja.</p> <p>Kuivati , Töökoja - tähtjatu isiklik kasutusõigus kergliiklusteele, tänavavalgustuskaablile ja tänavavalgustitele sõlmitud 08.10.2008. ja kasutusõigus torustike kaitsetsoonile leping 20.12.2006</p>

	OÜ Weiss		
	OÜ Uulu Mõis OÜ Weiss	Viilhalli 84801:001:0520 - tootmismaa 100%	
	OÜ Uulu Mõis OÜ Weiss	Kurgi alajaam 84801:001:0231- tootmismaa 100%	
	OÜ Arboris Rk. 10419556	Teeveeru 84801:001:0532 - tootmismaa 100% Teeperve 84801:001:0531 - tootmismaa 100%	Teeveeru - veetrassile, kanalisatsioonitrassidele – isevoolne- ja survekanalisatsioonitrass; soojustrassile Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2292 26.11.2010, Pärnu notari Marje Jürjoja. Teeperve ja Teeveeru - tähtajatu isiklik kasutusõigus kergliiklusteele, tänavavalgustuskaablile ja tänavavalgustitele sõlmitud 08.10.2008.
	Peeter ja Aina Henning	Õunaia 84801:001:0188 – 15% ärimaa, 85% tootmismaa	Õunaia - sõiduteele, tänavavalgustuskaablile ja tänavavalgustitele; kergliiklusteele, tänavavalgustuskaablile ja tänavavalgustitele; veetrassile, kanalisatsioonitrassile, soojustrassile; tiigile, tuletõrjevõetrasile ja tuletõrjevõetõukaevule. Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult.

			Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2294 26.11.2010, Pärnu notar Marje Jürioja.
		Sella 84801:001:0004 - tootmismaa 100%	
4.	OÜ Uulu Ehitus Rk. 10275672	Hoiuplatsi 84801:001:0178 - tootmismaa 100%	Hoiuplatsi - sõiduteele, tänavavalgustus - kaablile ja tänavavalgustitele, veetrassile, kanalisatsioonitrassile, soojustrassile Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2269 25.11.2010, Pärnu notar Marje Jürioja
	OÜ Uulu Ehitus Rk. 10275672	Kaatri 84801:001:0179 - tootmismaa 100%	
5.	OÜ Shipyard Rk.11614047	Mara Plus 84801:001:0077 - tootmismaa 100%	Kergliiklusteele, tänavavalgustus-kaablile ja tänavavalgustitele. Isiklik kasutusõigus seatakse tähtajatult. Kasutusõiguse tasu makstakse kui arvatav ja tasutav maamaks mõlema kasutusõiguse esemeks oleva maapinna osa eest kokku ületab 1 euro ja 60 senti. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.160 31.01.2011, Pärnu notar Marje Jürioja
6.	OÜ Fonte PPR Rk. 10442325	Fonte 84801:001:0177 - tootmismaa 100%	Veetrassid, kanalisatsioonitrassid, soojatrassid, tänavavalgustus-kaablile ja tänavavalgustile. Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.2468 20.12.2010, Pärnu notar Marje Jürioja
7.	Aris Baltic OÜ Rk.11294772	Vahetüki 84801:001:0519 – ärimaa 100% Kraavi 84801:001:0524 – transpordimaa 100%	Vahetüki ja Kraavi - kergliiklusteele, tänavavalgustus-kaablile ja tänavavalgustitele. Isiklik kasutusõigus seatakse tasuta ja tähtajatult. Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.218 10.02.2011 Isiklike kasutusõiguste seadmise leping, registri nr.218 10.02.2011. Pärnu notar Marje Jürioja

	Aris Baltic OÜ Rk.11294772	Tuff 84801:001:0725 – ärimaa 100%	